

מוסף חג

פסח תשפ"ד

קו עיתונות

חכם מה הוא אומר

הדיין של כלל ישראל: מוסף החג של 'קו עיתונות' בהצצה נדירה לסדר יומו המופלא ולהנהגתו של הראב"ד הגאון האדיר רבי יהודה סילמן שליט"א. על שנות ההתמדה בסלבדוקא, הקשר המיוחד עם מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו, החריפות השכלית ונקיות הלב | עמ' 6

14

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה

שר הפנים משה ארבל בראיון חג מיוחד: על חוק הגיוס, על השלכות מלחמת חרבות ברזל, על תוצאות הבחירות המקומיות, על האתגרים המורכבים של משרד הפנים, על תעסוקת חרדים, על העלאת הארנונה ועל עתידו הפוליטי

24

בְּמוֹרָא גָּדוֹל

ד"ר אדי כהן, שהעביר את ילדותו בלבנון ואביו נחטף ע"י חיזבאללה הפך ליהודי-ישראלי המשפיע ביותר בעולם הערבי. ראיון מטלטל

28

בְּיַד חֲזָקָה

חוזה המלחמה: האלוף במיל' יצחק בריק, שהתריע מפני הסכנה, מדבר על הכל בראיון מעמיק לשניאור ובר

32

כְּלוֹ מִצָּה

כך הפך הרב אהרון קורניצר למי שגדולי ישראל מכל החוגים סומכים על האפייה המהודרת והחומרות שהנחיל בשעת האפייה

קָדוֹשׁ בְּמַלּוּכָה

שיחת חג מיוחדת עם הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א שמצודתו התורנית פרוסה בארה"ב, צרפת, ארגנטינה, בישראל ובמדינות נוספות על אתגרי התקופה, שנאת עמי ארצות לתלמידי חכמים ועל עתיד עולם התורה על אף הקיצוץ בתקציבי הישיבות | עמ' 20

לשנה הבאה בני חורין

והוא שיתרחק מרדיפה והימשכות אחר מיני המתקנה ותענוגות העולם הזה, וישקיע את כל מחשבתו ועסקו בתורה, "אין מפטירים אחר הפסח אפיקומן" - אפיקו מיני, תרחיק ממך את תענוגות העולם ותשקיע את עסקך בתורה וכך תצליח, כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל (יהושע א, ח).

בחג הפסח מחמירים כל בית ישראל בחומרות יתרות, וזאת כדי להינצל מחשש כל דהו של חמץ, אך עלינו להיזהר ולשים שימת לב גדולה לבל חלילה נתפוס הטפל ונניח העיקר, ולא יצא שכרנו בהפסדנו. לצדיק השר שלום מבעלו זצ"ל, מיסד השושלת, היתה אם מבוגרת. בליל הסדר התקין הרב לאמו מושב לצדו כדי לכבדה, וישם פסא לאם המלך (מושאל ממלכים א ב, יט), לאמא של מלכות (בבא בתרא צא ע"ב).

כשהגיעו ל"שולחן עורך" הוגש לפני הרבנית הצדקת קערת מרק והיא פוררה לתוכה מצה ואכלה, הזדעזעו החסידים, המה ראו פן תמהו נבהלו נחפזו (תהילים מח, ו) וזעקו בליבם "שרויה!", אך לזאת הם לא ציפו, לאחר שהוגש קערת המרק לאדמו"ר לקחה אמו מצה ופוררה אף לצלחתו ואמרה: "תאכל בני, זה טעים". החסידים היו במתח לראות כיצד רבם ינהג, ולהפתעתם הגדולה נענה לה הצדיק בראשו-ואכל! האדמו"ר הבחין בתמיהתם והסביר: "מה לכם תמהים? שרויה היא חומרה רחוקה (יעו"ב בשערי תשובה סימן ת"ס ט"ב ובחזו"ע עמוד רי"ח), ואילו כיבוד אב ואם דאורייתא, והוקש כבודם לכבוד המקום (קידושין ל ע"ב), וחששתי מלבייש את אמי בסירובי לאכול ולעבור חלילה על ארור מקלה אביו ואמו (דברים כו, טז).

יהי רצון שהימים הקדושים הללו יאירו עלינו כל השנה כולה, והשיאנו ה' אלקינו את ברכת מועדיה, לחיים טובים ולשלום, ונזכה לראות בקרוב בגאות ישראל באהבה, אמן.

(מתוך כתבי יד - משכני אחרים - מועדים).

בשו"ע סימן תמ"ז ס"ט, ומדוע כך הדין? אלא בפסח נהפכו בני ישראל להיות עם סגולתו של הקב"ה וקיבלו עליהם ועל זרעם את האמונה החזקה והיציבה בבורא עולם שאין שני לו, אין פאלקינו אין פאדונו, אין פמלכנו, אין פמושיענו. אלא שישנו דבר אחד שמפריד ומהווה חציצה בינו לבין ה' יתברך והוא הגאווה, כאומרם ז"ל (סוטה ה ע"א) אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת, והשאור מסמל לגאווה שהוא תופח ומחמיץ, אני ואפסי עוד, והוא זה שמפריד וחוצץ בין האדם לבין הקב"ה, וזהו שנאמר אַנְכִי עֹמֵד בֵּין ה' וּבֵינֵיכֶם (דברים ה, ה), דהיינו האנוכיות וגאוות האדם היא זאת שמפרידה בינו לבין הקב"ה, וכן אמרו תועבת ה' כָּל גְּבוּה לֵב (משלי טז, ה), אפילו כלשהו גאווה. לכן חמץ בפסח אפילו באלף לא מתבטל, שכדי לזכות להשאת השכינה בפסח מוכרחים לבטל את הגאווה לגמרי ולהיות בענוה אמיתית לפניו יתברך, ומשום כך מובא בשם האר"י הקדוש שהזהיר בפסח בחמץ במשהו מובטח לו שלא יחטא כל השנה, כיון שכשמבטל האדם את החמץ שבליבו, את הגאווה, השאור שבעיסה, זוכה הוא להשאת שכינה שמלווה אותו במשך כל ימות השנה ושומרת אותו מחטאו.

כך היא דוכה של תורה

שנינו בהגדה: חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם? ואף אתה אומר לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. ולכאורה קשה, החכם שואל טעם והסבר לעדות החוקים והמשפטים, ואילו אנו משיבים לו שאסור לאכול אחר אכילת האפיקומן, וכמו שביארו המפרשים שדבר זה רמזו במילה "אפיקומן" שהוא נוטריקון: "אפיקו מיני" (תוציאו את מיני המתקנה מהשולחן, כיון שאחר האפיקומן אסור לאכול), כיצד אנו עונים לחכם ומה הועילה תשובתנו זו? אלא חשבנו בס"ד לבאר שבתשובתנו לחכם אנו מורים לו את הדרך כיצד יזכה לזכור ולדעת את העדות החוקים והמשפטים של תורתנו הקדושה,

בתחילת ההגדה אנו מכריזים ואומרים "כל דכפין ייתי ויכל, כל דצריך ייתי ויפסח", ולכאורה קשה, הלא כבר הכנו את כל הסדר והמצרכים לחג כפי מספר נפשות הבית, ומי באמת רוצה לארח כעת אורחים לא מתוכננים?

אלא אחד ההסברים הוא שהכוונה למי שנתן קודם הפסח מעות לקמחא דפסחא ועזר למשפחות נזקקות לערוך את הסדר ולאכול את סעודת החג בביתם בשלווה ובנחת, אותו אדם מכריז ואומר לבני ביתו שאף הוא זכה לעזור לתמוך ולסעוד משפחות נזקקות שיוכלו לעשות את סדר הפסח כהלכתו. בעניין זה מסופר על רבי יוסף דב בער מבריסק זיע"א (המכונה "הרישב"ר"), ראש שושלת משפחת בריסק המפוארה, בערב פסח הגיע אליו יהודי ואמר שאין לו כסף לקנות יין ולכן נפשו בשאלתו אם יכול הוא לקיים מצוות שתיית ארבע כוסות בחלב. מיד פנה הרב לרבנית וביקש שתביא את דינר הזהב מחדרם כדי שיביאו לעני שיקנה יין לארבע כוסות, ובשר ומצות לסעודת ליל הסדר.

לאחר שהלך העני שאלה הרבנית מדוע נתן הרב לעני סכום כסף כה גדול, הרי הוא רק טען שאין לו יין, ומדוע צריך לתת לו גם כסף לבשר ולמצות? השיב הרב בחיוך ואמר לרבנית שהיא לא התעמקה מספיק בדברי העני, הוא שאל אם אפשר לקיים ארבע כוסות בחלב, והרי שתי כוסות שותים לאחר הסעודה, ואם יש לו בשר כיצד ישתה אח"כ חלב? אלא על כרחך שאין לו גם בשר לאכול, לכן נתתי לו מספיק כסף שיוכל לקנות את כל המצרכים הדרושים לליל הסדר.

ואז שמקיימים כל דכפין בקמחא דפסחא, זוכים לשנה הבאה בני חורין. שנה הבאה בארעא דישאל. ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה.

חמץ - הגאווה - לא בטלה

בכל האיסורים שבתורה יש דין של ביטול, ביטול ברוב, ביטול בשישים, במאה או במאתיים (כגון תרומה, עורלה, כלאי הכרם וכדו'), אך בפסח יש דין מיוחד, חמץ בפסח אפילו באלף לא בטיל (כמבואר

מי שנתן קודם הפסח מעות לקמחא דפסחא ועזר למשפחות נזקקות לערוך את הסדר ולאכול את סעודת החג בביתם בשלווה ובנחת, אותו אדם מכריז ואומר לבני ביתו שאף הוא זכה לעזור לתמוך ולסעוד משפחות נזקקות שיוכלו לעשות את סדר הפסח כהלכתו

גל אורן לונר BSD

זאת הארץ שלנו ולא נפסיק לטייל בה

בנק הפועלים מזמין אתכם לטייל בעשרות אתרים, מוזיאונים וסיורים שפתוחים בשבילכם **בחינם ובהרשמה מראש** בימי חוה"מ פסח ט"ז עד כ' ניסן (לא כולל שבת י"ט בניסן)

לפרטים והרשמה היכנסו לאתר בנק הפועלים המותאם

ההרשמה נפתחת ב"ג ניסן 21.4. ימי חוה"מ פסח ט"ז עד כ' בניסן 24-28.4, לא כולל שבת י"ט ניסן 27.4. בהתאם לשעות הפעילות בכל אתר. הפעילויות הפתוחות לציבור הינן באחריות המוסדות ו/או האתרים המקיימים את הפעילות ובכפוף לכל דין, לרבות הוראות משרד הבריאות התרבות והספורט, ביחס לכל אתר. הכניסה לאתר מותנית בהצגת כרטיס שהוזמן מראש באתר ההרשמה עם תאריך ושעת ביקור עדכניים.

כאילו הוא יצא ממצרים

נו להציל את עוללנו מהם. אהה, אמר הראב"ד הישישי, "לא עשיתם להם דבר עד היום. ובאמת למה? למה לא עשיתם להם משהו?" וכי הרבי סבור שהיינו צריכים להכות אותם ולסלק אותם מהשכונה בכוח הזרוע? תמהו העסקנים. "לא זה מה שאמרת", הדגיש רבי פנחס. "שאלתי למה לא עשיתם להם כלום, לרווחתם, לחינוכם, לכלכלתם. למה לא הייתם שם בשעת צרתם? למה זה לא חרדתם לגורלם עת הידרדרה המשפחה מטה מטה? עכשיו נזכרתם לזעוק?" התוכחה של רבי פנחס פגשה את העסקנים שמוטי לסת. הם השפילו מבטם ארצה מרוב בושה, כשהפנימו פתאום כמה היה הדבר תלוי בהם, ורק בהם. "עכשיו תדאגו להם ואחר כך תחזרו אלי ואחתום לכם על כל מה שתבקשו", הפטיר הראב"ד ופטרם לשלום. העסקנים המבוהלים פנו למשפחה ההרוסה והמיוסרת. לראשונה מזה שנים נקש מאן דהוא על דלתות האם השבורה והציע לה עזרה. הבית היה ריק מכל, לא אוכל, לא כלים, כמעט ללא ארונות וללא בגדים. סניטריה - מאן דכר שמיה. וכך, בעצה אחת, קמו העסקנים וגיבשו את כל השכונה לסייע. הורים שלחו עם ילדיהם ארוחות חמות למשפחה, ביגוד ישי, סעודות שבת, ואף יהודים טובים שילמו בכספיהם חובות במכולת השכונתית ובחברת החשמל. אט אט, שבו האור והתקווה הביתה, ויחד עם זה, נראו לפתע הילדים - אותם מנוערים ומרוקנים שהיוו אימת הציבור - חוזרים יותר ויותר הביתה, חשים כי הבית הוא הקרן אור עבורם. עם הזמן, שבו השניים אל ספסלי הלימודים. עד שאחד הבנים סיים את חוק לימודיו בהצלחה בישיבה קטנה ורצה להמשיך בישיבה גדולה מצוינת בירושלים, באו העסקנים וביקשו את עזרתו של הראב"ד. הוא אמר להם בחיוך צוהל: "אמרתם לכם שאחרי שתעזרו להם, תבואו ואחתום לכם על כל מה שתבקשו..." בעזרת השכנים הצליחו לפתע לרומם את המשפחה כדי שיאמינו בעצמם, במקום לחשוב שאף אחד לא שם עליהם. הם פתאום הבינו שאכן יש בכוחם להשתנות וכך עשו. חג הפסח הבא עלינו לטובה הוא בעצם הזמן נה לעשות מעשה. כמובא בספרים הקדושים זהו החג שאותם כוחות ואורות שירדו מלמעלה לעם ישראל אז, יורדים גם עתה. שומה עלינו לעשות משהו ליציאה מעל הטבעיים השליליים שהוטבעו בנו, לקחת על עצמינו אתגרים רוחניים, לקבל החלטות נכונות, ולחולל בעצמנו התחדשות.

יהודי מאז ולדורות את הכוח והעוצמה לצאת ממצרים שלו, ולצאת לדרך חדשה. כאן מגיע היצר הרע של החמץ - המסמל את ה"החמצה" - להחמיץ הזדמנויות בחיים, ומשכנע שכדי לעשות שינוי בר קיימא, יש להרגיש שלמות פנימית עם התהליך. ורק כשהלב יפתח וישתף פעולה, אז נעבור אל הצד המעשי. באה התורה ואומרת: אל תמתין לשינוי מבפנים, קום ועשה מעשה! "אם לא עכשיו אימתי". עשה מעשה נועז גם אם אתה לא חש שלמות פנימית לתהליך. זה מה שקרה בשבת הגדול. עם ישראל עשה מעשה נועז, לא לפי האופי של עבדים כנועים, הם באופן חד פעמי עשו מעשה והוציאו את עצמם מעבדותם! בלי זה הם היו נשארים שם לנצח! רק כאשר הם העפילו מעל הטבע האנושי, הם יצאו לחירות עולם. ומשום כך אנו מציינים כל שנה את השבת שלפני פסח כ"שבת הגדול". בזה ניתן לתרץ את השאלה הידועה, למה תשע מכות לא פעלו ליציאתם ממצרים ורק מכת בכורות עשתה את הפעולה? התשובה: בתשע המכות הראשונות לא היו בני ישראל שותפים. משה ואהרן פעלו בציווי ה', הכו את החול או הים והביאו מכות למצרים. מה שאין כן במכה האחרונה, מכת בכורות, כאן היו שותפים כל בני ישראל הן בקרבן פסח והן בהבנה שלו. ברגע שהם השתחררו מהעבדות ובחרו לעשות מעשה, זכו לחירות וגאולה. מסופר על שני אחים, בני משפחה הרוסה ושבורה, ידם בכל ויד כל בס. המחנכים והמורים של האחים הפליאו בהם את מכותיהם, והם רק הלכו והעמיקו בפשעם. ואז באו עסקנים מקומיים אל הגאון רבי פנחס עפשטיין זצוק"ל, ראב"ד העדה החרדית בירושלים, וביקשו ממנו להוציא כתב נידוי למשפחה זו ולהרחיקה מהשכונה, שחלילה לא ייפגעו ילדי השכונה מבני בליעל אלו. העסקנים הקנאים שהיו סמוכים ובטוחים שרבי פנחס יחתום מיד על הקריאה קדושה הלזו, היו בהלם, כשרבי פנחס ביקש לברר וללבן: "מה בדיוק הבעיה איתם?" כמוכן שהעסקנים לא הבינו את שאלתו: "הם בשכונה!". "זה הבנתו", אמר הרב, "אבל מה זה נוגע אליכם?". הם מזיקים לכל השכונה ומטילים אימתם ויראתם על כל הסיביבה, ענו העסקנים. ילדים פוחדים לצאת מהבית ואף האימהות מסתגרות ויראות שלא ליפול לנחת זרועם. רבי פנחס עשה עצמו כמשתומם ומיתמם. "ככה? ומה אתם עשיתם להם?". התלמידים היו המומים: מעולם לא נגענו בהם לרעה, רק חפצו

השבת שלפני חג הפסח מכונה "שבת הגדול" וכדברי בשולחן ערוך מפני הנס שנעשה בו. ה"טור" מבאר את הנס: "שבשנה שיצאו ממצרים חל עשרה בניסן בשבת, ולקחו כל ישראל שה וקשרו בכרעי המטה. המצרים ראו זאת ושאלום: 'למה זה לכם?' והשיבו: 'לשחטו לשם פסח כמצות השם!'. והיו שיניהם קהות על ששוחטים אלוהיהם ולא היו עושים להם דבר. ומפני שאז היה בעשירי לחודש בשבת, לכן קבעוהו לקרות שבת שלפני פסח לעולם". יש להבין, מדוע היה צריך לבקר את הבהמה ארבעה ימים כדי לראות שאין בה מום, וכי לא די פעם אחת לפני השחיטה? וגם אם כן, האם לא די לעשות זאת בעדר - במרעה ולא ליד כרעי המיטה בבית פרטי? אלא שהנס הגדול היה השינוי אצל היהודים. הרי השנים הפכו אותם לעם של עבדים. מניין להם התעוזה להתריס בנקודה הכי רגישה למצרים! לקחת את אלוהיהם ולשחטו על אדמת מצרים?? זהו נס לא פחות גדול, ואולי יותר גדול ומשמעותי באותו עת. ידועה שאלתו של האבן עזרא: מדוע עם ישראל חשש להילחם על שפת הים עם החיילים המצרים, הלא הם מנו שלשה מיליון איש! ומולם עמדו שש מאות חיילים מצרים. די היה אם כל ישראל היה זורק אבן עליהם ומביסם. משיב האבן עזרא: "כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסכול עול מצרים, ונפשו שפלה, ואיך יוכל עתה להילחם (עבד) עם אדוניו? והיו ישראל נרדפים ואינם מלומדים למלחמה". זה היה עומק הנס של "שבת הגדול", שכני ישראל גברו על חולשתם הנפשית והחלו לפתוח פתח להיות עם נבחר. בספרי המשנה מבואר שיציאת מצרים אינו סיפור היסטורי בעלמא. מצרים אותיות "יצרים" ומלשון: "מצר - ים" סוגר מכל כיוון. זוהמת מצרים היא ההשתעבדות ליצר הרע ולהרגלים הרעים. "יציאת מצרים" מסמלת את הרעיון של השחרור מכבלי היצרים. זהו א"כ עומק הדרשה: "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". לכל אדם יש מצרים משלו, דברים שמגבילים אותו: פחדים, חרדות, דימוי עצמי נמוך, עצלות, קנאה, גאווה, כעס, ועוד. אותם מיצרים משמיעים לאדם מין קול הצועק בתוכו: "איני יכול להשתנות! כך אני! חבל על המאמץ!" "פרעה מלך מצרים" הכניס לנו ללב שאנחנו לא יכולים להשתחרר מהשעבוד הזה. יציאת מצרים משמעותה שהקב"ה נתן לכל

בתשע המכות הראשונות לא היו בני ישראל שותפים. משה ואהרן פעלו בציווי ה', הכו את החול או הים והביאו מכות למצרים. מה שאין כן במכה האחרונה, מכת בכורות, כאן היו שותפים כל בני ישראל הן בקרבן פסח והן בהבנה שלו. ברגע שהם השתחררו מהעבדות ובחרו לעשות מעשה, זכו לחירות וגאולה

גם בפסח הזה

יש על מי לסמוך

כל המידע על כשרות תרופות לפסח במגוון ערוצים
מאת מומחי כללית ובד"צ העדה החרדית

שירותי און-ליין

בעמדת כללית 'לידיעתך'
במרפאות ובאתר כללית

מוקד קולי *2701

זמין לשירותכם
24 שעות ביממה

רובוט וואטסאפ

שלחו את שם התרופה
למס' 055-9982701
וקבלו תשובה מיידית

הסמכות המובילה בבריאות, בטוח זה כללית

הַדְּיִין שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל

"אני עושה מה שהקב"ה רוצה, לא מה שאני רוצה או אנשים אחרים רוצים". מי שבכלל נולד וגדל בבית של חסידי גור, ובהמשך למד ביישוב, הפך באופן מפתיע לדיין של כלל ישראל, ולאבן שואבת לעצה ותפילה. מוסף החג של 'קו עיתונות' בהצצה נדירה לסדר יומו המופלא ולהנהגתו של הראב"ד הגאון האדיר רבי יהודה סילמן שליט"א. על שנות ההתמדה בסלבודקא, הקשר המיוחד עם מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו, החריפות השכלית ונקיות הלב

אריה שוורץ | צילומים: שוקי לרר

הגנב יבוא שוב, הוא יתגבר עליי ללא כל קושי, גם אם אהיה ערני. אם כך, איזה טעם יש שאשאר ער? מוטב אלך לישון, כדי שלכל הפחות מחר אוכל ללמוד ולקיים את הסדרים כרגיל".

ומרגע שהחליט - שוב לא נותר מקום לרגש. הוא העיד על עצמו בהזדמנות לאחד מבני המשפחה, "שלושים שניות אחרי שעליתי למיטה - כבר נרדמתי".

שלושים שניות. אדם נורמלי זקוק לשלושים דקות כדי להירדם. וגם זה במקרה הטוב. העולם של היום, עם כל טרדותיו וצרותיו, עשה לו נואה של קבע להתדפק על דלתות המוח דווקא בשעות הקטנות של הלילה. מי יכול להירדם ככה? אבל כשחושבים על זה, מה הטעם? וכי מה בידך לעשות? לך לישון, לפחות מחר תוכל לתפקד.

כדי להגיע לזה, צריכים שליטה של ברזל בתחושות, במחשבות, ובפועל יוצא שלהן הלכה למעשה. לא כל אחד יכול. בין יחידי סגולה הוא. באותו הלילה הוא פשוט

שורה מתוקה של חושן משפט, שעה שקול הנפץ נשמע מחדר השינה. איש לא היה בבית באותה שעה מלבדו. רק הוא, השולחן ערוך והרעש המסתורי. הוא מרים את עיניו. קם. צועד בחשש, פותח את דלת חדר השינה, ומולו תפוזרת זכוכית וכתמי דם. החלון שבור. מישהו ניסה לחדור פנימה.

זו הייתה שעה שבה הוא כבר עולה לתפוס כמה שעות שינה לקראת סדר היום שלמחרת. אבל המוח העייף מכל עמל היום, התעורר עכשיו: ומה יהיה עם הגנב שניסה להיכנס, ינסה שוב. עליך להישאר ער! פקד עליו.

המחשבות טסו במהירות. גם בעיתות שגרה הוא נחשב כמי שיכול לעבד במוחו בין רגע מספר עצום של מחשבות ולבטים, כאלו שלאדם מן השורה נדרש זמן רב כדי לתכלל אותם. החרדה איימה להשתלט עליו. ואז, רגע לפני שהוא נכנע אל הרגשות הטבעיות, הוא התנער, וסיכם לעצמו את המצב: "הלוא אני אדם מבוגר, אם

הלילות החשוכים של רמת אלחנן לא בהכרח זהים באופיים ללילות של יתר שכונותיה של בני ברק. זו היא שכונה שקטה, שהתברכה בשלווה, בנינוחות, ביישוב הדעת. אין בה מקום להמוניות של רחוב רבי עקיבא, גם לא לתסיסה של רחוב רשב"ם. פשוטים הם תושביה, רוצים לישב בשלווה.

גם הלילה ההוא - היה שקט ככל הלילות. שום דבר חריג לא לימד על דבר מה המתרחש. באחד הבניינים, כזה שטובל כמו שכניו בשחור הלילה הסמיך, הופר השקט בפתאומית. קול רעש זכוכית מתרסקת ניסר את החלל. השכנים שנמו את שנתם בחלונות מוגפים, נותרו בתנומתם על יצועם. רק אדם אחד, זה המתגורר באותו הבית, נרעד על מקומו.

באותה שעה, הוא ישב כדרכו בסלון, רכון על ה'שולחן ערוך' הענק, משקפיו מוטות, ועיניו הגדולות נעוצות בשורות הקטנות של הנושאי כלים. הוא בולע עוד

מה של הראב"ד הגאון האדיר רבי יהודה סילמן שליט"א

עם מרן הגר"ד לנדו שליט"א

שטמון בו. הנער יהודה סילמן התקבל לשיבה. אחד מבוגרי הישיבה מספר שכבוד הרב יהודה סילמן לא היה מתמיד במובן "המופרע" של המונח. להיפך. שעותיו היו מדודות עד לרמה של דקה ושניה. הוא היה קם קצת לפני התפילה כדי ללמוד משהו, ומאז לומד כמעט ברציפות עד 12 בלילה עם הפסקות לאכילה ותפילה בלבד. אחר כך, בשעה קבועה, היה הולך לישון, וקם למחרת שוב בשעה מדויקת. כך הוא למעשה נוהג עד היום, כאשר סדר יומו עמוס לעיפה, והוא אינו מאפשר תזונה של דקה אחת או חריגה קלה. כמו שעון.

גם כאשר עבר לפני מספר שנים ניתוח קטרקט בעינו, חזר הביתה בשעת הצהריים מהניתוח, ולמרות הפרוצדורה הרפואית המורכבת, ולמרות גילו המבוגר, התיישב מיד ללמוד עם החברותות כסדר. כאילו לא אירע עמו דבר. בני הבית היו בהלם. אבל הוא כלל לא התייחס לכך. ממשיכים ללמוד, בכל הכוח. להיפך, הוא אפילו התרעם על ההצעות שזרמו לכיוונו לקחת מנוחה לחצי יממה: "מספיק הופרעתי מהלימוד מעצם הניתוח, עכשיו אתם רוצים להפריע לי עוד?"

רק פעם בשבוע איפשר לעצמו להשתחרר מעט. באותן שנים נהגו בישיבת סלבודקה לארח לתקופות קצרות בחורים מיישיבות תיכוניות כדי שיכירו את העולם החרדי הישיבתי. רבים מהם נשארו ללמוד בישיבות והקימו בתים של תורה. חלקם תלמידי חכמים מפולגים, מרביצי תורה נודעים. הבחור החשוב יהודה סילמן פינה מדי שבוע שעה אחת מסדר יומו הגדוש בתורה, כדי לשבת עם הבחורים האלו וללמדם השקפה נכונה וראיה אמיתית. רבים מהם חבים לו את חייהם הרוחניים עד היום, הם ובניהם אחריהם לדורי דורות.

והיה גם קשר אחד מיוחד. הקשר עם מורו ורבו מרן ראש הישיבה הגאון רבי דב לנדו. הנער הצעיר והשקדן החל להתקרב אל ראש הישיבה יותר ויותר, וזה מצידו החזיר לו קרבה משלו. בהמשך הפכו גם לחברותא, ומאז נקשרה נפשו בנפשו. ברצות ההשגחה, היה זה דווקא רבי דב לנדו, יליד פולין ונצר לשושלת אדמו"רי סטריקוב, שעקף את אט את הרב סילמן מבית גידולו החסידי ושתל אותו מחדש בערוגות ההדר של תלמידי החזון איש הליטאיים. עד היום הזה, שישים שנה ויותר מאז למד בסלבודקה, נשאר הרב סילמן תלמידו המובהק של רבי דב.

מכשהגיעה עונת השידוכים, חזר הנער לבית גידולו. סימן לבאות, כאשר הוא יישאר רגל פה רגל שם. לוקח מכל מקום את המיטב. הוא השתדך עם בת הגאון החסיד רבי גדליה הרץ זצ"ל. גאון פולני שעוד הספיק לקבל

ממש. כך למשל העיד עליו המשגיח דסלבודקה הגה"צ רבי יעקב יונגר: הוא נהג ללכת עם שרולים פתוחים בידיים. לפליאת הסובבים הסביר: "לכפתר את השרולים לוקח כך וכך שניות ביום, כפול שבוע, זה יוצא ככה, כפול חודש, כפול שנה, יוצא שאני מפסיד זמן כזה וכזה שהייתי יכול ללמוד בו".

לתקופה, הופיע בישיבה עם שרולים מכופתרים. עכשיו הבחורים כבר התבלבלו. אבל הוא נימק גם הפעם: "נוכחתי לראות, שבכל מקום שאני מגיע, שואלים אותי על השרולים, כך שבפועל אני מבזבז זמן יותר מאשר אילו הייתי מכפתר אותם...".

אגב, לפי כמה עדויות, ראש הישיבה הגאון רבי נתן שולמן זצ"ל לא מיהר לקבל אותו. כאשר נכנס הבחור הצעיר לחדרו, הוא ראה לפניו דמות נמרצת מדי, אולי כזו שעלולה ליצור בעיות בהמשך דרכה במסלול הישיבתי הממוסד. אבל מהר מאוד, משהחל המבחן עצמו, הבין רבי נתן מי הוא הנער העומד מולו, ומה הפוטנציאל העצום

הוציא לפועל את היכולת שסיגל לעצמו במשך השנים. להשליט את המוח על הלב. באופן מוחלט ובלתי מתפשר. זו עבודה של שמונים שנה. יום אחרי יום, שעה אחרי שעה. אפשר לומר שזו מלחמת עולם של ממש. מלחמת עולם שמתרחשת בבני ברק יום-יום, ושהגנרל שלה הוא גדול הדיינים הראב"ד הגאון האדיר רבי יהודה סילמן שליט"א.

לימוד בגינה הציבורית

שמונה ימים בשנה, זה כל הזמן שהדיין הגאון רבי יהודה סילמן, מרשה לעצמו לצאת לחופש. מי שישמע על הנופש של הרב סילמן עוד עלול לחשוב שהוא אורז את מטלטליו וממריא לאלפים לאיזו דאצ'ה טובה. האמת אפרורית. בסך הכל הוא עוזב את שכונת 'רמת אלחנן' הבני ברקית ושוכר דירה ירושלמית צנועה. יש בה שתי מעלות: מרפסת מאווררת - שאפשר לשבת בה עם ספרים. וארון עם הרבה ספרים בסלון. ככה נראה חופש. בשבועיים האלו, כמעט אין דרשות, כמעט אין דיונים, אין שיעורים ואין חברותות. רק הוא והספרים. שלוש פעמים ביום הוא עוזב את הדירה והספרים ומגיע לבית כנסת קטן ושקט להתפלל. את המניין הוא בוחר בקפידה. מציב לגבאים תנאי קודם לתפילה: לא לתת לו שום כיבודים, לא לבקש דרשות, לא לעשות עסק.

בלילה, אחרי שכולם נרדמים, הוא יוצא עם ספרי לימוד נבחרים לגינה הציבורית מרוקנת. על פסל גינה, מתחת לפנס רחוב, אפשר להחליף כוח לכל השנה. זר שיפגוש אותו במקרה לראשונה בשבת או במועד, עלול לזהות אותו כחסידי גור מן השורה. ספודיק גדול לראשו, קפוטה ארוכה חגורה בגארטל ומשקפי פלסטיק גדולים. תמיד צועד במהירות ועיניו כבושות בקרקע. גם המבטא החסידי שלו לא יכול להסביר את העובדה שמדובר באחד הגורמים הכי משפיעים ומוסמכים בציבור הליטאי מאז ייסד מרן הרב שך זיע"א את דגל התורה והמפעלים הנלווים.

אנשים ברחוב, לצד גדולי תורה או כאלו שיושבים בטבורו של עולם הדיינות, קוראים לו בפשטות "הרב סילמן". אך ככל שמעמיקים לרדת לשורש הדמות הפלאית הזו, נוכחים לראות כי דיני התורה הם רק מרכיב אחד במכלול הציבורי שלו. בריכוזים החרדיים בארץ - בבית שמש, באלעד, הר יונה ועוד - יש עשרות בניינים מגורים שנושאים את השם 'פרויקט סילמן'. פרויקט בניינים שהוקמו בהכוונתו ובהדרכתו של הדיין בעל המוח האנליטי ונקראים על שמו של הרב שניסח את החזוים שמנעו סכסוכים ודיונים מיותרים והביא להקלה במצוקת הדיור בציבור החרדי.

הגר"י סילמן נחשב לאוטוריטה בכל מה שקשור לתלונות ופגיעות במגזר. הוא הסמכות הבכירה של 'משמרת הקודש והחינוך', ובגודל הדמות התורנית-מעשית המוסמכת ביותר בציבור הליטאי בארץ.

הוא נולד בתל אביב של ימי קום המדינה, למשפחה גוראית. אביו, ר' טוביה סילמן, היה רואה חשבון. חסיד גור פשוט מהדור הישן. קבע עיתים לתורתו והיה מקורב אל כ"ק מרן ה'לב שמחה' זיע"א. לימים גם היה מופקד על ההתנהלות הכספית של ישיבת 'חידושי הרי"ם' בתל אביב. כמה שנים אחרי לידתו של הילד יהודה, עברה משפחת סילמן לירושלים. הילד הקטן נשלח ללמוד במוסד שבו למדו מרבית ילדי היישוב החדש 'שילה'. אחד התלמידים שלמד איתו בכיתה גבוהה יותר באותם הימים היה לימים כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א.

בהמשך למד בישיבת היישוב החדש והוקפץ כיתה. המוח שלו היה גאוני מדי לבני גילו וגם למבוגרים ממנו. עד היום, מעידים מכריו, הוא עולה בכמה רמות על עילויים וגאונים אחרים. זהו מוח פלאי לגמרי. נראה כמעט בלתי אנושי. הוא מסוגל לבצע תרגיל מתמטי סבוך, על שלל ספרות, בלי למצמץ בעין. במהירות של מחשבון. והכל כבדרך אגב.

ואז חל המפנה הגדול בחייו. אחד מבני משפחתו שיכנע אותו ללכת ולהכיר את עולמה של תורה שאין בילתה. "לך לסלבודקה" אמר לו. "שם תשקע כולך בלימוד. זה עולם אחר לגמרי". סבר וקיבל.

מרגע שדרך על מפתן דלתה של ישיבת סלבודקה, לא הפסיק ללמוד. פשוטו כמשמעו. היו אלו שש שנים של התמדה נוראה, שהגיעה לעיתים לדקדוקי עניות של

משרד התחבורה והרשות הארצית לתחבורה ציבורית מעדכנים:

דוראגד יוצאים לדרך!

החל מיום שלישי, בתאריך 16.04.2024 (ח' בניסן תשפ"ד)

קווים אשר הופעלו עד כה על ידי חברת אלקטרה אפיקים יופעלו מעתה על ידי חברת דוראגד

קווים המועברים למפעיל חדש ללא שינוי

400 ירושלים - בני ברק

485 ירושלים - נתב"ג

489 ירושלים - ראש העין

קווים המתחילים את מסלולם בתחנה המרכזית בירושלים, ללא שינוי ביתר המסלול

428 ירושלים - תל אביב

429 ירושלים - בני ברק

קווים בהם יעודכנו לוחות הזמנים

401 ירושלים - בני ברק

422 ירושלים - בני ברק

קווים המבוטלים בימי חול ויופעלו בסופ"ש בלבד

421 ירושלים (רמת שלמה) - בני ברק
הקו ישנה את מסלולו ברמת שלמה ויוארך למסוף

423 ירושלים (רמות) - בני ברק

למידע מדויק אודות מסלולי הקווים ולוחות הזמנים מומלץ להתעדכן באתרים, במוקדי השירות וביישומני המידע.

למידע נוסף:

derechged.co.il

מרכז מידע דרך אגד: *3112

מרכז מידע משרד התחבורה: *4515

גבעת זאב - בני ברק

- הר שמואל
- גבעון הישנה
- קרית יערים
- הלולב
- ערבה
- הגיא
- שבט בנימין
- המכבים
- אירוס
- פרחי בר
- אגן האיילות
- מחלף בית חורון
- מחלף גבעת שמואל
- הרב כהנמן
- אהרונביץ'
- דרך ז'בוטינסקי
- הרב אבו חצירא
- אזור התעשייה

476 חדש בסופ"ש

ירושלים (רמות) - בני ברק

- קניון רמות
- ירושלים
- שדרות גולדה מאיר
- כביש 436
- צומת גבעת זאב
- מחנה עופר
- מחלף גבעת שמואל
- הרב כהנמן
- אהרונביץ'
- בני ברק
- דרך ז'בוטינסקי
- הרב אבו חצירא
- קאנטרי בני ברק

404 חדש

שימו לב: קו חדש משכונת רמות בירושלים לשכונת אם המושבות בבני ברק

ירושלים (תחנה מרכזית) - פתח תקווה (זנבת קרית אריה)

- תחנה מרכזית ירושלים
- ירושלים
- שערי ירושלים
- מחלף חמד
- מחלף אונז
- דרך יצחק רבין
- דרך זאב ז'בוטינסקי
- אריה שנקר
- פתח תקווה
- עמל
- היצירה
- מרטין גהל
- דרך שלמה שמלצר
- תחנת רכבת קרית אריה

427 מחדש

שימו לב: הקו משנה את מסלולו ולא יגיע יותר לבני ברק אלא לפתח תקווה

ירושלים - רמת גן (בי"ח שיבא)

- תחנה מרכזית ירושלים
- ירושלים
- שדרות גולדה מאיר
- צומת הר שמואל
- כביש 436
- צומת גבעת זאב
- מחנה עופר
- כביש 443
- צומת אל על
- כביש 40
- צומת טייסים
- כביש 461
- צומת יהוד
- צומת יהוד מערב
- כביש 412
- יהדות קנדה
- העצמאות
- דרך חטיבת אלכסנדרוני
- לוי אשכול
- הקריה האקדמית אונז
- צה"ל
- רמת גן
- שדרות אהרון קציר
- שלמה המלך
- גילדסגיים
- בי"ח שיבא (כניסה מזרחית)

425 שינוי בקו

שימו לב: הקו משנה את מסלולו ולא יגיע יותר לפתח תקווה, אלא לבית חולים תל השומר. לרשות הנוסעים קו 427 המחודש לפתח תקווה

מקרא: תחילת/סיום מסלול | רחוב/כביש בו עוצר הקו | מסלול שונה בכיוון הלך/חזור | איזור השינוי | רכבת ישראל

מכירת המזן עם הגר"ש גלאי שליט"א

סמיכה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה מגאוני ורשה ובראשם הגר"מ זמבה הי"ד, למד שנה אצל הגר"ש שקאפ זצ"ל והפך למקורבו של האדמו"ר הרי"ץ מליובאוויטש זצ"ל. בארץ הוא הפך לאחד מיושבי המזרח של חצר גור. כמה שנים לאחר מכן, כאשר הקים ה'לב שמחה' את הסניף התל-אביבי של ישיבת גור ופתח את ישיבת 'חידושי הרי"ם' הוא בחר בו - אברך בן 22 להיות מראשיה.

הגר"י סילמן הפך מאז 'גשר' בין עולמות. הוא מכיר ומבין את השפה וההווי החסידיים, יש בו המון הערכה והערצה לחסידים ולחסידות, ומאידך הוא ליטאי בהשקפותיו ובהווייתו. אולי זהו הסוד שלו: הוא חי בתחושה מתמדת של הרב סילמן היה מחולק בין לימודים בחברותא בכולל סלבודקה, ולאחר מכן ב'אוהל יעקב' וכולל חזון איש, לבין תפקידו כמגיד שיעור בישיבת חידושי הרי"ם. אולי גם זה קשור לזיקה שלו לעולמה של החסידות: במשך שנים רבות הבחינו מקורביו שבאירועים הומי אדם, הרב מצמיד את המשקפיים חזק לעיניים וכך הוא מביט על הקהל. הוא מעולם לא הסביר את פשר מנהגו המשונה. ויהי היום, והרב נזקק לבקר אצל רופא עיניים. במהלך הביקור התברר שהמשקפיים שלו הם שלוש מספרים פחות ממה שהוא צריך. הרופא ובני הבית נדרכו, וביקשו להחליף את המספר. אף הוא סירב בעקשנות: "את מה שאני צריך לראות, אני רואה". כך התברר באופן אגבי, שהרב פשוט מבקש לשמור את עינו מכל ראייה שאינה הולמת, והוא עושה זאת בדרך מתוחכמת של משקפיים שאינן מתאימות לצרכיו. קדושה וענווה גם יחד.

סדר יום תובעני

סדר יומו של הראב"ד במשך עשרות שנים הוא אירוע כמעט מסחרר. נסו לקרוא את זה בנשימה אחת, בלי להתעלף. 05:15 - השעון מצלצל. באותה שעה כבר עשרות שנים. זהו זמן קימה והכנה. 05:17 - פותח את היום בלימוד בסלון הבית, עשרים דקות לפני התפילה. להתחיל את היום מיד בלימוד התורה הקדושה. 05:45 - יוצא לבית הכנסת שלו 'קהל חסידים', שם מתפללים מדי בוקר כשבעים יהודים משכמי קום. הוא מתיישב לאמירת קרבנות והכנה לתפילה. תמיד יהיה מעשרה ראשונים. אחרי התפילה הוא עורך סיבוב רגלי קצר לצרכי בריאות, ומשם הביתה להמשך סדר היום התובעני. מיד כשמגיע הביתה אוכל ארוחת בוקר, ותיכף נכנס לקבלת קהל ראשונה עד השעה שמונה וחצי. לאחר מכן הוא מתיישב ללימוד קצר נוסף של רבע שעה, ומשם יוצא ל'כולל'. כמו אברך, עשרות שנים. שום דבר לא השתנה. 08:55 - תמיד הרב סילמן יהיה האברך הראשון, הוא מהראשונים ממש, שיגיע לכולל. זהו כולל חושן משפט

שהקים, והוא עומד בראשו ואחראי על החזקתו. מהכולל המפורסם הזה, הממוקם בבית הכנסת שלו ברמת אלחנן, יצאו דיינים בעלי שם. הלימוד בכולל נמשך עד השעה אחת ושלושים באופן קבוע, קיץ וחורף, כשמיד לאחר מכן מתפללים מנחה. לאחר התפילה מלווים אותו כאלו שזקוקים לתשובה או עצה דחופה, ומנצלים את הדקות בדרך הביתה. 13:55 אחת לשבוע מתקיים שיעור מוסר. לאחר מכן הוא אוכל ארוחת צהריים וסר לחדרו לנוח כשעה. בשעה רבע לארבע הוא כבר ניצב בחדר הלימוד, כמו נער צעיר ומלא עיזו וגבורה, לקראת סדר שני ארוך הנמשך עד שמונה בערב. לסדר הזה הוא מקפיד לקחת חבורותא אך ורק בחורים. בדרך כלל משיבת סלבודקה. הנימוק: לאברכים יש מדי פעם אילוצים שגורמים להם להיעדר. לבחורים אין. הוא מעדיף את אלו שאין להם אילוצים. 20:00 מעריב. 20:25 - ארוחת ערב ומיד לאחר מכן קבלת קהל בעיקר בנושאים ציבוריים. זו השעה שבה מגיעים רבני קהילות ודייני שכונות. 21:00 - 'סדר שלישי'. שוב חבורותא עם בחורים צעירים. לימוד עמוק שנוצל את היום. 23:00 - קבלת קהל אחרונה לשאלות דחופות לעמך בית ישראל המידפקים על דלתו עד שעת הצות.

עם מרן הגרמ"ה הירש שליט"א

בכל מועד ובכל מקום פסח כשר, בריא ושמח

רופאי ילדים און-ליין
עומדים לרשותכם 24/6
דרך אתר כללית או ביישומון

רשת מר"מים ושירותי מוקד לילה
מרכזי רפואה מיידית בפריסה ארצית,
בכ-50% הנחה בימי שישי-שבת,
ערבי חג וחג*

מוקד אחיות
המוקד פעיל
24 שעות ביממה
לשירותכם ב-2700*

רופאי עור און-ליין
מומחים הזמינים עבורכם
כבר משעות הבוקר
בשיחת ייעוץ***

רופאי משפחה און-ליין
דרך אתר כללית
או ביישומון**

עושים הכל שרק תהיו בריאים, בטוח זה כללית

עם מרן הגרא"ל שטיינמן וצוק"ל

נקיות הדעת והלב

לפני ארבעים שנה, בעודו אברך כולל צעיר, התחיל לעשות 'שימוש' בבית דין חדש שהוקם בדירה בני ברקית קטנה ובראשותו עמד מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל. תוך כמה חודשים, הגר"נ זיהה את הפוטנציאל. הוא ציין אותו כגאון תורני בעל ראש אנליטי וביקש ממנו להתחיל לפסוק בהרכב שלו. כל השאר כתוב בספר ההיסטוריה של עולם הדיינות בישראל.

כאשר הוקמה שכונת רמת אלחנן, מונה חבר מועצת גדולי התורה הגאון רבי יצחק זילברשטיין לכהן כמרא דאתרא. הוא ביקש מהרב סילמן, אז דייר חדש בשכונה, לקחת על עצמו את תפקיד רב קהילת החסידים. הרב סילמן הסכים, בשני תנאים: שיקפידו על זמן קריאת שמע וזמן תפילה, ושלא יקיימו מסיבה מיוחדת לכבוד קבלת התפקיד...

כהונת הגר"נ זילברשטיין והגר"נ סילמן יחד באותה שכונה היא מופת של שיתוף פעולה רבני. שני רבנים שעובדים שנים יחד, ואף פעם לא הייתה ביניהם אפילו קצה של מתיחות. דבר שלצערנו הוא מחזה כמעט נדיר.

כאשר מרן הגרא"מ שך הקים את 'דגל התורה', הוא מינה את הגר"נ סילמן כאחד מרבני 'דגל'. האמת, שעוד קודם לכן כבר היה מעורב בפגישות עם אריה דרעי לקראת הקמת תנועת ש"ס. כך גם כשהוקמה מערכת הכשרות 'שארית ישראל', היה הרב סילמן פעיל בכל המהלכים שקדמו לכך. בכל הזדמנות כאשר נדרשה תשלובת של ראיה תורנית והבנה אנושית וריאלית - הרב סילמן היה הכתובת המיידית של גדולי ישראל.

בתקופה מאוחרת יותר, היה זה מרן רה"י הגרא"ל שטיינמן זצ"ל שהעריך אותו עד למאוד, וביקש לשמוע את חוות דעתו כמעט בכל נושא ציבורי. בני הבית ב'חזון איש' 5' העידו שלא פעם שמעו את מרן הרב שטיינמן מכנה אותו 'חכימא דיהודאי'. מסיבה זו, הרב שטיינמן הקפיד לערוך את הפרוזבול שלו בפני בית הדין של הרב סילמן. גם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל העריך מאוד את הכרעתו ויכולתו לרדת לעומקא דינא, וקבע כי בכל נושא ציבורי יש לקבל את הכרעתו של הרב סילמן. באחת המחלוקות שפרצו בציבור, ידע הרב סילמן את דעתו של רבי חיים, ויצא למלחמה נוקבת עבורה. לימים התבטא ברגש רב בפני אחד מבני משפחתו: "הש"ך כותב שכאשר יגיע לעולם העליון, הוא בטוח שיצאו לקבל את פניו בעלי המשנה והברייתא והאמוראים בש"ס שעמל ליישב את דבריהם הקדושים". כאן החלו עיניו הטהורות לזלוג דמעות: "אני יודע, אני בטוח, שכאשר אגיע לעולם העליון, יבוא רבי חיים בעצמו, שר התורה, קודש הקודשים, לקבל את פניי. וכי יש לכם מושג איזו סערה תהיה אז בשמיים?"

אחד המאפיינים של הרב סילמן הוא הנקיות המוחלטת שלו. אחד מבאי בית הדין מספר: "מגיעים אליו

לפני מספר חודשים) התעקש שלא לשבת בראש. וכך "רבו" שני הדיינים הגדולים, עד שעקשנותו המפורסמת של הרב פוזן הכריעה, והרב סילמן נותר לשבת בראש ההרכב לצד הגר"י פוזן זצ"ל ויבלחט"א ידו ורעו הגאב"ד הגאון רבי שריאל רוזנברג, חתנו של מרן הגר"נ קרליץ ור"כ חזון איש, עימו חולק את הנהגת בית הדין המפורסם בבני ברק, כאשר יחסי הרעות וההערכה בין גדולי ההוראה, נמשכים מזה עשרות שנים תוך שיתוף פעולה מלא בכל ענייני העיר והציבור. כך, מקפיד הראב"ד הגר"י סילמן על כבודו של הגאב"ד ומקפיד במכתבים ו'קול קורא' בענייני הלכה והוראות ציבוריות לחתום רק לאחר חתימת רעהו הגר"ש רוזנברג, מכתב שיפנה לראב"ד ללא חתימת הגר"ש רוזנברג, יחזור תמיד תוך שאלה, היכן חתימת ר' שריאל?

כמי שנתקל מדי יום במצוקות של הציבור החרדי, נחשב הרב סילמן לאחד ממובילי המיזמים החרדיים בתחומים שונים. כך למשל הוא היה ממקימי קופות הצדקה הגדולות - 'קופת העיר' ו'דומותיה' - הוא גם נחשב לגורם מכריע בנושא של פגיעות פנים מגזריות והיה מחלוצי הקמת הסניגורים וההגנות לבעיית הרשת המקוונת.

כך גם בכל המאבקים שהוא מנהל ציבורית. "הוא עושה הפרדה לא מצויה בין אנשים לבין דעות. הוא יכול לצאת חוצץ נגד מנהל מוסד, או נגד פלג מסוים, וזה לא יפריע להם לבוא לדון אצלו דיני ממונות, הוא גם יצא מגדרו כדי לסייע לאותו אחד באופן פרטי. זאת עניינית לא מצויה".

אחד הפרקים הציבוריים הכי מרשימים שלו, הוא ללא ספק הירתמותו להקלה על מצוקת הדיור בציבור החרדי. "יותר מעסקנות יש כאן הברקה נדירה", אומר קבלן שמתמצא בתחום. "הבנה שלהמצב בציבור החרדי. זוגות צעירים שאין להם כסף, אבל הם גם לא יכולים להרשות לעצמם להשקיע בדירות קטנות - כי תוך כמה שנים המשפחה גדלה. כך באו לעולם הפרויקטים שבנשיאות הרב סילמן. פרויקטים עם אופציות. זוגות שקונים דירות קטנות עם אופציות ממשיות להרחבה.

"אלא שכדי להוביל את המהלך הזה, נדרש גם משהו שימנע סכסוכי שכנים ודיינים בלתי נגמרים. גם כאן מצא הרב סילמן פתרון - הוא הגה 'חזון' רכישה עם סעיפים מיוחדים שמונעים כל סכסוך מראש. לכל דייר יש זכות חוקית בהסכם הראשוני. אחד הדיינים המפורסמים באלעד אמר לי - בתי הדין בארץ חייבים תודה לרב סילמן שהציל אותם מגל ענק של דיני תורה. בהזדמנות שאלו בני הבית את הרב, מדוע הוא לוקח על עצמו להיכנס לכל הנושאים המורכבים והרגישים האלו. וכי לא עדיף לו לשבת על מי מנוחות? הרב נדהם מהשאלה, והגיב בתקיפות: "אני עושה מה שהקב"ה רוצה, לא מה שאני רוצה, ולא מה שאנשים אחרים רוצים".

לדיינים אנשים שלחמו בו. אנשים שבאופן רשמי מזהים כאויביו. לדיין אחר הם לא היו מעזים להגיע. הם באים אליו בביטחון מלא שהוא ידון אותם רק בשכל. יש אנשים שיראו בזה הוכחה להיותו 'מעביר על מידותיו' - אבל אני חושב שזה יותר עניין של 'שכל שליט'. הוא פשוט לא מצליח לערוב את השכל והרגש".

אירע פעם והרב סילמן קיבל מנדיב פלוני עשרת אלפים דולר לחלק אלף דולר לכל משפחת אברך השוקד על דלתי התורה. הוא ניגש אל הגבאי בשכונת רמת אלחנן, והורה לו לחלק דבר ראשון את השלושת אלפים דולר הראשונים למשפחות אברכים הנמנים על קבוצה שהייתה חלוקה עמו באופן נוקב באותן שנים על רקע אחת המחלוקות הגדולות בציבור החרדי. הגבאי הנדהם, קיבל גם תשובה מיידית: "אני רוצה להראות לקדוש ברוך הוא שאני לא מחזיק חשבונות אישיים עם אף אחד".

בקרב תלמידיו הקרובים מתהלכת בדיחה, שיש בה הרבה מן האמת. כאשר יש להם ויכוח עם פלוני על איזה עניין, עדיף להם שלא ללכת לשאול את הרב סילמן, כי הוא בטח יפסוק נגדם מחשש לנגיעה...

לפני שנים רבות פרצה סערה גדולה בארץ הקודש, כאשר איש עסקים מפורסם גרר מספר דיינים חשובים לבית המשפט, ביניהם הרב סילמן. העולם היהודי הוכה בהלם. הכותרות זעקו חמס. מה שהציבור לא יודע, ששנים רבות אחר כך, באופן די קבוע, אותו איש עסקים נכנס ויוצא מביתו של הרב סילמן כשהוא בא להיוועץ בו בנושאים שונים. הגבאי שניסה לזרוק אותו מהבית, קיבל הוראה: "צריכים לעזור לכל יהודי, לכל אחד, בלי יוצא מן הכלל".

כחלק מאותה נקיות מופלגת, עשה לו הרב סילמן מנהג שלא לנסוע ב"טרמפים" ממקום למקום עם נהגים שונים, שמא אחד מהם יבוא לפניו פעם לדין תורה, והוא לא יידע במי מדובר, ויערוך הדין מתוך נגיעה נסתרת שהוא אפילו אינו מודע לה. כאשר יהודי שדן לפניו בדין תורה העניק מתנת בר מצווה לנכדו של הרב סילמן, הורה הרב לשלם לו את התמורה המלאה של המתנה, כדי שלא יהיה חשש שוחד חלילה.

חישובי העבודה העצמית שלו גולשים לכל תחום בחייו. אירע פעם ויהודי פלוני פרץ גדר באופן חמור. לדעתו של הרב סילמן היו צריכים לפעול נגדו בחומרה רבה. אך הוא שלח את העוסק במלאכה, מקורבו המגיד מישרים הרב שלמה לוינשטיין, לשאול את מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל כיצד לפעול. רבי ניסים הורה לרב לוינשטיין לפעול בצורה רכה יותר. כאשר חזר הרב לוינשטיין לרב סילמן והעיד על הוראתו של רבי ניסים, הגיב הרב סילמן: "הלא מוריניו רבי ניסים הוא בוודאי יראי שמיים יותר ממני, ואם הוא סבור שיש לפעול כך, הרי בוודאי שיש לי טעות בחשבון, אני חוזר בי על אתר".

כאשר נבנה ההרכב בבית הדין, סירב הרב סילמן לשבת במרכז הדיון כאב"ד. אלא שבצר לו, גם עמיתו להרכב הגאון רבי יעקב פוזן זצ"ל (שהסתלק מעמנו

החג הזה
כולו פיירי

פיירי
מקס פאוור פי 4

מהיר יותר
בהסרת שומנים*

פייר, בניקיון אין כמו פיירי

*על סמך בדיקת מכון Eurofins ATS, אוקטובר 2023, בהשוואה לפיירי לימון 1.19 ליטר

שר הפנים בלשכתו | צילום : גדעון שרון, לע"מ

"ללומדי התורה במדינת ישראל יש ערך לאומי. אסור בשום אופן לפגוע בהם"

ראיון חג עם שר הפנים משה ארבל: על ההתמודדות עם השלכות מלחמת חרבות ברזל ועל תוצאות הבחירות המקומיות, על הקשר עם המגזר הערבי ועל האתגרים המורכבים של משרד הפנים, על תעסוקת חרדים ועל העלאת הארנונה • מבקר את פסיקת בג"ץ בסוגיית הגיוס ("הפסיקה הזו יצרה לצערי הרב סוג של רגרסיה והתכנסות טבעית פנימה בקרב ההנהגה החרדית"), לוקח אחריות ("אני לא בתפקיד המבקר, אני חלק מהאירוע"), מציע את המסלול הנכון למצוא פתרון ("האתגר הגדול הוא האתגר ההסתגלותי ולא הטכני") ואת הדרישה האולטימטיבית מצה"ל בכל מצב עבור המתגייסים החרדים ("שאדם יוכל להיכנס לצבא חרדי ולצאת ממנו כשהוא עדיין חרדי") • וגם: האם יש סיכוי שנמצא אותו בעתיד במפלגה אחרת או בכס של שופט בעליון, והבשורה הדרמטית למעוניינים לחדש תעודת זהות או דרכון

• אבי גרינצייג •

עשה את הדבר הנכון כשביקש להקל מעליו את העול. אחרי הכל, מדובר בשני משרדים שהמלחמה מעמיסה על גביהם במיוחד, והאתגרים העצומים של משרד הפנים מספיקים בפני עצמם כדי להעסיק שר במשרה מלאה, וגם זה בתנאי שמדובר בשר יעיל במיוחד. ההחלטה היותר פומבית של ארבל בחודשים שחלפו, הייתה דחיית הבחירות לרשויות המקומיות, שנועדו להתקיים ממש בשבועות הראשונים של הלחימה, ולאחר

בוע וקצת אחרי אירועי השביעי לעשירי, בטקס צנוע כמתבקש הן מאופי האירוע והימים והן מאופי האישים המעורבים, נפרד שר הפנים משה ארבל מהמשרד השני שניהל בחודשים שלפני כן, משרד הבריאות, לטובת עמיתו לסיעה ח"כ אוריאל בוסו. במבט לאחור, בפרספקטיבה של חצי שנה, ארבל שמח להיווכח שהוא

לשכות של רשות האוכלוסין וההגירה, משום שרבים יצאו מהבית והשאירו מאחוריהם תעודות ומסמכים חיוניים. את כל התהליכים נתנו להם כמוכרן בחינם, בפטור מאגרה. למדתי שם משהו מעניין, באילת פתחנו לשכה באזור המלונות, והיו לא מעט אנשים עם פוסט טראומה שפחדו לצאת מהחדר במלון, אז היה ניסיון בחלק מהמקומות לדאוג להם לשירות ממש עד החדר, ואז החלטתי לבחון גם את האפשרות להנפקת דרכונים ותעודות זהות באופן מקוון.

"מה שעשיתי מאז בעבודת מטה מקיפה וממוחשבת, והעברנו בהקשר לזה גם חקיקה, כך שהחל מהשלושים באפריל, מיד אחרי פסח, יהיה ניתן להיכנס למערכת ההזדהות הממשלתית במקרה של תעודת זהות או דרכון שאבד או נגנב או פג תוקף ולהנפיק תעודות מחודשות מבלי להתייצב פיזית בלשכה. זה משמעותי מאוד ואני מניח שניידע את הציבור באופן מסודר מיד אחרי פסח על הפרטים. הפיילוט המתוכנן יהיה חצי שנה ואחר כך תהיה בעז"ה הארכה נוספת של חצי שנה. זה דרמטי מאוד, כי גם מי שמאותגר טכנולוגית או שיצטרך מסיבות אחרות להגיע ללשכה, יוכל להשיג תור הרבה יותר בקלות, משום שהלשכות תהיינה פנויות ותהיה בהן זמינות של תורים".

נושא נוסף שמצוי תחת פיקוחו של ארבל הוא נושא העובדים הזרים, שם הוא גאלץ להתמודד עם לחצים מכל הכיוונים - מחד, לחצם של המעסיקים והלחץ של המשק לחפש כוח אדם חלופי לעובדים הפלסטינים, ומאידך, לחץ אמריקאי להימנע מהחלפה מלאה של הפלסטינים, מתוך הנחת עבודה שהדבר ייקר בעתיד ליציבות הכלכלית שלהם ויחריף את המצב באזור.

"מיד אחרי השביעי לעשירי נסגרו השערים לעובדים זרים פלסטיניים, גם מיו"ש וגם מעזה, וזה דרש היערכות מיידית בסוגיה הזו בשביל המשק. אנחנו נמצאים יום יום באירוע הזה, הוא אמנם אירוע מאתגר - אבל הוא מנוהל. לפי נתונים שפורסמו בגלובס ועל פי בדיקה שהם עשו, אין עיכוב ועצירה בהתחלות הבנייה, שזה למשל פרמטר חשוב. עכשיו ברור שיש אתגר והמחירים יקרים יותר, אבל זה חלק ממחירי המלחמה.

"גם בהיבט של עובדים לחקלאות פתחנו את האפשרות לייבא עובדים מסרי לנקה וחתמנו הסכמים תוך כדי תנועה, ועדיין אין ספק שכאשר עובד הודי נהרג מפגיעת רקטה במושב מרגליות, זה פוגע בתהליך, ולכן הנחיתי מיידית את רשות האוכלוסין

יעילים. אם לפני הקורונה חשבו שראש עיר אחראי רק לפנות את הזבל, אזי בקורונה למדנו שלראש עיר יש הרבה השפעה על איכות החיים והבריאות, ועכשיו בתקופת המלחמה אנחנו לומדים שיש בתפקיד הזה גם השלכות משמעותיות על הביטחון של התושבים. אתגרים שבעבר בשלטון המקומי בכלל לא עסקו בהם, הפכו להיות אתגרים רלוונטיים שנמצאים על שולחן העבודה שלהם. זה הביא הרבה מאוד אורחים להעדיף בבחירות את מי שישירות אותם בהיבטים האלו בצורה מיטבית".

חברות ברזל

בחצי השנה האחרונה, כמו רוב השרים, עסוק ארבל בעיקר בהיבטים של המלחמה. משרד הפנים מתמודד עם ההשלכות בשורה ארוכה של גזרות והיבטים, כולל סוגיית המחסור בעובדים זרים, היבטים טכנוניים שדורשים התייעלות ומהירות, הנפקת מסמכים ותעודות לעשרות אלפי מפונים מאזורי העוטף ועוד כהנה וכהנה.

הזכרת את המלחמה, וזה הזמן לשאול איך משרד הפנים מתפקד מאז השביעי לעשירי? מה השתנה בתפיסה ובכלל?

"מבחינתי, תפיסת ההפעלה הייתה לבוא לשלטון המקומי, לצמצם לו את הביורוקרטיה ולתת לו כמה שיותר כלים ותקצוב. פעלנו והנחנו לפעול בגמישות ניהולית, יכול מאוד להיות שחשבים כאלו ואחרים יבואו ויגידו שהיה ניתן למקד ולייעל את התקציב בצורה יותר מדויקת, אבל בסוף עצם הגמישות הניהולית הזו הייתה לזה תועלת עצומה.

"אני ראתי למשל את האתגרים שהיו אפילו לרשויות גדולות ועשירות כמו תל אביב בקליטת המפונים, היא קלטה אותם בצורה מעולה, והיא סיפקה להם שירותי בריאות, חינוך ורווחה. כשתקצבו את המפונים בחמישה שקלים ליום לנפש עבור השירותים המוניציפאליים, הייתה על זה ביקורת בתקשורת, אבל צריך לומר את האמת שאנחנו ביקשנו מהאוצר הרבה יותר, יותר ממאה שקלים, אבל מרכז השלטון המקומי ביקש רק חמישה שקל לנפש ולכן זה מה שתוקצב... בסך הכול גם זה סכום עצום, העיר אילת למשל קיבלה עשרות מיליוני שקלים לתקציב השוטף שלה וכך ערים אחרות שקיבלו תוספת משמעותית לכיסוי ההוצאות העירוניות עבור המפונים".

באיזה היבטים נוספים פעלתם לטובת המפונים? ירדנו לשטח למלונות של המפונים ופתחנו להם

מכן דחייתם בשנית. "בסופו של דבר, הדחייה הכפולה - בצו ובחקיקה - הוכיחה את עצמה. היא אפשרה לייצר מערכת בחירות שהביאה אחוזי הצבעה גבוהים של קרוב ל-54%. כולם מיהרו לערוך השוואה לבחירות ב-2018 שהיה בהם מעט יותר, אבל הם שוכחים שאז הייתה הפעם הראשונה שהיה יום שבתון וכמוכרן, שלא הייתה אז מלחמה. אם מסתכלים על מערכות בחירות מקומיות קודמות, מגלים ממוצע של כחמישים אחוז, ככה שהאחוז הפעם היה גבוה ומכובד", מסכם שר הפנים.

כמו כל שר או חבר כנסת בש"ס, ארבל קיבל לתחום אחריותו כמה ערים (הבולטות שבהן: עיר מגוריו פתח תקווה, וגם קרית אונו, גני תקווה, גבעת שמואל וראש העין), אנחנו מבקשים לדעת איך הוא מסכם את הבחירות המוניציפאליות מבחינת ש"ס ובכלל.

"בסך הכל חזינו בגידול במספר המצביעים, דבר שלדעתי מעיד על אמון גבוה בקרב הבוחרים - גם ביחס לסיעה הארצית וגם ביחס לנציגות המקומית. הזמינות של הנציגים שלנו היא שם דבר, הטיפול שלהם בפניות הציבור, גם אם הם לא פותרים את כל הבעיות, יש להם תמיד היענות וקשב לצרכי הציבור, וההזדמנות לקבל פידבק מהציבור פעם בחמש שנים היא הזדמנות טובה גם לנהל מאזן כמו כל תאגיד, לקבל רשמים מהציבור על היכולות של משרתי הציבור של התנועה".

בהובלת משרד הפנים הודח בקדנציה הקודמת ראש העיר האנטי חרדי בטבריה דאז, רון קובי. הפעם קובי היה רחוק מאוד מלנצח, ובכלל ראשי ערים שרכבו על גל שנאה או אג'נדות ארציות לא הצליחו יותר מדי...

"מה שלדעתי ניכר באופן מאוד בולט בבחירות הללו בכלל המגזרים, לא רק במגזר היהודי, זה הרצון של התושבים לראות בנבחרים שלהם ברשויות המקומיות את מי שיתנו להם שירותים מוניציפאליים מיטביים, את מי שישרתו את האינטרס שלהם ופחות את אלו שיקדמו אג'נדות כלל ארציות. ברור שיש לזה השפעה גם בוירה הארצית ואי אפשר להתעלם ממנה, אבל זה לא היה הדגש המרכזי.

"אני אתן לך דוגמה דווקא מרשות ערבית כמו ג'ת, שם כנגד כל החמולות נבחר מר אשרף חנדקלו, ראש עיר שהוא מהנדס ואיש היי טק מאינטל, בחור בן 35 שהציבור בא ואמר אני רוצה מישוהו שיעדיד את העיר קדימה. אלה אמירות שמביאות לידי ביטוי את רצון התושבים לאיכות חיים, לשירותי בריאות, חינוך ורווחה

השר משה ארבל במוקד איחוד הצלה

תקציבית, אז פגענו בראש ובראשונה בתושבים."

משבר הגיוס

משבר הגיוס מאיים על קיומה של הממשלה, כמו שהדברים נראים, ספק אם הקואליציה תצליח להעביר בחודשים הקרובים פתרון מלא לסוגיית הגיוס. שר הפנים כבר התבטא בעבר בהקשר זה והוא נזהר בהליכה בין הטיפות, ובכל זאת, יש לו מסר חשוב להעביר.

מתי הממשלה נופלת להערכתך?

"אני לא נביא ולא בן נביא, אבל אני יודע לומר דבר אחד: אם השאלה היא ביחס לסוגיית הגיוס, אז הסוגייה הזו מאוד מורכבת וחוננים בה הרבה דברים שהם לא קשורים באופן ישיר לגיוס. כשאנחנו מדברים על זהות, על דבריו של רבי סעדיה גאון שאין אומתנו אומה אלא בתורתה, והצורך הוא קודם כל צורך של אוכלוסיה מאוד גדולה שיכירו את הסיפור שלה כמשימה בעלת ערך לאומי, לא ערך דתי או מגזרי, אלא ערך לאומי ממש, וגם כשלא יסכימו איתה, יכירו את הסיפור שלה. הסיפור של חבורת הלומדים, לומדי התורה ומעתיקי השמועה מדור לדור, שיש להם תפקיד היסטורי באומה הישראלית.

"הציפיה שלי שגם המתנגדים הגדולים לאורחות חייו של הציבור החרדי יבינו שיש כאן סיפור וגם הם לא יבקשו למחוק את הזהות הזו. יחד עם זאת ובאותה נשימה ומבלי להתעלם מהאתגרים האובייקטיביים האמיתיים שיש לצה"ל במלחמה.

אתה חושב שיש פתרון אמיתי שיכול להיות מוסכם גם על הקיצוניים בכל צד - מחד גיסא בקצוות של המגזר החרדי ומאידך גיסא בקצוות של הליכוד, כולל הח"כים שכבר הראו סימני התנגדות?

"אם נרצה התשובה היא כן. השאלה עוד לפני זה אם אנחנו נמצאים באירוע שמכיר לעומק את האתגרים ההסתגלותיים שיש ביחס לאוכלוסיות האלו. למה ברור לכולנו שכשיש אירוע של אוכלוסיות של מיעוטים אחרים שצריכים לפנות מאיזו אדמת מדינה, אז מנהלים איתם שיח ושומעים את המורכבות ומבינים, ובסוגיה הזו זה נתפס כתהליך טכני שמבקש הכתבה מלמעלה?"

"ברור שפסיקת בג"ץ בצו הביניים הזה, המשמעות שלה היא תחושת איום על כלל עולם התורה, מסיבה פשוטה, כי הפסיקה הזו מתייחסת באופן גורף גם למי שעדיין לא קיבל צו גיוס מהפוקד, הפסיקה הזו סגרה את

משרד ראש הממשלה והמשרד לפיתוח הנגב והגליל. אני מאמין ומשוכנע שבשיתוף פעולה ובכוחות משותפים נוכל להביא בשורה ואנחנו עובדים על זה יומם ולילה. אני גם מקווה מאוד שגם הבחירות המקומיות לא יידחו שם שוב."

קראת לאחרונה לראשי הרשויות להעלות את הארנונה, אפשר לומר בעדינות שזו לא קריאה פופולארית במיוחד, בפרט כשהיא מגיעה משר חברתי...

"הסוגייה של הארנונה חייבת להביא לידי ביטוי כמה נקודות. צריך להבין משהו: ארנונה למגורים, גם אם כל תושבי היישוב ישלמו מאה אחוז - היא גרעונית, והאיוון המוניציפאלי מגיע מהארנונה העסקית. מה שקרה זה שהגיעו שרים חשופים ויו"ר ההסתדרות וחתמו על הסכם להעלאת שכר המינימום והסכם להעלאת השכר במגזר הציבורי שמוסיף אלפי שקלים לשכר של כל עובד, וכל משרדי הממשלה קיבלו תוספת שיפוי עבור עלות העלאת המשכורות ממשרד האוצר, ולעומת זאת הרשויות המקומיות חויבו לבצע את ההעלאות - אבל אף אחד לא שיפה אותם על זה, והם לא קיבלו שום תוספת תקציבית.

"לכן קראתי לראשי הרשויות לקחת אחריות ולא להיכנס לגירעון, כי המשמעות של זה היא פגיעה בשירותים שהתושבים צריכים לקבל. גם רשות חזקה וגדולה, הנטל הכלכלי עבורה הוא משקולת גדולה יותר כי יש לה יותר עובדים ויותר משכורות להשלים. כמוכן שאני לא בעד יוקר המחיה, אבל אם אנחנו רוצים שירותים מוניציפאליים טובים ותקציב שיאפשר לרשויות לקיים את המטלות שלהן, צריך לאפשר להם גם את העלאת הארנונה הזו. אם בסופו של תהליך נמצא רשויות שגיעו לגירעון, אזי לא רק שנצטרך לטפל בהם, הבעיה היא שעד אז התושבים של הרשויות האלו ייפגעו ולא יקבלו שירותים בסיסיים, לכן הם חייבים להעלות את הארנונה."

ארבל גם מרכך את המכה ומסביר למה דווקא ארנונה היא המס היותר נכון להעלאה במקרה כזה: "בסך הכל מדובר בתעריף נמוך והארנונה גם נתנת מענה מדורג לאוכלוסיות מעוטות יכולת, עם מנגנון הנחות לנזקקים ביותר. אין ברירה, אנחנו צריכים שלטון מקומי יציב וחזק. ברור שהיה הרבה יותר פופולארי מבחינתי לומר להם דווקא 'תורידו את הארנונה'... אבל אם נביא עיריות למצב שהן לא סוגרות את השנה מבחינה

וההגירה לאכוף שעובדים זרים לא יוכלו לעבוד באזורי סיכון, משום שאנחנו חייבים לדאוג לשלומם. באזור שבו היישוב מפונה, גם עובדים זרים לא יכולים לעבוד, וזה בהחלט משפיע על הרבה חקלאים - אבל חיי אדם קודמים לכל, ומס רכוש יצטרכו לפצות אותם גם על הנזק הזה."

יש היבטים נוספים של השפעת המלחמה על פעילות המשרד?

"בוודאי, קח למשל את מנהל התכנון שיש בו אתגרים לא מעטים גם בימי שגרה, ונוספו להם אתגרים בהקשר של המלחמה. יצרנו חקיקה שמאפשרת לעשות דברים חריגים, בדרך כלל קודם מתכננים ואחר כך בונים, אגיד בהלצה שבמקומות מסוימים קודם בנינו ואחר כך תכננו... עם הקלות מאוד משמעותיות כמו בתי ספר למפונים במועצה האזורית תמר, חוף הכרמל ובמקומות נוספים, והכל כדי לצמצם ולמנוע בירוקרטיה. בסך הכול, שלוש הזרועות האלו של משרד הפנים (רשות האוכלוסין, מנהל התכנון ורשות ההגירה) לימדו אותי יותר מכל עד כמה הבקשה שלי להשתחרר ממשרד הבריאות הייתה נכונה ומדויקת. בשגרה וקל וחומר במלחמה אלה שני משרדים גדולים שצריכים שר במשרה מלאה."

העלאת הארנונה

תרצה להתייחס גם לתושבי הצפון שחיים במצב של אי ודאות כבר תקופה ארוכה וספק אם הדברים ישתנו במהלך הקיץ?

"האתגרים ביחס לתושבי הצפון גדולים מאוד, נפגשתי לפני שבוע וחצי עם שר האוצר בנושא הזה, ואני חושב שחייבת לבוא החלטת ממשלה, אין ברירה אחרת. מציאות של למעלה מאלף בתים הרוסים בעקבות פגיעות, ויש חוסר ודאות גבי פתיחת שנת הלימודים בראשון לספטמבר, מחייבת את הממשלה להתכנס לאירוע הזה. יש כמה הצעות לפתרונות ומענים, אבל העיכוב הזה גדול מדי.

"צריך לקחת בחשבון שיש לפחות אלף משפחות שהלך להם הבית וגם בספטמבר אני בספק גדול אם הם כבר יעברו תהליך של שיקום. לכן צריך לייצר להם מענה, לייצר להם קהילות ומקומות. קח למשל את מטולה, זה יישוב שלם שחייב לקבל פתרון. אנחנו במשרד הפנים צריכים איתנו כאן את משרד האוצר ואת

השר משה ארבל במוקד מד"א

ידי תנועת ש"ס, אבל מהיום הוא שליח ציבור של כולם, והמילים הללו של מרן הם קו מנחה מחייב לכל שליח ציבור, קל וחומר שליח ציבור חרדי. "קח את האוכלוסייה הדרוזית, שבמשך שנים רבות נתקעה בתחום התכנון והבנייה. זה היה מאתגר בגלל סוגיות של אדמות פרטיות וגם בגלל העובדה שבחלקם יש עבירות תכנון ובנייה. כדי לייצר שם פתרונות ומענים, צריך להבין את הסיפור לעומק ולהבין על מה זה יושב, ואז לברוק איפה ניתן לייצר אופק תכנוני. לקחתי את אל"מ עסאם חמאד, שהגיע מהמגזר הדרוזי והיה לו רזומה מרשים וראוי, היום הוא יועץ לסוגיות הללו של תכנון ובנייה, ובנוסף, הקמנו ועדת משנה במחוז צפון שמתעסקת אך ורק ביישובים הדרוזים והצ'רקסים ויצרנו

הברז והיא אומרת 'נגמר, אתם לא חלק מהאירוע, אנחנו לא מנהלים דיאלוג'. אמנם זה רק צו ביניים, אבל הפסיקה הזו יצרה לצערי הרב סוג של רגסיה והתכנסות טבעית פנימה בקרב ההנהגה החרדית וזה לא מקדם את התהליך. אבל ברור לי שבסופו של דבר לא תהיה ברירה. אנחנו עם אחד, נצטרך לשבת יחד ולבנות מתווה שמצד אחד לא ימחק זהות וסיפור של אף אחד, ומצד שני יאפשר לצה"ל לנצח, שני הערכים האלו יכולים לדור בכפיפה אחת."

"כרב קהילה בפתח תקוה פגשתי בתקופה האחרונה כמה לוחמים, חלקם מגבעתי וחלקם מגולני חובשי "כיפה שקופה" אבל אוהבי תורה

מענה. שחררנו חסמים בנושא של חיבורי חשמל, קידמנו תוכניות להקמת 3,000 יחידות דיור בדלית אל כרמל.

"בסוף זה תהליך מתבקש, הם גרים פה, הם נלחמים פה ולפעמים הם גם מתים פה במלחמה. הם אזרחים נאמנים למדינת ישראל ואין שום סיבה שהם לא יוכלו להמשיך להתגורר כאן, ואני אומר שהיחס הזה אמור להיות לכלל המיעוטים שגילו נאמנות למדינת ישראל. קח את המקרה של אחמד אבו לטיף מרהט, בחור מוסלמי בדואי, קם ונלחם בעזה לטובת ולהגנת אזרחי מדינת ישראל ונהרג בקרב. אם אנחנו נשכיל לחזק את אותם גורמים שמבקשים לקדם כאן שותפות, אזי התועלת תהיה עצומה."

"אין ספק שדווקא כבן לציבור החרדי שהוא מיעוט, כשאני עתירי לביהמ"ש המחוזי לקיים אירוע בהפרדה בעפולה, אזי השופט היהודי קבע לי דיון עשרה ימים אחרי המופע, והשופט הערבי הפך את ההחלטה והבין את הצורך שלנו. אנחנו צריכים להיות רגישים לצרכים של בני מיעוטים, להבין את הזכות שלהם לפרוץ תקרות ולהגיע לעמדות בהן הם יהיו חלק בלתי נפרד ומזוהים באופן מלא עם מדינת ישראל ועם ערכיה, וזה גם יחליש את הקיצוניים."

אתה סבור שצריך לדחוק את הקיצוניים מהזירה הפוליטית? שהם מזיקים למדינה?

"אני חושב שיש מקום לכל קול להישמע, גם קול קיצוני צריך להישמע, וחס ושלום לא למחוק אותו מהזירה הפוליטית. בסוף לכל קול צריכה להיות הזדמנות להישמע, השאלה היא מה המשקל שלו, ככל שנייצר מגוון רחב של דעות ומרכז איכותי - המשקל של הקצוות יורד."

ש"ס מאז ולתמיד

לא מעט פרסומים בתקופה האחרונה התייחסו לרצון של מפלגות שונות לראות את ארבל בשורותיהן, כולל גישושים שנערכו מצדו של יו"ר המחנה הממלכתי, השר בני גנץ. זו הזדמנות לברר האם יש סיכוי כזה בכלל.

אתה שוקל ללכת למקום מרכזי יותר במפה הפוליטית? להיות שותף למהלך מנהיגותי של איחוד?

"אני לא רואה את עצמי בכלל פקטור של הנהגה".
"בכל זאת, אתה השר החרדי בתיק הבי בכיר..."

"אני באירוע הזה רואה את עצמי שליח של מועצת חכמי התורה בתוך מפלגה חרדית, אני בן למגזר החרדי ובוגר ישיבה והמחויבות שלי לחנך את ילדי לשמיעה בקול חכמים היא מחויבות אבסולוטית, אני לא רואה את עצמי בשום אופן במסגרות אחרות."

גם לא מינוי עתידי כשופט בעליון?
"אני לא חותר לשם. אני סבור שחייב להיות שם שופט חרדי, אבל זה לא אני."

ואם המועצת'ת תבקש?
"אני שומע בקול חכמים אבל מתפלל שזה לא יקרה."

הנוכחית, בשביל אחד מונע מאינטרס אחר, וגנץ וסער ואחרים מחוץ לקואליציה ובתוכה מחשבים גם חישובים פוליטיים... "האתגר הגדול באירוע הזה הוא שמי שצריך להכריע בזה בסוף הוא פוליטיקאים... זה חלק מהצרה ואנחנו חיים בתוך עמנו, מבינים את המורכבויות והמשמעותיות. הקב"ה הבטיח כי לא תישכח מפי זרעו ואין לי ספק שתהיה המשכיות ללומדי התורה. אני גם יודע שהציבור החרדי גדול בצורה משמעותית כך שיוכלו לתת גם מענה לסוגיה הזו, שאדם יוכל להיכנס לצבא חרדי ולצאת ממנו כשהוא חרדי. אם באמת כולנו נבין את החשיבות הגדולה של זה, ונזכור שבשמחת תורה האויבים שלנו לא הבחינו בין אחד לשני וראו בכולנו יהודים שהם רצו לשחוט ולטבח - גם בני עליה באופקים וגם חוגגים בנובה, נבין שזה הזמן להעמיק בזה ולייצר מסלולים שיביאו את זה לידי ביטוי."

אחות מיעוטים

עסקת בעבר רבות בנושא המורכב של תעסוקת חרדים. איפה אנחנו עומדים בסוגיה הזו לדעתך? אפשר עדיין להגדיל את אחוזי התעסוקה של גברים חרדים?

"הפעולות הרבות שמבצע מורי ורבי יואב בן צור כשר העבודה מאוד משמעותיות ומייצרות שיתופי פעולה גם עם ארגוני חברה אזרחית בנושאים אלה. היעדים והמספרים צריכים לעלות. צריך לזכור גם שאנחנו במגזר החרדי בשיא עולמי - גם ביחס למדינות ה-OECD - בנושא של תעסוקת נשים, אבל גם בסוגיית תעסוקת גברים צריך לדאוג לתעסוקה איכותית, לא רק להגדלת אחוז התעסוקה, אלא לתעסוקה מאפשרת יותר ומכניסה יותר וכמובן כזו שתאפשר לאדם לשמור על אורחות חייו. הזכות הזו, לצאת - אם זה לשירות צבאי או למקום תעסוקה - כאדם חרדי ולחזור הביתה כאדם חרדי, היא מתבקשת. אני שמח שיש מודעות הולכת וגדלה לנושא הזה גם בקרב מעסיקים, שמבינים את הערך והגיוון והאיכות שמביא העובד החרדי. אני יודע שיש תהליך טוב במשרדי הממשלה, זה קורה בהם כל הזמן והעובדים החרדים מסורים וחרוצים במיוחד."

ממיעוט למיעוט, אתה נתפס כשר החרדי שמשקיע יותר מכולם גם במגזר הערבי, למרות שאפשר להטיל ספק אם יש שם תגמול אלקטורלי מבחינת ש"ס...

"התפיסה שלי מבחינתי, אומרת שביום שנכנסתי למשרד השלתי מעלי את גלימת המפלגה שבחרה בי ואני משרת את כל אזרחי ישראל, גם אלו שבעדנו וגם אלו שנלחמים נגדנו ורוצים שלא נהיה בשלטון, אנחנו חייבים להיות שליחי ציבור של כולם. זו משימה מאתגרת, לא תמיד היא קלה, הרבה פעמים היא כפוית טובה, אבל זה לא משנה. ואני חד משמעית לא מודד את זה בקולות ואלקטורים, זו מחויבות קדושה. סיפר לי הרב בן צור שמרן הרב עובדיה זצ"ל קרא לו כשהוא נכנס לכנסת, אז הייתי יועץ פרלמנטרי שלו, והוא אמר לו שאמנם הוא נבחר על

כרמ"ח אבריהם, שניגשו אלי בדמעות אחרי החלטת בג"צ וביקשו שאחבר אותם לכולל אברכים כי הם מבקשים מהמשכורת הזעומה הצבאית שלהם להשלים את התקציב שנחסר לכולל בעקבות פסיקת בג"צ. לקח לי כמה דקות לעכל את מה ששמעתי, אני רק מדמיין מה היה עושה רבי לוי יצחק מברדיצ'ב עם חיילים קדושים שכאלה, אין עוד עם כזה בעולם."

תנסה לשרטט לי מתווה אפשרי בקווים כלליים...

"אני לא אעשה את זה כי לדעתי זה חוטא למסר שאני רוצה להעביר, והוא המסר המרכזי והחשוב בעיניי - שיש לנו יכולת להגיע להסכמות. הפערים לא גדולים, יש לנו את היכולת להסתכל אחד לשני בלבן שבעין ולדעת עד כמה חשוב צה"ל חזק ועד כמה חשובים מעתיקי השמועה וחוברת הלומדים שמעבירים את התורה מדור לדור. ביום שנדע כדברי הגמרא בברכות על חכמי יבנה שאני בריה וחברי בריה אני לא מתפאר במלאכתו והוא לא מתפאר במלאכתי, ואנחנו מעריכים אחד את השני ולומדים להבין את החשיבות של כל אחד מאיתנו, זה המפתח לייצר איזה מתווים שרוצים. כל השאר הוא טכני ולא מעניין, האתגר הגדול הוא האתגר ההסתכלותי ולא הטכני."

הופנו לא מעט אצבעות מאשימות לעבר היועצת המשפטית לממשלה, עוה"ד גלי בהרב מיארה, ונטען כי יועמ"ש אחראי יותר היה מחפש מוצא ופתרון ולא יוצר מאבק מול הממשלה ומוציא חוות דעת מוקצנת ואנטי חרדית. אולי היועמ"שית פשוט לא מתאימה לתפקיד?

"אם אנחנו באירוע של לחפש אשמים אז אנחנו צריכים לעשות חשבון נפש על גרירת הרגליים, גררנו רגליים בתהליך הזה. אז בוא נתחיל לחפש איפה אנחנו צריכים לשפר את עצמנו. הכי קל להצביע על מישהו אחר שהוא לא בסדר, השאלה איך לקחת את המדינה מהאירוע הזה קדימה."

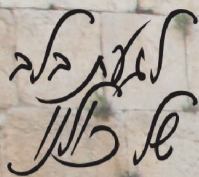
אז נתניהו גם לא נמצא ברשימת האשמים?

"אני לא בתפקיד המבקר, אני חלק מהאירוע, אני חלק מאותו שולחן שהיה צריך לבוא ולהגיד תקדם את זה ראשון ואת זה שני. אני מניח שהיו כאלו שהסבירו שזה לא יעבוד בלי רפורמה משפטית, אבל בסופו של דבר, התהליכים האלו שמנסים לייצר הפקת לקחים ממה שלא נעשה, זה לא מוביל לשום מקום."

אבל יש כאן גם היבט של הפקת לקחים, נניח שנעביר שוב חוק ואז הוא ייפסל שוב בבג"ץ...

"בוא נשאל את עצמנו איך מייצרים משהו שהוא בעל הסכמה רחבה וקונצנזוס, ברגע שיהיה משהו כזה, המשקל שלו וההצדקה שלו יהיו משמעותיים. נכון, ערך השוויון הוא ערך חשוב ויש לו שורשים עמוקים גם ביהדות, אבל לצד זה יש ערך של מעתיקי השמועה ויש ערך שצבא ההגנה לישראל יהיה חזק וינצח. צריכים פשוט לדעת לייצר משקלים נכונים לכל ערך."

אתה רואה סיכוי שיימצא פתרון בקונסטליציה הפוליטית

הקרן למורשת הכותל המערבי

וְיֵשׁ לְךָ שְׁלֵמָה

ברכת כהנים פסח תשפ"ד

8:45	תפילת שחרית
9:30	ברכת כהנים של שחרית
10:15	תפילת מוסף
10:30	ברכת כהנים של מוסף
10:45	תפילה לחזרתם של החטופים, לשלום חיילי צה"ל, לרפואת הפצועים ולשלום עם ישראל

יום ה' | ב' חוה"מ
י"ד ניסן תשפ"ד
25.4.24
 במעמד הרבנים הראשיים לישראל ורב הכותל המערבי והמקומות הקדושים

הכהנים מתבקשים לבוא ולברך את עם ישראל באהבה

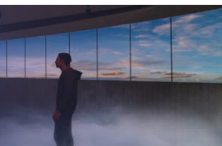
חול המועד פסח:

לתשומת לב! העיר העתיקה תהיה סגורה לכלי רכב פרטיים במהלך כל ימות החג, יש להגיע בתחבורה ציבורית.

הגבלת הקהל באחריות משטרת ישראל ויש להישמע להוראות המשטרה | הציבור מתבקש להישמע להנחיות הסדרנים לטובת בטיחות פוקדי הכותל המערבי יש לעקוב אחרי הפרסומים וההנחיות המתעדכנות מעת לעת.

"שער השמיים" מיצג חדש ומרגש אל מול אבני הכותל
 לפרטים ולהזמנות www.thekotel.org / *5958

חדש באתרי הכותל המערבי!

"אינה דומה השנאה בארצות הגולה לשנאה המורגשת בארץ הקודש"

שיחת חג מיוחדת עם הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א שמצודתו התורנית פרוסה בארה"ב, צרפת, ארגנטינה, בישראל ובמדינות נוספות על אתגרי התקופה, שנאת עמי ארצות לתלמידי חכמים ועל עתיד עולם התורה על אף הקיצוץ בתקציבי הישיבות: "גם אם התקציבים יפסקו, עולם התורה אינו תלוי בתקציב זה או אחר, ואף אם הדבר יקשה עלינו, אין זו אלא גזירה מהקב"ה, ועלינו לקבלה בהכנעה ובהבנה, ונקיים בעצמינו את דברי התנא "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן" • ועל הצורך בקירוב רחוקים בעת הזו: "על אף השנאה הגדולה, ניתן לשוחח ולהסביר לכל אחד בדרכי נועם מהי הדרך בה אנו הולכים, ודברים היוצאים מן הלב סופם שיכנסו אל הלב" • **תומך כהלכה**

יוסף טולידנו

בחורי הישיבות בכפייה, ואף אם יעשו כן הדבר אינו מביא תועלת כלל, בכל זאת השנאה מרימה ראש בכל פינה, וניכרים דברי חז"ל (פסחים מט:): "גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם יותר משנאה ששונאין עובדי כוכבים את ישראל". אני נמצא בהרבה מקומות בעולם, ועל אף שהאנטישמיות בכל העולם גם היא גברה לאחרונה, אבל אינה דומה השנאה בארצות הגולה לשנאה המורגשת בארץ הקודש, עליה ניתן לומר את דברי רבי עקיבא שאמר על תקופת היותו עם הארץ "כשהייתי עם הארץ וראיתי תלמיד חכם אמרתי אנשכנו כחמור". והדבר אומר דרשני, מה ארע ומה קרה שאחינו הטועים שונאים אותנו כל כך.

כל שכבות הציבור התאחדו והתאגדו, וכל אחד תרם את חלקו למטרה המשותפת, חלקים מהעם לחמו בחזית, חלקים אחרים תרמו את חלקם בעורף, אחרים תרמו מהונם וממרצם למען הלוחמים בכל עזרה אפשרית, ובני התורה תרמו את חלקם בהתחזקות בתורה ובקיום המצוות שהוא הדבר המחזיק את עם ישראל ואת העולם כולו. והעם כולו תמכו זה בזה ללא קנאה ותרעומת. "אולם לאחרונה התרופפה האחדות ורבים מרימים ראש וכועסים על בני התורה שאינם תורמים חלק לטובת הלחימה. הם רוצים לגייס את בני הישיבות, ולקצץ בתקציבי הישיבות והכוללים שאינם משרתים בצבא. ועל אף שאין אחד מהם שחושב שניתן לגייס את

ראשית הדברים אנחנו מבקשים להודות לרב שליט"א על שפינה מזמנו עבור ציבור הקוראים, חרף טרדות הקודש הרבות שעל כתפיו. אנו בימים לא פשוטים בעם ישראל מבית ומחוץ. הספינה מיטלטלת ונראה שגם מבפנים אנו בסכנת התפרקות בשנאה ומלחמות היהודים, ומאידך מבחוץ אנחנו מאוימים מאי פעם עם אייבים ושונאים החפצים להשמידנו, מה המסר שחשוב להגיד לציבור בימים אלו? "אכן, רבים שואלים לאחרונה, כיצד קרה הדבר שבתחילת המלחמה האחדות בעם ישראל הייתה בשיא,

ש"ק המלוב"ן רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

"התשובה לכך נעוצה בדברי חז"ל בַּסְפָּרִי "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב", והדבר פלא הוא, מדוע עשו שונא את יעקב כל כך, הרי עד גיל ארבע עשרה גדל עשו בביתם של האבות הקדושים והתחנך על אהבת תורה ויראת שמים, אביו יצחק אף רצה לתת לו את כל הברכות מרוב אהבתו אותו, אלא שרבקה מנעה ממנו ושלחה את יעקב במרמה לקבל את הברכות. אם כן מדוע שונא עשו את יעקב כל כך, ואף אם חי את חייו בצורה שונה מזו של יעקב, עדיין אין בכך סיבה לשנאתו, יחיה הוא את חיי ההפקרות שלו, ויניח את יעקב לנפשו.

"התשובה לכך היא, דווקא בגלל שעשו גדל בביתם של האבות הקדושים וידע את האמת, לא יכול היה לסבול את יעקב שהיה נציג האמת שהוא בורח ממנה כל הזמן, כי רצה לחיות חיים של הפקרות ומתירנות, ויעקב היה בשבילו תמרור אזהרה למי שחי חיים שכאלה, ולכן העדיף לשנוא אותו ולהעבירו מן העולם, כדי שלא יחייב אותו לחיות גם הוא על פי דרך זו.

"זו הסיבה ששנאת היהודים פורקי העול בארץ הקודש גדולה היא מאותה שונאה של אומות העולם לכלל ישראל, כי עם ישראל אינם מחייבים את אומות העולם בעצם הימצאותם, מה שאין כן בארץ הקודש, עצם הימצאותם של בני התורה ולימוד התורה שלהם, מחייבת את כל רואיהם, כיון שגם הרחוקים רואים בהם את דרך האמת, ויודעים בתוך תוכם שדרכם אינה הדרך האמיתית, אלא שיצטרם הרע אינו מניח להם להימשך לדרך זו, ולכן שונאים הם את אלו המזכירים להם בכל עת מהי האמת וכיצד צריכים לחיות בעולם הזה.

"גם לוט ברח מאברהם אבינו כמבואר בפסוק (בראשית יג, יא) 'ויסע לוט מקדם ויפָרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו', כי לוט גם הוא רצה לחיות חיי מתירנות, ואברהם אבינו בעצם הנהגותיו והליכותיו בדרך האמת, היה לצנינים בעיניו, ולכן העדיף לברוח ולהתרחק מאברהם אבינו כדי שלא יראה מול עיניו את האמת כל הזמן".

נושא הקרע בעם הוא קשה, לרב ניסיון עשיר עם ציבורים מגוונים שבאים לעצה וברכה מחרדים מאד ועד הרחוקים מאד, האם יש דרך לחבר ולקשר בין חלקי העם? "בוודאי! על אף השנאה הגדולה, ניתן לשוחח ולהסביר לכל אחד בדרכי נועם מהי הדרך בה אנו הולכים, ודברים היוצאים מן הלב סופם שיכנסו אל הלב. כמו הסיפור הידוע על מרן החפץ חיים שפגש את ראש ממשלת רוסיה כדי לשכנע אותו לבטל את הגזירה שגזרה המלכות שחייב כל אחד לעבוד גם בשבת קודש, החפץ חיים לא ידע את השפה הרוסית ולכן דיבר בשפת האידיש, ומנגד, ראש הממשלה הרוסית לא הבין את שפת האידיש, אבל החפץ חיים דיבר ברגש היוצא מן הלב, ובדמעות שלישי ביקש מראש הממשלה לבטל את הגזירה כי יום השבת יום קדוש הוא לעם היהודי.

"בסיום הפגישה ביטל ראש הממשלה מיידית את החוק המחייב כל אחד לעבוד גם בשבת קודש, וכששאלוהו כיצד הבין את דבריו של רב היהודים שדיבר בשפה שאינה מוכרת לו, השיב ראש הממשלה שאמנם הוא אינו דובר אידיש, אבל את שפת הלב הוא מבין, ודבריו של החפץ חיים זיע"א יצאו מן הלב ולכן נכנסו אל לבו אף שלא הבין את תוכנם.

"אנו עומדים ימים ספורים לפני חג הפסח בו אנו אומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו... שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילינו מידם". אותה "היא" שעמדה לאבותינו ולנו אינה אלא התורה הקדושה שמגינה ומצילה את עם ישראל במשך כל הדורות מפני אותם העומדים לכלותם, ופעמים שאף אחינו בני עמינו עומדים עלינו לכלותינו מבחינת רוחנית, ואנו צריכים לאחוז ולהתחזק יותר בלימוד התורה ובקיום המצוות, כי רק הם שיעמדו לנו להצילנו גם מהגזירה הזו".

כידוע ישנה גזירה קשה עכשיו על עולם התורה, התקציבים מופסקים, הרב מחזיק תורה מאין כמותו, מוסדות רבים כוללים וארגונים, מה יהיה בעתיד?

גם אם התקציבים יפסקו, עולם התורה אינו תלוי בתקציב זה או אחר, ואף אם הדבר יקשה עלינו, אין זו אלא גזירה מהקב"ה, ועלינו לקבלה בהכנעה ובהבנה, ונקיים בעצמינו את דברי התנא "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן" ויקיים בנו סוף דברי התנא "אם אתה עושה כן, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". התנא לא אומר שהיה לך קשה בעולם הזה, אלא שכנגד הקושי בעולם הזה תקבל שכר בעולם הבא. אלא אומר התנא שיהיה לך טוב גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, כיון שחיי הדחק והצמצום למי שמבין שמאת הקב"ה הוא זה, אינם חיים גרועים, אלא אדרבה, הוא מבין שהקב"ה רוצה

"אנו עומדים ימים ספורים לפני חג הפסח בו אנו אומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו... שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילינו מידם". אותה "היא" שעמדה לאבותינו ולנו אינה אלא התורה הקדושה שמגינה ומצילה את עם ישראל במשך כל הדורות מפני אותם העומדים לכלותם, ופעמים שאף אחינו בני עמינו עומדים עלינו לכלותינו מבחינת רוחנית, ואנו צריכים לאחוז ולהתחזק יותר בלימוד התורה ובקיום המצוות, כי רק הם שיעמדו לנו להצילנו גם מהגזירה הזו"

הממשמשת ובאה, כמבואר במסכת סוטה (דף מט:): "בעקבות משיחא חוצפא יסגא ויוקר יאמיר ... וחכמות סופרים תסרה ויראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת", ומסיימת המשנה שם "ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים".

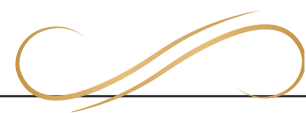
לסיום, שוב נודה לרב על הזמן היקר שהקדיש לנו ועל הדברים המאלפים שבוודאי יביאו לחיזוק גדול. נבקש ברכה מהרב לכל קוראינו ולכל עם ישראל.

"אני מברך את כל עם ישראל באשר הם, שיזכו להצלה ולישועה בקרוב, שכל השבויים בידי אויבינו יזכו במהרה לצאת מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה, שיכירו כולם את האמת וילכו לאורה, ויהי רצון שיאמר הקב"ה לכל צרותינו די, ויביא לנו את משיח צדקינו במהרה בימינו אמן".

בשמחת תורה כידוע, והדבר תמוה עד מאד, מדוע דווקא ביום בו אומר הקב"ה לעמו ישראל "קשה עלי פרידתכם" מרוב אהבתו אלינו, דווקא ביום שהוא קרוב אלינו כל כך, הביא עלינו הקב"ה את הטבח הנורא שאירע ביישובי עוטף עזה, וכי זו תורה וזו שכרה?

"אמנם נראה לי שרצה הקב"ה לרמוז לנו בני התורה, שאף שאנו לומדים תורה השכם והערב, עדיין חסרה לנו 'שמחת התורה'. כמו כן עלינו להיזהר ממחלוקות עם אחינו בני ישראל. עלינו שאנחנו לא לוקחים חלק ב'נטל', לא לענות ולא להיגרר למחלוקות, רק לאהוב את אחינו הטועים ובדרכי נועם להראות להם את אהבתינו אותם.

"אותה שנאת עמי הארצות היא אחד מסימני הגאולה

עדכוני תחבורה ציבורית

במוצאי שביעי של פסח, כ"א בניסן תשפ"ד (29.4.24), יפעלו מוקדי יציאה לתחבורה הציבורית הבין-עירונית מירושלים. האוטובוסים יצאו בתדירות גבוהה מיד כשיתמלאו. השירות יפעל מצאת החג ועד סיום השירות.

מוקדי היציאה

מוקד יציאה	יעד	קו
תחנה: קרית המדע/ המרפא - מס' 9944	בני ברק	414 X
	אשדוד	459 בדרום
תחנה: שפע חיים/ שד' גולדה מאיר - מס' 5669	בית שמש	תנופה 639, 638, 637
תחנה: שירת דבורה/ הרטום - מס' 2015 (תחנת הרטום/ גולדה מס' 1685 מבוטלת)	בית שמש	תנופה 616
תחנה: ירמיהו/ צפניה - מס' 5059 (לא יתקיים איסוף במסלול הרגיל)	ערד	555 X
תחנה: ירמיהו/ מנחת יצחק - מס' 4014 - מתחת גשר בית יעקב (לא יתקיים איסוף במסלול הרגיל)	קרית גת	556 X
תחנה: ירמיהו/ אלקנה - מס' 4013 (הנסיעה היוצאת בשעה 21:20, תצא ממוקד היציאה, יתר הנסיעות ייסעו במסלול הרגיל)	חצור	983 NATEEV EXPRESS

למת | נאמן מאס creative branding | טל

בשעות הפעלת המוקדים

- תחנת ביהמ"ד גור/ צפניה (מס' 5059) מבוטלת עבור השירות העירוני בקווים 64, 65, 67, 68, 69, 163.
- צפויים עומסים ברחובות שפע חיים, אוהל יהושע וירמיהו.
- שימו לב! גם בשביעי של פסח יופעל מערך קווים ישירים מהשכונות בירושלים לערים ברחבי הארץ.
- לקבלת זמני יציאה מדויקים לכל קו, נא חייגו *4515.

'מהיר וישיר' עם רכבת ישראל

- מירושלים לבני ברק: נוסעים מתחנת נבון לתחנת סבידור ורכבת וממשיכים בדנקל או בקווים 28, 53, 164 לבני ברק.
- מירושלים למודיעין עילית: נוסעים מתחנת נבון לתחנת מודיעין מרכז ברכבת ומשם ממשיכים בקו 15 במסלול מורחב במודיעין עילית.

לבני ברק מתחנה מרכזית - בימים ד', ה' של חוה"מ ובמוצאי שביעי של פסח קו 402 X לא ייצא מתחנה זו.
ניתן לנסוע בקו 401 X.

יתכנו שינויים נוספים בהסדרי התנועה בהתאם להנחיות המשטרה. נהגים ברכב פרטי מתבקשים להימנע מלהגיע לאזור.

למידע נוסף מוקדים: משרד התחבורה *4515 | נתיב אקספרס *3553 | תנופה *8797 | אגד *2800 | דן בדרום *5467 | קווים *2060

"צריך לדבר עם

"בישראל לא מבינים כיצד עלינו להתייחס לשכנים הערבים שלנו. אם אנחנו רוצים לגור לידם ולנהל איתם חיים משותפים - עלינו לדבר בשפה שלהם". הילד שגדל בביירות, נחרד לראות את אביו נחטף בידי החיזבאללה החליט לחולל מהפכה והפך ליהודי הפופולרי ביותר בעולם הערבי. ד"ר אדי כהן, משתף אותנו בילדות הקשה בלבנון ומסביר את ההתנהלות של נסראללה במלחמה. ריאיון מיוחד

שניאור ובר

המוסלמים אלו באלו. צריך אפילו להכיר את המאכלים שלהם. איתם אי אפשר לדבר באנגלית.

"צריך קודם כל לדעת ולהבין מה מנחה אותם" הוא אומר. "בראייה שלהם, הדת היא זו שמתווה את הדרך. אם לא נבין את זה - לא נדע איך להתמודד איתם. הם תמיד יערימו עלינו, עד שנבין את העקרונות שלהם, את ההיסטוריה שלהם."

לדברי כהן, את התוצאות האיומות של הגישה המערבית כלפי הערבים, אנו חווים לצערנו בחודשים האחרונים. "תראה מה קרה לנו עכשיו. חמאס, שהוא מיליציה קטנה מבחינה צבאית, הצליח לעשות את מה שאף צבא לא יכול היה לעשות לפניו. הם יורים עלינו טילים לשדרות, לתל אביב. מעולם לא היה מי שהעז לבצע דבר כזה."

והוא אינו מהסס מלומר את האמת כפי שהוא רואה אותה נכונה. "צריך לומר ביושר: כשלנו. יש פה כישלון מתמשך, מימין ומשמאל. לא ידענו איך לדבר אליהם, כי לא הבנו כיצד הראש הערבי חושב. במזרח התיכון ישנם שני דברים שאי אפשר לוותר עליהם: להכיר היטב את האויב, ללמוד אותו, ואומץ. בלי זה לא נוכל לנצח."

"אם היינו מבינים את העניין היסודי הזה לפני כן, יכולנו לחסוך את הטבח הנורא שפקד אותנו" הוא בטוח.

את דעותיו הסדורות על המזרח התיכון, שהוא שוטח בפניי בריאיון בביתו במרכז הארץ, הוא שוטח

ישראל הערבים.

את חייו מקדיש ד"ר כהן לעיסוק מתמיד באורחות חייהם של המוסלמים, תושבי המדינות שסובבות את הארץ. הוא דובר ערבית שוטפת, במבטא לבנוני בולט, ובקי בכל פרט שנוגע למזרח התיכון. וכך, כשהוא מצויד ביכולות רטוריות משוכחות ובנחישות יהודית, הוא בנה אימפריה תקשורתית של איש אחד.

את הדברים שד"ר כהן כותב מביתו ברעננה - קוראים בשקיקה מיליוני מוסלמים ברחבי האזור. דרכו הם נחשפים בפעם הראשונה לעמדה הישראלית כמו שהיא. הוא אינו מנסה לטשטש את דעותיו, כי אם להיפך: האמת העקבית שהוא מביא לעיניהם של תושבי המדינות המוסלמיות גורמות להם לא פעם להטיל ספק, לפקפק בתעמולה הפלסטינית ששולטת באמצעי התקשורת המקובלים במזרח התיכון.

שורש הבעיה נעוץ לדעתו בגישה הישראלית. "בישראל לא מבינים, לצערי, כיצד עלינו להתייחס לשכנים הערבים שלנו. אם אנחנו רוצים לגור לידם ולנהל איתם חיים משותפים - עלינו לדבר בשפה שלהם", הוא אומר.

"לא ייתכן שראש הממשלה נתניהו מנהל משא ומתן מול הסעודים בשפה האנגלית" הוא מביא דוגמה אקטואלית. "כשאנחנו מתנהלים מול הערבים, עלינו להבין את הלך הרוח אצלם. להכיר את הקוראן, להכיר את אורח החיים הערבי, את ההיסטוריה המורכבת שלהם, ללמוד על מעשי הטבח האכזריים שביצעו

המזרחן והחוקר ד"ר אדי (אדוארד) כהן נחשב לאלמוני יחסית בציבוריות הישראלית, אבל בעולם הערבי הוא כיום היהודי והישראלי הכי מפורסם ומשפיע. למעלה מ-700 אלף בני אדם בעולם הערבי כולו עוקבים אחריו ובוועים בשקיקה את אמירותיו סביב המלחמה בעזה והחזית הלבנונית. מדובר במכונת הסברה של איש אחד.

במהלך השיחה שלנו במסגרת הפודקאסט 'כור ההיתוך', כהן מסביר את הכשל של משרד החוץ והדוברים הישראלים. לדבריו הם מגיעים לשיח עם העולם הערבי עם מסרים של שלום ושוויון, וזו טעות בעיניו: "אני לא מדבר איתם בגובה העיניים, אני מעליהם משום שאני בן לעם הנבחר. אני מוכיח להם את צדקת דרכי מהקוראן. אני לא מאמין בשוויון."

כהן מופיע תכופות בערוצים מרכזיים בעולם הערבי כגון אל-ג'זירה, BBC בערבית ואל-ערביה ופועל להסברתה של מדינת ישראל בשפה הערבית לקהל ערבי. לפני כשנתיים, העיתון הסעודי Arab News הגדיר אותו כפרשן השני המשפיע ביותר בעולם הערבי.

לדבריו, בזמן שאויבינו מנהלים מערכת תעמולה אינטנסיבית בשפתם דרך ערוצי התקשורת בטלוויזיה, רדיו ורשתות חברתיות, ניכר כי ישראל מתקשה להתמודד ולהשפיע על דעת הקהל הערבי. מעטים מאוד הם הדוברים הממשלתיים בשפה הערבית אשר פונים כיום ישירות לעולם הערבי בשפתו, וגם לתושבי

העורבים אחרת"

לעזוב. אני זוכר את עצמי שוכב במיטה ושומע איך אמה מנסה לשכנע את אבא ללכת לצרפת או למקום אחר. הוא היה עקשן, וקיווה שהשקט ישוב ללבנון. הוא גם אמר לה שהוא לבנוני שלא קשור לישראל, ולכן אין לו מה לדאוג. זה נגמר רע מאוד."

הוא עצמו למד בבית ספר נוצרי, וגם שם סבל לא מעט. "השכנים היו זורקים על בתי היהודים אבנים ומתנכלים לבתי הכנסת. כך התנהלו החיים בכל מדינה ערבית שחיו בה יהודים", הוא נזכר, וכשהתגברו הפרעות והחיים הפכו לבלתי נסבלים - החליטה המשפחה היתומה לעזוב את לבנון. הם היגרו לצרפת, שם התגוררו מספר שנים, ולאחר מכן החליטו לעלות לארץ ישראל.

רוב שנותיו בלבנון היו שנות מלחמה. "אני זוכר את בית הכנסת היהודי בכיירות, מגן אברהם, שניזוק לאחרונה באסון הפיצוץ בנמל. התקיימו שם תפילות בשישי ובשבת, ואירועים חגיגיים. המשפחה שלנו לא ניהלה חיים דתיים אדוקים, אבל היינו מסורתיים, אכלנו בשר כשר עד שנות השמונים, וביקרנו מפעם לפעם בבית הכנסת."

כשעלה לארץ, אחרי שהסתובב בצרפת ובמקסיקו, לא ידע מילה בעברית, לא היה מודע להסכמי אוסלו. כשעשה את צעדיו הראשונים עם השפה העברית, הוא זוכר איך ראה באולפן את יאסר ערפאת בטלוויזיה וירד לו האסימון. "תפסתי את הראש בידיים ואמרתי 'וואו, ברחנו ממנו בלבנון והוא הגיע עד לפה'", נזכר. "הרי כל הלבנונים, גם המוסלמים, אמרו על ערפאת שהוא פני הרשע, איפה שהוא נמצא הוא מביא איתו צרות. אף אחד לא סבל אותו, אבל פה השמאל הישראלי חושב שכל העולם אוהב את הפלסטינים ומתעניין בהם. הפוך, הסוגיה הפלסטינית לא מעניינת אף אחד, רק שכאן מבקשים להיות יותר אפיפיורים מהאפיפיור."

מאז הוא נכנס עמוק לפעילות הציבורית. "ברור שאני בוטה, כי זה מה שהעריבים אוהבים", הוא הסביר. "זה הסגנון שצריך. זה לא משרד החוץ שאחרי מותו של סופר מצרי אנטי-ישראלי הוציא הודעה של השתתפות בצער, כמדיניות רופסת. אני הפוך, אז ברור שצברתי אויבים. גם אם תשמע את גרסת משרד החוץ הם יגידו שאני פוגע בהסברה, אבל ממש לא. אני מחזק אותה. הרי הייתה לערבים תחושה שאנחנו מתנשאים, לכן אני וחבריי פתחנו איתם בדיאלוג כדי להראות שיש הרבה

ידי החיזבאללה. המטרה: קידום עסקת חילופי-שבויים בין ארגון הטרור לבין ישראל וכוחות צבא דרום-לבנון שנלחם לצד צה"ל."

חיזבאללה דרש תמורת החטופים את שחרורם של קבוצת טרוריסטים - ונענה בשלילה. ואז, חודש לאחר מכן, הופיעה בעיתונות הלבנונית ידיעה על רציחתם של החטופים. הם הואשמו בעוון "ריגול לטובת ישראל" והוצאו להורג.

בבת אחת הפך אדי חלאלה-כהן, אז רק בן 13, ליתום מאביו. עד לתקופה שבה נולד אדי, הייתה לבנון מדינה פורחת ומשגשגת. בניגוד לכל שכנותיה הערביות, המדינה הצעירה שנוסדה מיד עם סיום המנדט הצרפתי בשנת תש"ג (1943) ביופייה ובעושר הרב שהיה מנת חלקם של רבים מאוד מתושביה.

"שווייץ של המזרח התיכון" - כינו אותה במערב. רבבות תיירים פקדו אותה מדי שנה. לבנון הייתה דוגמה למדינה ערבית שהצליחה להשאיר את כל המחלוקות בין השבטים השונים מאחוריה, ולפתוח דף חדש וחלק.

אבל מילדותו בבירה ביירות זוכר ד"ר אדי כהן בעיקר את הכאוס. הוא נולד בשנת תשל"ב (1972). שלוש שנים לאחר מכן כבר פרצה מלחמת האזרחים בלבנון. המדינה היפה הזו, פנינת החמד של האזור, הפכה לשדה קטל, וכל החלומות על עתיד משגשג ופריחה מלבבת נמוגו באחת. הטרור האיסלאמי הרים בה ראש, ואט אט הפכה לבנון לעיי חורבות.

וכמו כמעט תמיד, היהודים היו אלו ששילמו ראשונים את המחיר. גם לפני שאביו נרצח לא נחשבו חייהם של יהודי לבנון לשלוים במיוחד. "כל יהודי שהתגורר במדינה מוסלמית באותן שנים נחשב לאזרח סוג ג'. היינו מודרים מחיי החברה. הרגשנו 'מוקצים' בעיני השכנים הערביים". בשנות השמונים כבר הידלדלה הקהילה היהודית

בלבנון לכדי פחות ממאה איש. "הרובע היהודי היה בקרבת מבני הממשל בוואדי אבו-ג'מיל", מספר כהן על ילדותו בשכונה שהייתה בעבר הרובע היהודי בלב ביירות. "חיינו בבניין יהודי אחד בשכונה שהתמלאה בשיעים, אנשי חיזבאללה ותנועת אמל בראשות נביה ברי. אני זוכר על קירות הבתים תמונות של מנהיג המהפכה באיראן, האייתוללה חומייני, ודגלי חיזבאללה. היו גם כמובן סיסמאות נגד ישראל והציונים. אמא שלי כל הזמן רצתה

גם בראיונות רבים בערוצי התקשורת הערביים ובעימותים מתוקשרים עם אקדמאים ידועים ועם אנשי ממשל ודת. "נכנסתי לזירה הזו, של ההסברה והמלחמה התקשורתית, בגלל עצבנות ואפילו אכזבה", הוא אומר. "ראיתי איך משרד החוץ רב המשאבים מנסה לשווק את ישראל בעולם הערבי, בפעילות בעלת אופי מתרפס שמלמד על חולשה ועל חוסר הבנה של קהל היעד. הניסיון לייפות את ישראל ולשרד דו-קיום ומערביות הוא שגוי, כי אנחנו לא מדברים לקהל נורווגי או בריטי. החוקים במזרח התיכון שונים, וצריך לפעול לפיהם. החוק הראשון שצריך ליישם הוא לשרד כוח ועוצמה. כשאתה חזק חוששים ממך ומכבדים אותך. כשאתה משרד חולשה ומתנצל כל הזמן, תוקפים אותך בלי סוף".

חטיפה בלבנון

עד לפני 30 שנה הוא גדל והתגורר בלבנון, עבר שם את מלחמת האזרחים העקובה מדם, ראה את צה"ל נכנס לביירות וחווה את מותו הטרגי של אביו, חיים, שנחטף ונרצח על ידי אנשי חיזבאללה באמצע שנות ה-80.

זה קרה ברגע אחד דרמטי. המכונית הקטנה עצרה בחריקת בלמים ליד בית משפחת חלאלה בכיירות. כנופיית גברתנים אלמוניים קפצה ממנה. חברי הכנופייה אחזו בידיו של אבי המשפחה, חיים, ששהה סמוך לבית. הם משכו אותו בחוזקה אל תוך הרכב. זו הייתה הפעם האחרונה שילדיו ראו אותו.

הילדים ניסו לפנות לרשויות הלבנוניות, ועשו מאמצים לברר מי עומד מאחורי החטיפה המסתורית. אט אט החלה התמונה המבעיתה להתבהר: חיים נמצא בידי החיזבאללה.

השנה הייתה תשמ"ה (1985). מספר שנים לאחר שפרצה מלחמת האזרחים המתמשכת בלבנון, בין ארגון הטרור הצעיר חיזבאללה לפלגים הנוצריים והדרוזיים במדינה; מלחמת האזרחים שהחריבה את לבנון והביאה אותה אל עברי פי פחת.

לפי המידע שאספו בני המשפחה, אביהם נחטף יחד עם מספר נכבדים מהקהילה היהודית בכיירות על

החזית האיראנית

כיום מהווה לבנון מעצמה של טרור. מאז מלחמת לבנון השנייה, התעצם ארגון החיזבאללה ואגר מתחת לרדאר מאות אלפי טילים ורקטות שאת כולן הוא מכוון לעבר השכנה מזרח - מדינת ישראל.

לאחר שנים של אספקה סדירה מאיראן, נחשב כיום חיזבאללה לארגון הטרור האימתני באזור. ברשותו מאות אלפי רקטות לטווח קצר ובינוני, דומות למה שיש לחמאס, וגם טילי קרקע-קרקע מדויקים מתוצרת איראן.

הטילים המדויקים, הם אלו שמדירים שינה מעיני מערכת הביטחון. אם יחליט נסראללה לשגר אותן, עלול העורף הישראלי לחוות חלילה הרס שכמותו לא ראה מעולם. לא בטוח שההגנה האווירית תדע להתמודד עם מספר רב של טילים כאלה שיונחו להתפוצץ על מבנים מרכזיים בישראל. דמינו רק את מראה בניין הכנסת או תשתיות קריטיות אחרות עולים בלהבות, ותבינו עד כמה חמור האיום הנשקף מצד שכנתנו בצפון.

במשך השנים האחרונות נלחם צה"ל מול חיזבאללה במב"ם - מערכה בין מלחמות. הפצצות מדויקות מנסות למנוע את העברת הנשק האיראני, אולם ההצלחה מוגבלת. וקברניטי המדינה תמימי דעים: המלחמה האמיתית מול חיזבאללה בפתח. זו רק שאלה של עיתוי.

"המטרה של נסראללה" מפתיע כהן, "היא בכלל לא ישראל. אני אומר את זה מידיעה ברורה. הוא אמנם מקציץ את המסרים והמעשים שלו כלפי ישראל, אך מכוון כלפי פנים, אל תוך החברה הלבנונית. חיזבאללה מבקש לאותת לכל לבנוני: 'אני הוא זה שקובע'. הוא יהיה זה שיחליט אם תפרוץ מלחמה עם ישראל, או שנלך להרגעה. הוא רוצה להמחיש להם עד כמה הוא בעל הבית בלבנון."

וכאן, מסביר ד"ר כהן, נתקל גם נסראללה בבעיה הפלסטינית. "הוא נמצא כרגע במלכוד. חלק מאלו

מאסו בדיבורים. כעת, כך הם מבטיחים, לא ישובו לבתיהם עד שהאיום הרצחני יוסר מהיישובים במלואו. הם דורשים להסיג את אנשי חיזבאללה אל מעבר לנהר הליטני, כפי שהחלט על ידי מועצת הביטחון של האו"ם עם תום מלחמת לבנון השנייה. את נסראללה, אפשר להניח, ההחלטות הללו לא מעניינות יותר מידי.

האם נסראללה לא רוצה? האם הוא לא יכול? או רק מחכה לעיתוי נוח מבחינתו? - זו השאלה שכל אזרח ישראלי שואל את עצמו בימים אלו. לכן פנינו לד"ר אדי כהן. אין מי שמכיר את לבנון יותר טוב מממנו. הן כיליד ביירות, והן כמי שעוסק כבר עשרות שנים בהבנת המצב במדינה המשוסעת והמפולגת הזו ונחשב לאחד המזרחנים הבולטים בארץ.

"כיום לא ניתן להפריד בין לבנון וחיזבאללה", הוא אומר. "חיזבאללה הוא לבנון, ולבנון היא חיזבאללה. אם תשאל את האזרח הקטן ברחוב כביירות מה דעתו על נסראללה - הוא אולי לא יתמוך בו, אבל דעתו אינה נחשבת בעיני מנהיגי ארגון הטרור."

אל השפל הזה הגיעה לבנון בזכות "תוכנית חומייני" האיראנית. זו הדוקטרינה שהגה מייסד הרפובליקה האסלאמית של איראן, כדי לכבוש בסופו של דבר את כל המדינות הערביות.

כיצד הצליחה איראן לנעוץ את שיניה בארץ הארזים? ד"ר כהן מסביר: "בכל מקום שבו יש ריכוז של שיעים - הפלג המוסלמי שבראשו עומדת כיום איראן - הם מממנים אותם, מציידים ומאמנים, ואז מבצעים באמצעותם הפיכה באותן מדינות. כך הם עשו בעיראק, בתימן, וגם בלבנון.

באיטיות ובנחישות, 'שוואיה-שוואיה' בערבית מדוברת (לאט לאט), הם הצליחו להכפיף את לבנון כולה להנהגה שלהם. הממשל בלבנון לא הצליח להתמודד מולם, וכך הפכה לבנון הלכה למעשה למדינת טרור שבראשה עומד נסראללה, למרות שישנו בלבנון כביכול גם שלטון דמוקרטי."

מהמשותף מבחינה דתית, פוליטית. לפני שלוש שנים הם פחדו לעשות לי לייק, והנה שברתי גם את המחסום הזה."

עיניים לצפון

אל ד"ר כהן פנינו כדי להבין את תמונת המצב בחזית הפתוחה בצפון הארץ, מול חיזבאללה שמטפסף טפטופי מלחמה בלתי פוסקים, שהולכים ומתגברים מאז שמחת תורה. בעוד התותחים ברצועת עזה רועמים וניצחון ישראלי בשדה הקרב הדרומי נראה אולי קרוב מתמיד - כך אנו מקווים ומייחלים - העיניים בצפון הארץ מסובכים הרבה יותר.

אל מתקפת הפתע הרצחנית בה פתח החמאס בבוקר חג שמחת תורה, הצטרף גם ארגון הטרור חיזבאללה. מאז, כמעט בכל יום, משגרים המחבלים רקטות נ"ט אל מוצבי צה"ל בגבול ואל היישובים הצמודים לגדר. קריית שמונה והיישובים הסמוכים אליה הפכו לערי רפאים. כ-100,000 תושבים נטשו את בתיהם ונמלטו אל מרכז הארץ מאימת פגזי חיזבאללה. גם קורבנות רבים בנפש קיפחו את חייהם בקרבות ההתשה מול ארגון הטרור הרצחני, והסוף עוד לא נראה באופק.

מערכת הביטחון אינה יודעת להסביר את מהלכיו של נסראללה. מצד אחד, הוא חצה את הקו האדום והחל לתקוף אזורים אזרחיים, כשגם הוא יודע שתגובה ישראלית נחושה תהיה חייבת לבוא. מצד שני, הוא נזהר כל העת לא להחריף את המצב עוד יותר, לא לחצות איזושהי נקודת אל-חזור דמיונית או אמיתית. את ארסנל כלי הנשק המדויקים האדיר שיש בידו, הוא שומר לפי שעה ליום פקודה.

הבטחות הסרק של ראשי מערכת הביטחון הישראלית, לפיהן אם חיזבאללה ימשיך לתקוף את הצפון "נחזיר את לבנון לתקופת האבן" - לא מרגיעות את התושבים. הם

"כל מה שאמרתי מתרחש כעת"

"איני נביא ולא בן נביא, אלא אני פשוט מכיר את העובדות ויודע לנתחן בדרך רציונלית ובראייה אסטרטגית. אם ימשיכו הדרג המדיני והדרג הצבאי ללכת בדרכם העקלקלה ולא יתעשתו מייד, הם יובילו אותנו לאסון נורא". האלוף במיל' יצחק בריק, שהזהיר מפני פלישת מחבלי חמאס והתריע אודות מחדלי הצבא, מציג בראיון מיוחד לשניאור ובר את תמונת המצב הנוכחית בחזית והיערכות הנדרשת למלחמה הגדולה. **עומדים עלינו לכלותנו**

שניאור ובר | צילומים: פודקאסט 'כור ההיתוך'

ושירתו את דוברות צה"ל ביצירת דימויים בדויים על גבם של אזרחי ישראל. הם חזרו לסורם ומוסיפים לזרוק חול בעיני הציבור גם במהלך המלחמה כאשר דיברו על צבא שהשתקם בתוך שבועיים מהמהלומה שחטף ב-7 באוקטובר 2023, והוא בדרך לניצחון "ומיטוט החמאס באופן מוחלט".

לטעמו של בריק, בשיחה שמתקיימת באולפן 'כור ההיתוך' ימים אחרי חיסול הבכיר במשמרות המהפכה של איראן בקונסוליה האיראנית בסוריה, הסיכול היה מיותר ואף מסוכן. "אלו שהחליטו על כך, לתקוף בתוך סוריה מטרה חשובה ככל שתהיה, משחקים באש. זה יכול להבעיר את כל המזרח התיכון, כפי שאמרתי, למלחמה אזורית כוללת במקדם או במאוחר. מלחמה אזורית זו מלחמה שאיראן נותנת בה תגובה קשה, אנחנו מגיבים על התגובה ויש פה הסלמה, ואז מצטרפים כל הגרורות - חיזבאללה ואחרים. זה סדר גודל של אלפי טילים, רקטות וכטב"מים מדי יום על ישראל".

הוא רואה בהחלטה הזו חוסר אחריות: "כל מי שלוקח החלטה לירות בארבעה-חמישה מנהיגים הכי מרכזיים

האלוף בריק הקדיש עבורי שעה ארוכה מזמנו בכדי לגולל תפיסת עולמו הסדורה לגבי המצב הנוכחי, ההתנהלות במצופה ממערכת הביטחון ומהדרג המדיני בעת הזו, וגם כדי לשתף אותי באומץ ליבו בשדה הקרב מחד, ובשדה הציבורי מאידך, כשהתייצב ללא מורא כדי להצביע על כשלי הצבא בהיערכות למלחמה הבאה ונאלץ לשלם מחירים כבדים על זעקתו שבקעה מלב כואב ודואג. "למגינת ליבי", פותח בריק בכאב, "כל מה שאמרתי מתרחש כעת; איני נביא ולא בן נביא, אלא אני פשוט מכיר את העובדות ויודע לנתחן בדרך רציונלית ובראייה אסטרטגית. אם ימשיכו הדרג המדיני והדרג הצבאי ללכת בדרכם העקלקלה ולא יתעשתו מייד, הם יובילו אותנו למה שיקרה לדעתי בעתיד הקרוב והרחוק יותר, וזה כבר יהיה אסון נורא למדינה ולאזרחיה חמור יותר באלפי מונים ממצבנו כעת".

האלוף בריק מאשים: "רוב הכתבים ופרשני הצבא בערוצי הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות (למעט יחידי סגולה שאפשר לספור אותם על כף יד אחת) זרו חול בעיני הבריות לפני המלחמה על צבא חזק ועל אויב מורתע

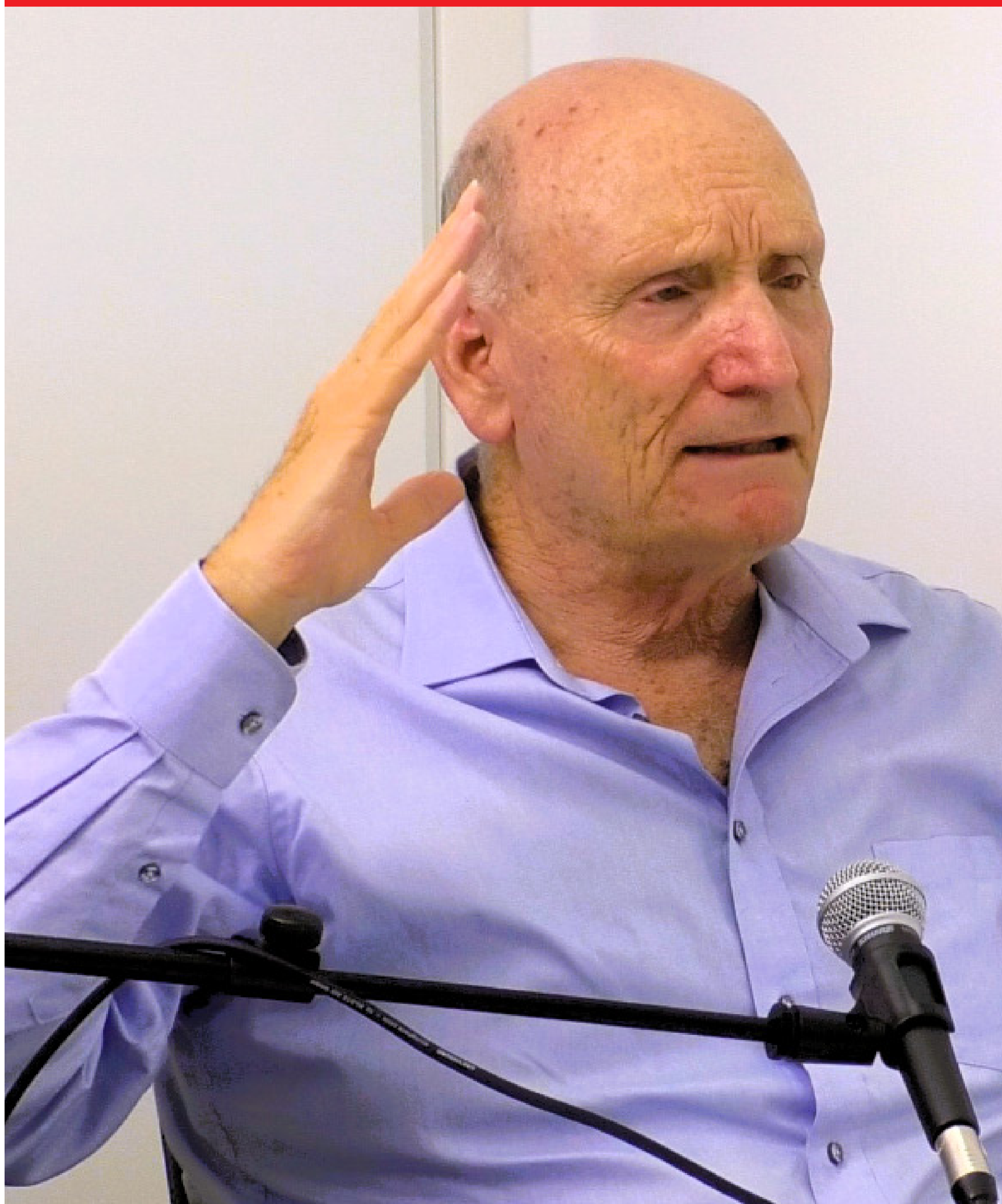
אם יש מישהו שעמד בשער והתריע כל העת מפני המלחמה הצפויה והמחדל העצום ביום שמחת תורה, זהו ללא ספק האלוף במילואים יצחק בריק. חדשים לבקרים הוא הזהיר בקול גדול מהסכנה הצפויה למדינת ישראל בשל התנהלות כושלת ומדיניות הרסנית בצבא, אך קולו נותר קול קורא במדבר. ראשי מערכת הביטחון הניפו ידיהם בזלזול על תחזיותיו, ועם ישראל נאלץ לשלם את המחיר הכבד.

קשה להימלט מהתחושה שאלמלא היו מזלזלים כל כך בדבריו ובדו"חות המפורטים שהציג, בהם שרטט באופן מדויק את הנורא מכל שלצערו התרחש בעוטף עזה, ייתכן והיינו במקום אחר לגמרי. חיי אדם רבים שהופקרו כצאן לטבח היו נחשכים ועם ישראל היה בטוח יותר בארצו.

בשיאה של המלחמה, בשעה שטילים בליסטיים וכטב"מים מתוחכמים נשלחים מאיראן הרחוקה במטרה לפגוע באזרחי ישראל, הזמנתי את האלוף בריק לאולפן פודקאסט 'כור ההיתוך', לשיחה מעמיקה על תחזיותיו הקודרות שלמרכבה הצער התגשמו, ולניתוח נרחב של מצב המלחמה בחזית הדרומית, הצפונית והאיראנית.

הסכנה, מדבר על הכל בראיון מעמיק לשניאור ובר

בעזה ולרדד את כמות הכוחות הנלחמים בעזה באופן משמעותי, משום שאין לו מאיפה לקחת כוחות אחרים." במידה ותפרוץ אינתיפאדה שלישית ביהודה ושומרון, ועשרות אלפי טרוריסטים יתקיפו את הישובים היהודיים, צה"ל יהיה חייב להוציא כוחות מגבול הצפון או מעזה לתגבר את יהודה ושומרון על מנת להגן על התושבים. אך בכך לא די, היות וכל צבא היבשה פרוס עכשיו בגבולות עד קצה גבול היכולת, ללא שום זררבה של כוחות, הרי לא ירחק היום ויצטרפו לשחרר אנשי מילואים לעבודה ופרנסה, ויחידות סדירות להמשך אימונים וקורסים לחיילים, דבר שיביא לחוסר כוח משווע בעזה ובגבול הצפון, אנו צריכים להבין שצה"ל לא יוכל לשהות במקומות שכבש ברצועת עזה לאורך זמן רב, גם אם הדרג המדיני היה רוצה בכך, היות ונהיה חייבים להוציא את הכוחות ולא יהיה מי שיבוא במקומם מחוסר משווע של יחידות לחמויות. ואז החמאס ישלט בחזרה על המקומות שכבשנו, במידה ולא נשכיל לטפל בהם מבחוץ באופן כירורגי, ע"י התקפות של מטוסים ופשיטות ע"פ מודיעין מדויק".

במילים חריפות הוא מוסיף לתקוף את חבריו הגנרלים הבכירים: "חלק מהאלופים היושבים בפאנלים באולפנים, ידם הייתה במעל. או לנו שאלה היו האלופים בצבא שחלקם היו גם חלק מיצירת הבעיה בעשרים השנים האחרונות. חבירת הכתבים ופרשני הצבא בערוצי התקשורת אל האלופים הזוחלים בדימוס, גרמה נזק כל יסוער לביטחונה של מדינת ישראל. אין בליבי ספק שבדפי ההיסטוריה ייזכרו הפרקים האלה לדיראון עולם." "הפסדנו את המטרה המרכזית של מיטוט החמאס, כבר אמרתי לפני חודשיים שזו קלישאה", אומר האלוף במיל' "זורים חול בעיני הציבור. הסיבה המרכזית שיצאנו מהעיר עזה היא כי אין כוחות. אנחנו עם כוחות קטנים שהכול מוטל עליהם. אין מחליפים למילואימניקים שנלחמים היום".

"אנחנו לא הולכים לחסל אותם באופן מוחלט", מדגיש בריק. "אין לצה"ל יכולת להחזיק את האנשים, הוא צריך לשחרר אותם ולכן מראש הוא קבע את שלב ג'. אם נרצה להילחם בלבנון נצטרך לרדד מהדרום. מספרים סיפורים לציבור. אני לא רואה שנכנסים לרפיח. ביידן רוצה הפסקת אש. יש סיכוי שהחמאס יהיה מוכן להידבר עכשיו יותר כי התחלנו ליישם בפועל את מה

עושים תפנית של מאה ושמונים מעלות ומדקלמים את מה שאמרתי לפני המלחמה ובמהלכה. רובם הלכו שולל ונפלו ברשתה של דוברות צה"ל שעסקה בקידום דימוי הצבא. הם יצרו מציאות מדומה על חשבונה של האמת בכל מערומיה שכה חשובה, במיוחד בעיתות מלחמה. הם שירתו את דוברות צה"ל בהצלחה רבה על חשבון ביטחון המדינה וביטחון אזרחיה".

בריק לא חוסך בביקורת חריפה כלפי עמיתיו בעלי הדרגות הבכירות בצה"ל: "האלופים בדימוס שמילאו את אולפני הטלוויזיה, סיפרו לציבור מבוקר עד ערב לפני המלחמה ובמהלכה על צבא חזק ועל אויב מורתע; הם היו חלק אינטגרלי ביצירת עיוורון הציבור. הם סימאו את עיני הבריות מפני האמת שטפחה על פנינו והתנפצה אל סלע המציאות באסונה (קטסטרופה) המזוועה ב-7 באוקטובר 2023 כשתקפו החמאס את יישובי עוטף עזה". "אותם אלופים זוחלי דעת בדימוס, ששמותיהם ידועים לכול, ושלא החסירו ולו פאנל אחד מדי יום באולפנים במהלך הלחימה - המשיכו לספר לאזרחי המדינה במהלך הלחימה שבריק טעה לגבי הצבא. לדידם, הצבא השתקם כהרף עין לאחר המכה שחטף ב-7 באוקטובר, והוא בדרך לניצחון על החמאס ועל החיזבאללה. כך הם סיפרו גם לאחר המכה הנוראה שחטפנו עם קרוב לאלפיים הרוגים, אלפי פצועים ביניהם רבים מאוד פצועים קשה, מאות אלפי עקורים מבתיהם ויישובים הרוסים בצפון ובדרום". במהלך השיחה, מתייחס בריק למצב הנוכחי ברצועת עזה, כשהמלחמה הולכת ודועכת. "לאחרונה הצבא נטש את כל עמדותיו ברצועת עזה והחזיר את כוחותינו לישראל מחוסר יתירות של כוח יבשתי לאחר קיצוצים עמוקים ודרסטיים של יחידות הצבא בשנים האחרונות. בעטיים של קיצוצים אלו אי-אפשר עת להחליף את הכוחות שכבר נלחמו כמה חודשים ברצועת עזה וחייבים להוציאם גם אם אין במקומם כוחות רעננים".

"צה"ל במלחמה הזו מתוח עד קצה היכולת שלו, בלחמתו בעזה בדרום ובחיזבאללה בצפון. לא נשארו כוחות זרבים לעבות גורות לפי הצורך או להחליף כוחות שצריכים ריענון לאחר מלחמה ארוכה. אומנם יש לנו לוחמים למופת אבל זה לבדו לא מספיק. לדוגמה, במידה וצה"ל יצטרך לתגבר כוחות נוספים בגורת הצפון כתוצאה מהעצמת המלחמה עם החיזבאללה, הוא יהיה חייב לקחת את הכוחות הנ"ל מתוך הכוחות הנלחמים

של איראן, צריך לקחת בחשבון את האירוע ההמשכי שמבחינת ישראל הוא פי 100 מונים חמור יותר מעצם הפגיעה בכמה גנרלים איראניים. השאלה היא אם מי שלקח את החלטתה הזאת לקח את זה בחשבון, ואני לא משוכנע. יש כאן אירוע של החלטה לא אחראית ממדרגה הראשונה".

במהלך השיחה, בריק חוזר שוב ושוב לעסוק בהיעדר המוכנות הישראלית למלחמה. "אפשר לומר שמדינת ישראל לא הכינה את העורף שלה במשך שנים, בדיוק כמו שלא הכינה את העורף שלה לרעידת אדמה. שני האירועים האלו, רעידת אדמה חזקה ואירוע של מלחמה וטילים מדי יום על ישראל, כולל טילים ממוקדים שיעשו הרס קשה מאוד במדינה ויפגעו באלפי אנשים, הרוגים ופצועים. לזה היה צריך להתכונן".

"הרשויות לא התכוננו לזה באופן מוחלט, למעט 30% שבערך מוכנים. 70% מהרשויות בערים הגדולות לא עסקו בזה באופן מוחלט. החשש להבהיל את הציבור, שמא הוא ייבהל, זו לא סיבה לא להכין את העורף למלחמה. כן, אני בא ואומר היום שכל כל רשות צריכה להכין את האוכלוסיה שלה עכשיו, מה שאפשר לעשות. בריק טוען בלהט כי "אומנם זה מאוד מאוחר, אבל המכה תהיה כל כך כואבת אם היא תקרה, שאנחנו לא נסלח לעצמנו אם אנחנו לא נתכונן, כביכול כדי לא להבהיל את הציבור. זו שיטת העבודה של משרד הביטחון, הצבא והדרג המדיני במשך שנים - במקום להכין את המדינה למלחמה, בכל עניין מספרים סיפורים שהצבא הכי חזק והעורף מוכן. אנחנו נמצאים על סף מלחמה אזורית, שכתוצאה ממה שקרה בסוריה עשויה להתעורר - אם לא מחר אז בהזדמנות אחרת, ואנחנו ממשיכים לישון בעמידה".

בריק סוגר חשבון עם אלו שבחרו לזלזל בדבריו לאורך השנים האחרונות, כשהתריע מפני אי מוכנות הצבא למלחמה. "גדולי הפרשנים בערוצי הטלוויזיה, שהעם שותה את דבריהם בצמא, הסכירו לאזרחי המדינה, כאשר הם מעלים גיחוך על פניהם, שבריק טעה בגדול כשדיבר על אי-מוכנות הצבא למלחמה, והנה עוד רגע קט יכריע צה"ל את החמאס בהינף יד".

אחרי שזכה לזלזול וביקורת רחבה על תחזיותיו ואזהרותיו, הוא רואה בעיניים כלות כיצד המגמה מתהפכת: "בימים אלו ממש, רוב הפרשנים וכתבי הצבא

את הדו"ח על כשלי הצבא מציג לנו זה עתה האלוף במיל' יצחק בריק, והוא מקיף הכל: הוא משרטט ברמת דיוק מרבית את הכשלים שהתגלו כעת לעין כל, החל מהרמה הפרטנית ביחידות (חוסרים בנשק, ימ"חים ריקים, חוסר מוטיבציה, ובעיקר: בעיות משמעת קיצוניות), וכלה בצמרת (אימוץ קונספציית 'השלום האזורי', מעבר ל'צבא חכם וקטלני', ייבוש חילות הסדיר וקיצוץ המילואים, צמצום כוחות היבשה והפניית המשאבים לחיל האוויר). שלא לדבר על התחזיות שנראה כאילו נכתבו בשבוע האחרון, אך הן נכתבו הרבה קודם: חזירות המוניות ליישובים, טבח אזרחים, אי הגעת כוחות צבא ופגיעה משמעותית בעורף.

הכל כתוב, שחור על גבי לבן, תוך פירוט מדוקדק. הדו"ח של בריק - שנכתב בידי חמישה צוותי מומחים שגיבש בריק בעשור האחרון - לא רק מבוסס על דו"חות אחרים שהוטמעו בתוכו כמו דו"חות מבקר המדינה ועדויות מפקדים, אלא הוא אפילו אומץ בשתי ידיים הן בידי הרמטכ"ל הרצי הלוי, הן בידי שר הביטחון גלנט ואפילו בידי ראש הממשלה נתניהו, כך שאיש לא יכול לטעון שהוא אינו נכון.

מתברר שהכתובת הבהקת הייתה חקוקה על הקיר. האלוף במיל' יצחק בריק ניסה להדהד אותה בכל דרך. הוא חתר לפגישות עם ראשי המדינה והצבא, פקד את דיוני ועדת החוץ והביטחון, ובתגובה ספג בוץ ולעג. בניגוד למערכות הקודמות, בריק סבור שהפעם אי אפשר לומר שהופתענו. "לא היה גורם אחד שנחשף לדו"ח וניסה להכחיש אותו", הוא אומר. "כל מי שמכיר את הצבא ושנחשף לדו"ח, הסכים עם הקביעות שפירטנו בו. גם משום שהכל היה מגובה בעובדות, במספרים, בתיעודים, אבל בעיקר משום שהוא שיקף נכונה את הלך הרוח בצבא. די היה לפקוח מעט את העיניים כדי להבין שהכיוונים שאליהם הלך הצבא בשנים האחרונות היו שגויים לחלוטין".

(המשך בעמ' 37) ◀◀◀

"אומנם זה מאוד מאוחר, אבל המכה תהיה כל כך כואבת אם היא תקרה, שאנחנו לא נסלח לעצמנו אם אנחנו לא נתכונן, כניכול כדי לא להבהיל את משרד הביטחון, הצבא והדרג המדיני במשך שנים - במקום להכין את המדינה למלחמה, בכל עניין מספרים סיפורים שהצבא הכי חזק והעורף מוכן. אנחנו נמצאים על סף מלחמה אזורית, שכתוצאה ממה שקרה בסוריה עשויה להתעורר - אם לא מחור אז בהזדמנות אחרת, ואנחנו ממשיכים לישון בעמידה"

שהוא מבקש".
בריק מסביר את המצב הגיאוגרפי-פוליטי במזרח התיכון: "איראן כבר לא לבד, הם חברו לרוסיה וסין והמגמה שלהם היא להוציא מפה את ארה"ב ולהשתלט על המזרח התיכון. אנחנו לא מסוגלים להתמודד עם משאבים כאלה. אם הם לא יהיו לצידנו אין לנו סיכוי. בוא נצא מהדמוגיה שאנחנו לא צריכים אותם. אנחנו תלויים באמריקאים באופן מוחלט".

המצב הנוכחי הוא תוצאה של מדיניות קלוקלת שפשטה מערכת הביטחון, קובע בריק: "ישראל החליטה שהמלחמות הגדולות עברו מהעולם ולכן קיצצה את הכוחות וגם לא בנתה מלאים. דיללו את המלאים בצורה קיצונית עד כדי שלא היה מספיק למלחמה הקטנטונת הזו מול חמאס".

בריק קורא לבצע "חגורה סביב עזה, להכריז על הפסקת אש כדי להחזיר את הקשר עם העולם ואת הכלכלה, את החטופים, להפסיק את הלחימה מול החיזבאללה ולשקם את הצבא לקראת המלחמה הגדולה שבפתח, מלחמה אזורית שנתנו לה כבר את האות בתקיפה בדמשק".

נביא הזעם

לוועדת החקירה שתוקם אחרי המלחמה מצפה עבודה רבה ומסועפת. חבריה ידרשו לערוף ראשים, להדיח בכירים, לנקות אורוות ולערוך ריענון מקיף בצמרת הצבא. מן הסתם הוועדה גם תוקיע אל עמוד הקלון את הצמרת הפוליטית שטיפחה את הקונספציה, לא שאלה שאלות, ואפשרה לראש הנחש הטוריסטי של חמאס לגדול לממדיו הצבאיים המפלצתיים, הנאציים. לכישלון הזה אבות רבים, שכולם יידרשו לשלם את המחיר. אך דבר אחד הם לא יידרשו לעשות: לנסח דו"ח. את זה כבר עשו לפנייהם.

המאפיייה של גדולי ישראל

מֶרֶן הַגֵּר"ש וְאֶזְנֵר הִיָּה מְקַפֵּיד לְהַגִּיעַ לְמַאֲפֵיית הַמִּצּוֹת בְּכָל שָׁנָה, מִסּוֹרֶת שֶׁנִּמְשְׁכָה גַם ע"י בְּנוֹ זצ"ל וְנִכְדוֹ יֵבֶלֶח"א, הָאֲדָמוֹ"ר בְּעַל הַיְשׁוּעוֹת מִשֶּׁה מוֹיִז'נִיץ זצ"ל, הַגֵּר"ש אֶזְרָחִי זצ"ל, הַגֵּר"ש בְּעַדְנֵי זצ"ל, מֶרֶן הַגֵּר"מ"צ בְּרַגְמָן, כ"ק הָאֲדָמוֹ"ר מִבְּעַלְזָא, הָאֲדָמוֹ"ר מִתּוֹלְדוֹת אֲבוּהֶם יֶצְחָק, הַגֵּר"ד פּוֹבֹרְסְקִי וְעוֹד רַבִּים מִגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל הַטְּרִיחוּ עִצְמָם אֶל מַאֲפֵיית הַמִּצּוֹת שֶׁל הָרַב אַהֲרוֹן (ר' אֶרִי) קוֹרְנִיצֵר כְּדֵי לֵאֲפוֹת מִצּוֹת מִצּוּוֶה דוּוֹקָא בְּמַאֲפֵייה שֶׁהִפְכָה לְשֵׁם דְּבַר בְּרַמַּת הַהִידוּר וְהַחֹמֵרוֹת • בְּרֵאיוֹן מִיּוֹחַד מִסְפָּר הָרַב קוֹרְנִיצֵר עַל סוּד הַהַצְלָחָה וְעַל הַמִּצּוֹת שֶׁנִּשְׁלַחוּ לְמִדְיָנוֹת מוֹסְלָמִיּוֹת מִסּוֹכְנוֹת וְהַדְּרָכִים הַפְּתִלְתּוֹת עַד שֶׁהִגִּיעוּ לִיעָדָם

אריה שוורץ

עם מֶרֶן הַגֵּר"מ"צ בְּרַגְמָן שְׁלִיט"א בְּקִצְרֵת חֵיטִים

רב חג הפסח אחרי שלושים שנה שבהן מאפייית המצות של הרב אהרון קורניצר הפכה לסמל, פנינו להרב אהרון קורניצר או כפי שגדולי ישראל זצוק"ל ושליט"א קוראים לו "ר' ארי" שיספר לנו קצת סיפורים מעניינים שנתקל בהם במהלך השנים הרבות שהוא מתעסק עם

המצות. אולי דבר ראשון, מה המקום הכי רחוק שאליה הגיעו המצות שלך?

"אני יודע על המצות שלי שהראו נוכחות במדינות מוסלמיות מסוכנות ועל הדרכים שבהם הם הגיעו לשם אני חושב שעדיף לא לספר. אבל היה כן משהו שהיה לפני כמה שנים שקבלתי פניה מבית מלון במצרים, הם אמרו לי שהם הולכים לארח בפסח קבוצה של מאתיים יהודים מהעולם, והם רוצים שהם ירגישו הכי בבית, ולכן הם רוצים לקנות כמה מאות ק"ג של מצות שיספיק לכל הפסח. כמובן שסיפקתי להם מצות מהודרות, וכך באותה שנה אכלו את המצות שלנו באותו מקום שאכלו אבותינו באותו לילה במצרים. מישוהו מהקבוצה פגש אותי אחרי תקופה, ואמר לי, אתה זה קורניצר מהמצות שאכלנו? והוא סיפר לי אח"כ שהם הרגישו כל כך טוב עד שהם חיפשו באמצע הלילה בקהיר, את פרעה בפיז'מה ולא מצאו."

מתי אתה מתחיל להתארגן לפסח?
"אתה תצחק עלי, אבל מיד אחרי שביעי של פסח אנחנו כבר מתחילים לחשוב על פסח הבא, ולא רק איזה חומרה ניתן להוסיף בשנה הבאה, אלא מאיפה לקחת חיטים, אני הולך ובודק מקומות כדי לקבל את החיטים

מכים על האפייה המהודרת והחומרות שהנחיל בשעת האפייה

עם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל

עם מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל

עם כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א

עם מרן הגרמ"ה הירש שליט"א

הרב וואזנר הוא היה אוכל את המצות שלו מכאן, החל מהשנה הראשונה שהתחלתי לאפות, הוא הגיע קודם ונתן לנו את ההוראות שמאז ועד היום נקבעו וכך נוהגים, ובערב פסח היה לו את החזקה להיות בתנור ראשון שאחרי חצות. ואח"כ החזקה הזו עברה לבנו רבי חיים מאיר זצ"ל וכעת גם נכדו האדמו"ר רבי יוסף בנימין. הם כולם מרגישים כאן בבית. וכמובן שכולם כששמעו שהרב וואזנר סומך רק על המאפייה הזו, זה הביא לכאן אדמו"רים ורבנים רבים שלכל אחד יש את הדרישות שלו ואני משתדל למלא את כולם.

ר' ארי נזכר בעוד סיפור של חזקה של התנור ראשון ערב פסח שקצת מעציב אותו. "היה זה הגה"צ רבי שמואל אונסדורפר זצ"ל חמיו של כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א, הוא הוא היה מגיע כל ערב פסח לתנור הראשון עם מרן הגר"ש וואזנר. בשנת תשס"ב הוא הגיע בערב פסח ואחרי אפיית המצות מצווה הוא מראה לי את בנו ואומר לי "הבן שלי מחזיק אותי והוא ממשיך אותי ואחריי גם החזקה שלי בתנור ראשון תעבור אליי". הדברים שלו היה סתומים, אבל שלושה ימים אח"כ בייט ניסן הוא נפטר באופן פתאומי והבנתי פתאום שהוא הרגיש שזו השנה האחרונה שאני זוכה שיאפה אצלי

ר' ארי מרגיש לא נעים עם השאלה, אבל מגיב לנו. "אני לא יודע מה במקומות אחרים, אני כן יודע שלא היה בקשה כשרותית או בנושא הידור המצות שלא עשיתי כאן. בכל שנה אנחנו משכללים עוד ועוד שיהיה כמה שיותר מהודר. ואני לא שומר את זה בסוד ובשנים לאחר שההידור נכנס לכאן, כל חומרא שאנחנו מתחילים כאן במאפיית "טיב המצות" אני שומע שעוד מאפיות עושות את זה, ואני שמח מאוד, שלעוד יהודים יהיה מצות מהודרות.

"למשל אני שמתי לב שהעצים שנכנסים לתנור הם מאוד מלוכלכים ולכן שנים רבות הייתי מנקה אותם לפני שהכנסתי אותם לתנור, כדי שהם לא ייגעו בפי התנור, וגם אחרי שהכנסתי אותם לתנור הייתי מנקה שוב את פי התנור. עד שהחלטתי לעבור להבעיר את התנור בגז שאז אין לכלוך בכלל. מרן הרב וואזנר שמע על זה ושאל אותי על כך. כשהראיתי לו את העצים והלכלוך שעליהם הוא אומר לי בהחלטיות: "מה שאנחנו לא נשים על השולחן בפסח לא נשים גם בתנור", הוא רק ביקש ממני שבמצות שהוא עושה שאני יורוק בסוך התנור חתיכת עץ כדי שיהיה "דרך שעשו אבותינו מצות". אגב, מספר לנו ר' ארי, "זכיתי ובכל שנותיו של

הטובים ביותר, ככה שעד חג השבועות כבר כל החיטים קצורים ומוכנים, ואז מתחיל שלב הטחינה, טחינת יד או מכונה, וזה תהליכים שלוקחים חודשים ארוכים, ואל תשכח שבכל שנה יוצאים מהמאפייה אלפי ק"ג לארה"ב, אירופה, קנדה ועוד, ולשנע את זה לכל העולם זו לא משימה פשוטה, אבל כדי שאנשים יוכלו לאכול מצות מהודרות וגם טעימות, הכל שווה".

אז אולי תספר לנו איך הגעת לזה? "היה זה לפני יותר מארבעים שנה כשהייתי בארה"ב התבקשתי לעבוד באפיית מצות, ואז הייתי אחראי על פי התנור במשך 9 שנים. אחרי שחזרתי לארץ ישראל שנתיים עבדתי במאפיית המצות בכפר חב"ד, ואז הגיע הגה"צ רבי זושא לוריא זצ"ל וביקש ממני שאני יעשה ליין מיוחד לחסידות ויזניץ, וככה הכנתי שם מאות ק"ג שכולם יצאו מרוצים.

"לפני 30 שנה בדיוק בחורף של שנת תשנ"ה הגיעו אלי חסידי בעלזא שיש להם מקום לאפות בו מצות ורק חסר להם מישהו שינהל את האפייה, ואפשר לומר שמאז הכל היסטוריה והשנה הזו שנת תשפ"ד זה העונה השלושים שאני אופה כאן את המצות".
מה משך את מרן הגר"ש וואזנר להגיע לכאן?

ובכל מגבת השתמשו רק פעם אחת. אבל למשל קבלתי גם בקשה מחבורה מסויימת להחליף קערה כל בצק במקום כל ארבע בצקים שתמיד מספיקים בתוך 18 דקות. ואנחנו עומדים בכל דרישה אפשרית. יש כאלו שיבקשו להוציא מצה מצה מהתנור, או שמצה שיש חשש כפולה שיוציאו עם מקל אחר".

אנחנו רואים תמונות של אדמורי"ם כמו האדמו"ר בעל הישועות משה מויז'ניץ זצ"ל, האדמו"ר מבעלזא, האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק, לצד הגר"ד לנדו, הגרמ"צ ברגמן, הגרמ"ד פוברסקי, הגרמ"מ אזרחי, הגר"ש בעדני ועוד ועוד, אולי תוכל לחשוף לנו מה הסוד שאיתו אתה מביא את כל הגדולים לכאן?

"אני חושב שזה תלוי בהמון דברים, אתה יודע למשל שכל עובד כאן עובר מעין שימוע לפני שנכנס לעבוד? הדין הרה"צ רבי יהושע הורביץ בודק כל עובד ועובד לפני שמקבלים אותו לעבודה כאן. ומי שלא עבר אצלו - לא יכול לעבוד אצלינו."

"אני מעוניין שכל העובדים יעבדו יחד בהרמוניה וזה הגורם שהאנשים שמגיעים לראות את האפיה מבינים שדבר ראשון יש כאן עם מי לדבר, יש יחס לכל בקשה, וגם לא כל עובד מתקבל לפה, יש כחמישים אחוז עובדים שמגיעים כל שנה וכל ה"חבורות" מכירים אותם, ויש חמישים אחוז אחרים שמתחלפים, ואני דואג שיהיה קליק ביניהם."

"לצד זה גם האיות של המצות היא הגבוהה ביותר, ואם אתה רוצה אני יגלה לך קצת סודות. לאפות מצות זה לא רק לדעת לשים קמח ומים. צריך במדויק לדעת כמה מים שמים לכל חצי קילו, לכל סוג קמח יש הכמות מים שלו. במזג אוויר לח ורטוב שמים פחות מים, במזג אוויר יבש או שמים יותר. אם הקמח מלא יש לו את הדרישות שלו ואם אופים מצות כוסמין זה מלאכה אחרת, זה נמדד במילימטרים של מים אבל זה כל ההבדל בין מצה טעימה ומהודרת למשהו אחר. וכמובן שכל הזמן צריך לעקוב כי מה שהיה בבוקר יכול להשתנות כבר בצהריים. ואני לא עוזב את המאפיה

"זכיתי ובכל שנותיו של הרב וואזנר הוא היה אוכל את המצות שלו מכאן, החל מהשנה הראשונה שהתחלתי לאפות, הוא הגיע קודם ונתן לנו את ההוראות שמאז ועד היום נקבעו וכך נוהגים, ובערב פסח היה לו את החזקה להיות בתנור ראשון שאחרי חצות. ואח"כ החזקה הזו עברה לבנו רבי חיים מאיר זצ"ל וכעת גם נכדו האדמו"ר רבי יוסף בנימין. הם כולם מרגישים כאן בבית. וכמובן שכולם כששמעו שהרב וואזנר סומך רק על המאפיה הזו, זה הביא לכאן אדמו"רים ורבנים רבים שלכל אחד יש את הדרישות שלו ואני משתדל למלא את כולם"

וכמובן שהחזקה הועברה לבנו שמכהן כרב בפ"ת, שהיום אופה בתנור הראשון עם משפחת הרב וואזנר".
אני שומע כל הזמן כשאני במאפיה על "חזקות", בשיחות טלפון ובין הדברים גם ממך, איך עובד כל הנושא הזה של החזקות?

"הנושא הזה הוא מסובך מאוד, יש אנשים שמקפידים על תנור ראשון מידי יום, שזה אחרי שהרבה שעות לא היה כלום בתנור, ויש כאלו שרוצים תנור ראשון דווקא ביום ראשון שאז היה כמה שיותר שעות שלא אפו בתנור מיום שישי בחצות היום, ויש את תנור ראשון של ערב פסח שזה השיא של השיאים שבגללו כבר מי"ג מפסיקים לעבוד. ולכן התנור ראשון מידי יום תפוס מראש לחודשיים לפני פסח, התנור ראשון של ימי ראשון זה חזקות שקיימות עשרות שנים ויש על זה מריבות מידי שנה כשאין מספיק ימי ראשון. ועל ערב פסח זה בכלל חגיגה של קדושה שאין מצב להיכנס לאפות באותו יום והכל שמור לחזקות, ובעיקר של רבנים ואדמו"רים."

"אגב בגלל העומס, יש אדמורי"ם שהתחילו לאפות בערב פסח בחצר שלהם והם מבקשים את הציוד שלי, ואני נותן להם בשמחה, כמו האדמו"ר מקרעטשניף, האדמו"ר מסאסוב ועוד".

שלושים שנה זה המון, בטח פגשת אלפי איש שכל אחד שונה מחברו, תן לנו סיפורים על חומרות שנתקלת בהם בשנים האלה.

"לכל רב ואדמו"ר יש לו את הדרישות שלו. אם תרצה אני יתן לך כמה דוגמאות בקצרה. היה אחד מהרבנים שביקש שניקח חצי ק"ג בצק ולחתוך אותו רק לעשר חתיכות. היה מישהו שביקש שלא יהיה שהיות אפילו לא של שניה אחת כשברגיל עד 5 שניות זה לא נקרא שהיה. היה פעם מישהו שביקש שבכל מצה ייגע רק אדם אחד מהלישה ועד הכניסה לתנור ועשינו את זה."

"היה אחד שביקש שכולם יחליפו סיגרים כל חמש דקות במקום כל 18 דקות, היה חבורה אחת שקנו אלף מגבות,

עם הרה"ג ראובן אלבו שליט"א

עם הרה"צ שמעון גלאי שליט"א

עם כ"ק האדמו"ר ממודו"ץ שליט"א

כמעט בכל שעות האפיה.
שמענו שיש אדמו"רים שרוצים מצות כוסמין איך עושים את זה?
"זה לא רק אדמו"רים, יש היום הרבה אנשים שרגישים לגלוטן, והם צריכים מצות כוסמין. הקמח של הכוסמין לוקח לעבד אותו דקה אחת אבל בשולחן זה לוקח במקום 1 שניות למצה רגילה, זה לוקח 30 שניות עד שייצא משהו טעים".
אנחנו עולים לקומה שמעל המאפיה ורואים שם חדר סגור הרמטי, ואנחנו שואלים את הרב קורניצר על החדר הסגור?

"זה החדר של מים שלנו", משיב לנו ר' ארי', "כל יומיים יוצאת מהמאפיה משאית עם שני דודים גדולים שמכילים כל אחד אלף ליטר לשאיבת מים שלנו לפני השקיעה, למרות שיש כאלו שמסתפקים במי ברז, אצלינו הכל נשאב ישר מהמעייין. המשאות חוזרות ואז מעלים את המים לגג המאפיה לחדר סגור הרמטי ואטום, ששום קמח לא נמצא באזור, ומשם הם יורדים בברזים לחדר המים. כשצריך להכניס מים, פותחים את הברז לכמות המדויקת לאותה עיסה ומיד סוגרים, זה חומרה שהנסתי לכאן, וכבר שנה שעברה פנו אלי כמה בעלי מאפיות לשאול איך לעשות את זה כי גם הם רוצים, ואני בשמחה משתף אותם, כמו הרבה שאלות שאני מקבל ליעוץ ממאפיות מצות בארץ ובעולם כולו שמגיעים להתיעץ ומקבלים חינוך אין כסף ייעוץ. אגב יש כאן בחדר 4 דודים של מים שלנו מלאי מים, כדי שבקרה הצורך יהיה כאן מים שיספיקו לשבוע שלם".

איזו דמות מעניינת אתה יכול לספר לנו שמגיעה לכאן? אתה רוצה הפתעה? אני אחשוף לך. בשנים האחרונות אני זוכה לכך שמרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א בעצמו מגיע לאפות כאן. זה התחיל בשנת הקורונה, לפני 4 שנים. באותה תקופה אף אחד לא נכנס לבית שלו, גם לא הנכדים, כי מאוד חששו שהוא יידבק. אבל ממני הוא ביקש שאני אגיע ונתן לי את ההוראות המדויקות איך לאפות בשבילו את המצות, באיזה חומרות. ולאחר האפיה בעצמי הגעתי והבאתו לו את המצות, אחרי פסח של אותה שנה הוא אמר לי ש"כאלו מצות לא היה לו אף פעם". ומאז הוא בעצמו מגיע ואופה אצלי את המצות. אגב. את הטחינה של החיטים למצות הוא עורך בביתו, אני מביא לשם מכונה של טחינת חיטים והוא טוחן בעצמו את החיטים, אגב, לפני שבועיים כשהגיע למאפיה ועלה לכאן 4 קומות ברגל! כדי לאפות כאן, הוא הזכיר לי את הביקור הבלעדי שעשיתי בביתו באותו ערב פסח.

"יש קבוצה של רבנים מליקווד שמגיעים לכאן כל שנה לכמה שבועות ואופים כאן. לי הם הסבירו שאמנם את רוב החומרות הם יכלו לעשות שם, אבל בגלל שרוצים שכל העובדים לגמרי יהיו יראי שמיים, את זה יש להם רק כאן".

יש חומרות שעולות גם כסף?
"ברור, כל חומרה עולה לנו זמן וכסף, אבל אנחנו מוכנים לעשות הכל בשביל שכל אחד שאוכל מצות של טיב המצות יידע שהוא קיבל את המצה הכשרה ביותר. אני יתן לך דוגמא, פעם היה לי חשש בתום האפיה של אחד המשמרות, שאחד השולחנות שניקו אותו לפני האפיה הזו, לא בדקו אותו אחרי הניקוי, לא הססנו לרגע וזרקנו את כל היצור של אותם 18 דקות לפח. זה נזק כספי אבל שווה לי לדעת שלא הכשלתי יהודי גם לא בספק רחוק.

"היה פעם שהתחלנו לאפות, וראינו שהמצות לא יצאו כל כך טוב. בתום בירור מקיף, הבנתי שיש בעיה בחיטים וזרקתי טונות של חיטים ליובל והבאנו חיטים חדשות ואז המצות יצאו טוב. צריך הרבה סיעתא דשמיא, אבל אם יודעים שעושים את המקסימום בשביל מצות כשרות ומהודרות, הקב"ה עוזר".
ולסיום איזה סיפור מעניין.

"היה זה לפני יותר מעשר שנים, הרבי מסערט ויז'ניץ זצ"ל היה בבית החולים במצב לא קל, והגבאים שאלו אותי מה אפשר לעשות בפסח. אפיתי בשבילו כמות של מצות שנקראות "מצות ציטריין". הן מאוד דקות, כשבקילו נכנס 35 מצות בערך, זה לוקח הרבה זמן עבודה והבאתי את זה לרבי. בחול המועד הטלפון שלי מתקשר, על הקו היה הגבאי הרב קאהן והוא אומר שהרבי רוצה לדבר איתי. והרבי אומר "ר' אהרון מגיע לך תודה רבה, בזכותך יכולתי לאכול גם השנה כזית מצה גם בנטילת ידיים וגם באפיקומן, לא חשבתי שאני יצליח לאכול ובזכותך הצלחתי", סיים הרבי את דבריו שנאמרו במאמץ רב. אני מוכרח לומר לך ששיחות כאלו נותנות לי את הכח והרבה אנרגיות להשקיע הלאה עבור כלל ישראל במצות מהודרות ומיוחדות.

"גם למרן הגר"ש ואזנר הכנתי בשנה האחרונה לחייו מצות ציטריין שיוכל לאכול בשעות בבית החולים, אבל נגזרה הגזירה ואת המצות הוא כבר אכל בגן עדן".

"צריך לדבר עם הערבים אחרת"

המלאים, את ההוכחות החותכות, הם נאלמים דום. אין להם מה לענות", הוא אומר. המערכה הנוכחית מול החמאס החלה כמו תמיד בגלל הר הבית. "מבול אל-אקצא" כינה ארגון הטרור את אותו טבח מזויע שביצעו מחבליו ביישובי הדרום. "גם בכל העיסוק בהר הבית יש המון דיס-אינפורמציה בעולם הערבי", הוא מספר. "הראיתי להם שבהסכם השלום שחתמה ישראל מול ירדן נכתב במפורש כי בני שני העמים יורשו לבקר בכל המקומות הקדושים בארץ. כל המהומה הזו נוצרה בגלל שקר של הפלסטינים".

כהן לא מהסס לתקוף ישירות את הערבים כשהוא רואה בכך צורך, ומידי פעם גם נוטה ללעוג להם. כך כאשר נקלעה לבנון למשבר הפוליטי החמור בתולדותיה, כאשר עד עתה אין לה עדיין נשיא נבחר - הוא הגיש מועמדות לנשיאות לבנון, דבר שמתאפשר לו מבחינה חוקית, נוכח אזרחותו הלבנונית. הוא לא ציפה כמובן להיבחר, אבל ה'הטרה' הציפה בדרך יצירתית את השחיתות שפושה בכל המדינות הערביות, והדגישה את הסבל שנגרם מכך לאזרחי המדינות האומללים.

"הפלסטינים מראים להם כל הזמן תמונות של ילדים שנהרגו, של אימהות שבתן חרב. התפקיד שלנו היא להסביר להם למה זה קורה. להעביר להם את התמונות של הטבח הנורא בשמחת תורה, ואת העובדה שחמאס למעשה יורה על מטרות אזרחיות ללא הבחנה".

לתפיסתו, דברים משתנים. "לפני עשר שנים הקול הישראלי לא נשמע בכל המרחב הזה", הוא אומר. "כיום ישנו דור חדש במזרח התיכון, והוא אינו רוצה לשמוע רק את הפרופגנדה של הפלסטינים. אז נכון, לא כולם השתנו. יש רבים שעדיין מאמינים שאני איש מוסד", הוא מספר ומצטחק. "אבל הדור הצעיר רוצה להבין מי אנחנו. הם אומרים: 'בוא נשמע מה יש ליהודי לומר'".

"פעם הייתה התניה אוטומטית. כל ערבי ידע לזעוק 'בדם ונפדה את פלסטין'. זו אינה המציאות היום, ועלינו לנצל זאת ולנסות להשפיע עליהם בשפה שהם מבינים", הוא מסיים מלא תקווה.

התחתונה. אם תגיע פקודה שלו, חיזבאללה לא יוכל להתחשב בשיקולים המקומיים שלו".

בינתיים, משיג נסראללה תמונת ניצחון אותה הוא יכול להציג בפני תושבי לבנון. "הוא אומר לאנשיו: תראו, דבר ראשון גרמתי להרס רב ולפגיעות בנפש בצד הישראלי. שנית, וזה הכי חשוב מבחינתו - הפעולות של חיזבאללה גרמו למאה אלף ישראלים לעזוב את הבית ולגלות למלונות. ושלישית, העימות ריתק לגבול הצפוני עשרות אלפי חיילי צה"ל בעוד שדה הקרב בוער בדרום הארץ".

כרגע, ההישגים הללו מספקים את נסראללה. "זו התרומה שלו למלחמה שמתנהלת בין ישראל לפלסטינים בעזה. בזה הוא יוצא ידי חובתו מבחינתו".

בחזית הסברה

לצד עיסוקו האקדמי כחוקר המזרח התיכון באוניברסיטת בר-אילן, כהן הוא מכוונת הסברה מהלכת. כמעט כל ערבי במזרח התיכון מכיר את שמו. מאות האלפים שעוקבים אחרי הפרסומים שלו אולי לא תמיד מסכימים עם הניסוחים הבוטים שבהם הם נכתבים לעתים, אולם המסר מחלחל גם אליהם.

"המטרה היא בראש ובראשונה להביא לעולם הערבי את נקודת המבט הישראלית", הוא מסביר. "לצערי, למדינת ישראל אין כיום זרוע הסברה אפקטיבי, ואם נותרת את הזירה הזו חשופה לפייק-ניוז הפלסטיני שמתולל שם - נפסיד במערכה".

הנושא בוער בעצמותיו. כואב לו לראות את העוול שנגרם לישראל בעיתונות וברשתות הערביות, כשהוא מדבר על כך קולו מתרומם. "לפני כשנה", הוא שולף דוגמה, "התרחש פיגוע בירושלים. מחבלת פלסטינית דקרה שוטר, ובתגובה הוא בעט בה בחוזקה כדי להתגונן מפניה. מה עשו הפלסטינים? חתכו את חלקו הראשון של התיקון שבו נראה כיצד אותה מחבלת מנופפת בסכין, ופרסמו רק החלק שבו השוטר בועט בה. 'כאשר אני מביא להם את התיקונים

שסובבים אותו מאיצים בו לפתוח במלחמה נחושה יותר עם ישראל, אחרים דווקא מבקשים ממנים לנצור את האש, כדי לא לסבך את לבנון. מה שהוא יעשה יקומם עליו צד אחד.

"אם הוא ילך על מהלך רחב יותר בעימות מול ישראל, יטיחו בו שהוא הרס את לבנון. אם יחליט לסגת בשקט מהגבול - יגידו שזנח את המאבק הפלסטיני, והמוניטין האישי שלו יינזק. הפתרון של נסראללה, כך לפי הניתוח של ד"ר כהן, הוא במצב ביניים. 'כרגע הוא מעדיף לשמר את המצב הקיים, ונלחם בנו על אש קטנה. הוא תוקף מידי פעם את היישובים, אבל נזהר לא למתוח את החבל יותר מידי'".

כהן מציע סיבה נוספת שגורמת לנסראללה לחשוש מפתיחת עימות משמעותי מול ישראל: "הפלסטינים אין בעיית מימון. בכל פעם שצה"ל משטח את רצועת עזה, הם יודעים לגייס את הכסף הדרוש כדי לשקם את המבנים ההרוסים ולהקים מחדש את המוסדות שלהם. לחיזבאללה, לעומת זאת, אין את היכולת הזאת. כאשר צה"ל יכנס ללבנון במלוא העוצמה ויהרוס את הכפרים והערים - ללבנונים לא יהיה כיצד להשתקם.

"העולם המערבי לא יעמוד לצידם, כיוון שהם סולדים מחיזבאללה, וגם לאיראנים אין את כסף מיותר להשקיע בתשתיות האזרחיות במדינה הזו, שגם כך חרבה למחצה. כח אדם יש להם מספיק. אין להם בעיה להקריב את פעילי הארגון בשדה הקרב, אבל הנוק הכלכלי יותיר אותם במצב שלא תהיה ממנו דרך חזרה. לכן, גם אם נסראללה אישית היה שמח לתקוף את ישראל יותר מכפי שהוא עושה היום - יש לו סיבות טובות להימנע מכך".

"לנסראללה אין אינטרס כזה", הוא קובע. "אבל צריך לזכור מול מי אנחנו נלחמים: לשיעים יש היררכיה מאוד ברורה. בסופו של דבר, כל אחד מהם, וגם נסראללה עצמו, כפוף למנהיג העליון של איראן - חמינאי. אם האיראנים יבחרו להפעיל את חיזבאללה מול ישראל, לנסראללה לא תהיה שום ברירה. המנהיג העליון הוא מעין אב רוחני ודתי עבור כל מוסלמי-שיעי. הוא זה שקובע הכל בשורה

"כל מה שאמרת מתרחש כעת"

הקורבנות ביישובים היה גבוה בהרבה. ואז היינו נדרשים להילחם בחמאס, בחיזבללה ובאויב הערבי שבתוכנו, כל זאת כשאנו תחת מטרי בלתי פוסק של טילים וכטב"מים שיגיעו מלבנון ומעזה וגם מהמיליציות הפרו-איראניות הממוקמות בסוריה, תימן ועיראק, שיצטרפו אף הן לחגיגה. לשמחתי, התרחיש הזה לא התממש, אף שהוא עלול חלילה להתרחש בכל רגע.

ועדיין, כל נשכח שמצבנו גרוע מאוד. מדינת ישראל, כבשה אחת בין שבעים זאבים, נמצאת לדבריו בנקודת הזמן הגרועה ביותר בתולדותיה. "בשנה האחרונה המדינה כולה הייתה בכאוס מוחלט. לפעמים חשבתי שאני הוזה: אנו מוקפים באויבים שלא מסתירים את כוונותיהם, זו המדינה המאוימת ביותר בעולם, ואנו חיים בלה-לה-לנד, מתעסקים עם רפורמה משפטית שמפלטת את העם, כאילו אנו בשווייץ ואין לנו דאגות. אך אם לא די בכך שהצבא כולו חלוד, לא מיומן, לא מאומן ולא מצויד - מה שהטריד אותי בעיקר הוא מצבו של העורף."

העורף הישראלי, לדבריו, הוא הפגיע ביותר. "היו לנו מלחמות ומערכות קשות, אך תמיד הסיכון היה בצבא. בכוח הלוחם. העורף לא היה נתון בסכנה כפי שהוא נתון היום. במלחמת המפרץ שוגרו למדינת ישראל כמה עשרות סקאדים. במלחמת לבנון השנייה שוגרו לאורך כל המלחמה 3,000 טילים. היום אנו מדברים על מצב שבו כמויות קני הטילים שמכוונות למרכזי האוכלוסייה, לגוש דן, עומדות על 4,000 ביום, וזה כשאין לנו כל מערך שיכול להתמודד מולו."

כשבריק יורה את הנתונים, קשה לעצור אותו. הוא שולף אותם בלי לחשוב, כפועל יוצא של הצגת המצגות הרבות שבהן הוצגו הדברים בעבר בפני כל הגורמים. "שמנו את היבנו על חיל האוויר וזנחנו את כוחות היבשה. התבססנו על 'כיפת ברזל' שיכולה להתמודד עם כמה מאות טילים ביום, אך לא עם הכמויות שיגיעו אלינו מכל עבר במקרה של מלחמה רב זירתית.

"שקענו בתרדמה כשאנו משוכנעים ושבוים בקונספציה שגויה, לפיה המלחמות הגדולות מאחורינו והן נחלת העבר: הנה, יש לנו הסכמי שלום עם מצרים ועם ירדן. סוריה כבר לא רלוונטית, לבנון בחרדות והחמאס 'מורתע'. לכן, אין צורך להחזיק צבא ענק עם יחידות מוכנות. נשחרר חלק גדול מהחטיבות ונעבוד עם חיל אוויר שייתן את התשובות."

דווקא ראש הממשלה שבימים אלו נשמעות כלפיו הקריאות 'לך ביתר שאת - זוכה מבריק למילים טובות, יחסית. "הייתי אצלו עם הדו"ח. הוא זימן אליו את המזכיר הצבאי ואני יכול לומר שהוא הפגין קשב מלא. הוא הזדעזע למשמע אוזניו, ולפחות כמה פעמים התרעם באוזני מזכירו הצבאי כיצד הוא לא עודכן על המתרחש בצבא. כאשר סיימנו הוא הבהיר לי שבדעתו לזמן מיידי שלושה מומחים, כשהוא אף מפרט לי את שמותיהם של האישים שעליהם חשב שהם יהיו מסוגלים להביא לשינוי. "הבעיה היא, שכאשר סיימתי את פגישתי עימו, כבר חיכו בחוץ השרים שהיו אמורים להיכנס לשישיבה הבאה. באותו הלילה פורקה הממשלה, ולאחר מכן הוקמה ממשלת בנט-לפיד. בהמשך, לאחר שנתניהו שב למשרד ראש הממשלה - הוא היה עסוק ברפורמה המשפטית שבה שקע כל כולו והיא השביתה את המדינה."

החליט שבמקום לטפל בכל תלונה לגופה - הוא יטפל במערכת כולה.

האמירה המצמררת ביותר שהנפיק בריק, נגעה דווקא לעורף. "המלחמה הבאה תהיה בעורף. אנשים יצטרכו להגן על הבית שלהם ועל משפחותיהם. הצבא לא יהיה שם בשבילם", אמר בריק לא פעם ולא פעמיים. והתחזית הקודרת הזו, מי היה מאמין, הפכה בבוקר שמחת תורה למציאות נוראית, וזועתית, שאת היקפיה איננו מסוגלים עדיין לעכל יותר משבוע לאחר שהזועות הללו התרחשו. "אמרתי את הדברים, ואני מאוד מצטער שצדקתי", אומר לנו בריק. "מספרם של האזרחים ששילמו בחייהם באירוע הנורא באופן קשה כל כך, מגיע למספר החללים של כל מלחמת ששת הימים, שלא לדבר על החיילים שנפלו. כל זאת בתוך כמה שעות, כשהצבא לא מגיע בכלל לסייע. וזה, כאשר הכתובת בהקה על הקיר, וכאשר המציאות בצבא הייתה ידועה לכולם."

במשך תקופה של עשר שנים תמימות - מתשס"ח עד תשע"ח (2008 עד 2018), חרש בריק את הצבא. הוא עבר בכל בסיסי צה"ל, מהצפון ועד לדרום. מתוקף סמכותו, לא היה בסיס שהיה חסום בפניו. הוא בדק מה מתרחש בכל אחד מהחילות: ים, אוויר, יבשה, קרבי, לוגיסטי, טכנולוגי. בכל מקום שהגיע אליו ערך שיחות עומק ורשם את מסקנותיו גם אם הן לא היו נעימות. "הבנתי מהר מאוד", הוא אומר, "שאנחנו נמצאים במצב קשה מאוד. ה'ברוך' גדול מאד."

הכשלים כולם נרשמו בדו"ח שנשא את השם 'דו"ח בריק', שקבע חד משמעית כי זוהתה 'אי מוכנות קיצונית' של הצבא למלחמה. "ראיתי את הדברים ונחרדתי", הוא אומר לנו. "הבנתי מה הולך לקרות, כי הצבא קטנטן, וגם הצבא הקטנטן הזה לא יעיל. ויתרו על יחידות שלמות, ויתרו על כוח אדם. אימצו את התפיסה השגויה והמעוותת של 'צבא קטן וחכם', והכל כאשר אנו יושבים על פתחה של חבית חומר נפץ ואנו אמורים להתמודד עם כמה זירות במקביל.

"התרעתי על כך שהצבא לא מתאמן והוא מבוסס בעיקר על סדיר, אך החיילים הסדירים יושבים בעיקר בשומרון, שם ידיהם תפוסות במשימות היומיומיות. והנה, זה בדיוק מה שקורה. אשר יגורתי בא: החמאס פורץ מדרום, ולצבא המהולל שלנו אורכות חמש-שש שעות עד שהוא מגיע למקום. היחידות משונעות מהשומרון, ובינתיים מתחולל במקום טבח נוראי שאירועי סברה ושתילה מחווירים לעומתו."

המחולל, לדבריו, החל לפני כעשרים שנה. "אז החליטו שאין צורך יותר בצבא גדול, כי המלחמות הגדולות נגמרו. אמורים שצריך 'צבא קטן, טכנולוגי וקטלני'. אך התפיסה הזו התבססה על אשליה. כי בעוד אנו עצמנו עיניים והחלטנו שאין סכנה ממשית שמאיימת עלינו, אויבינו לא הפסיקו לרגע להתעצם, להתחמש ולהתאמן, ולו לרגע. כל זאת כשאנו רואים, אך מעדיפים להתעלם."

ולמרות זאת, אף שתחזיתו השחורות התממשו, הוא לא פסימי. "התחזית שלי הייתה שחורה עוד יותר. חששתי מפני מצב שבו ההידרדרות בעזה תוביל לפיצוץ ביהודה ושומרון, ובה בעת - להדירה של אלפי לוחמי קומנדו של חיזבללה בצפון. שהדרום והצפון יותקפו בעת ובעונה אחת. אילו זה היה קורה, חלילה, מספר

"הבעיה הייתה, שהן בצבא והן בדרגים הפוליטיים חשבו שיש מספיק זמן לתקן. לא הבינו את מה שאני התרעתי מפניו כל השנים הללו - שפשוט אין לנו זמן". וכך, בבוקרו של שמחת תורה תשפ"ד, גילה עם ישראל כי תרחישי האימה שאותם שטח יצחק בריק בפני הדרגים המקצועיים, הן בצה"ל והן בממשלה - מתממשים להם אחד לאחד: כוחות נוח'בה חאמסיים מאומנים היטב דוהרים לעבר שטחי מדינת ישראל, מוצבי צה"ל קורסים וחייליהם נטבחים, וכך סלולה דרכן של מפלצות הרשע היישר לעבר בתי הקיבוצים השלווים הסמוכים לגבול. גם יישובים גדולים ומבוססים בעומק השטח הישראלי, כמו אופקים ושרדות, נופלים כפרי בשל לידיהם של המרצחים, ואך בנס נבלמה דרכם לקריית גת ולערים גדולות נוספות כפי שזממו.

"כל התרחיש הזה נכתב כאן, בדו"ח הזה, שאני מתריע באמצעותו זה יותר מעשור. לצערי, מתברר שצדקתי". את המילים הללו 'סליחה שצדקתי' הוא משמיע כעת בכל פורום. האיש שהיו מי שראו בו עד לא מכבר נביא זעם, מתגלה בימים אלו כאדם הרציונלי היחיד שראה נכוחה את מה שרבים אחרים ראו אך העדיפו משום מה להתעלם ממנו.

מאז פוגרום שמחת תורה תשפ"ד הפך בריק מ'נודניק' תורן שהתעקש למלא את תפקידו ולשקף את מסקנותיו, גם אם הן לא היו נעימות - למרואיין המבוקש ביותר באולפני החדשות. אך גם בדרגים המקצועיים מנסים לשמוע ממנו - כמי שמכיר את הצבא לפני ולפנים - מה הן היכולות האמיתיות של הצבא.

טיפול שורש

מעטים במדינה, אם בכלל, יכולים להתחרות עם הרזומה של האלוף במיל' יצחק בריק. הוא נולד להורים שעלו מקראקוב ומהונגריה ("שמם היה בריק. בהמשך עברתי את השם לברק, אבל כעת חזרתי לבריק").

הוא נולד וגדל ביישוב גלאון, והוא בוגר ארבע מלחמות: הוא לחם במלחמת ששת הימים, במלחמת יום הכיפורים, ובמלחמות לבנון הראשונה והשנייה, ועל הדרך גם השתתף במבצעים שונים כמו 'מבצע כראמה' שבו נתפסו קציני פתח, אך הכוח שבפיקודו איבד עשרות חיילים.

במקביל ניהל בריק את המכללות הצבאיות ועסק בפיתוח וביישוב הגליל ("סטף ורהטימר הציע לי שולחן וכיסא אצלו במפעל, ואני הקמתי את פורום ראשי הערים שבזכותו הופנו מיליארדים לנגב ולגליל לקידום תשתיות לאומיות"). אך בשנים האחרונות מילא תפקיד נוסף, אפרורי למדי: נציב קבילות החיילים.

במסגרת תפקידו, נדרש בריק לטפל בתלונות של חיילים שהגיעו אל שולחנו. אלו התלוננו, מטבע הדברים, על תשתיות לקויות או על התעמרות של מפקדים. אך מי שחשב שבריק - איש צבא עטור תהילה, אומנם פנסיונר שלכאורה עברו הצבאי כבר מאחוריו, יסתפק בטיפול בתלונות ובתיוקן - כנראה לא הכיר את האיש מספיק טוב. הוא החל לטפל בתלונות ביסודיות, ולאחר שמצא כי הן מעידות על ריקבון שהולך ופושע בצבא,

קמחא דפסחא

זאת ועוד; מלבד תבשילים ומטעמים השתתף וואלף בקמחא דפסחא ביד רחבה. כאמור לא נמנה עם העשירים, אבל עבור קמחא דפסחא הפריש סכומים זעירים מדי פעם עד שהיו בגזוץ לסכום נאה. לפני החג העביר את הסכום לגבאי הצדקה הנאמנים, המחלקים לנצרכים לפי פקודת הרב. ובכך היה שותף פעיל למפעל קדוש זה.

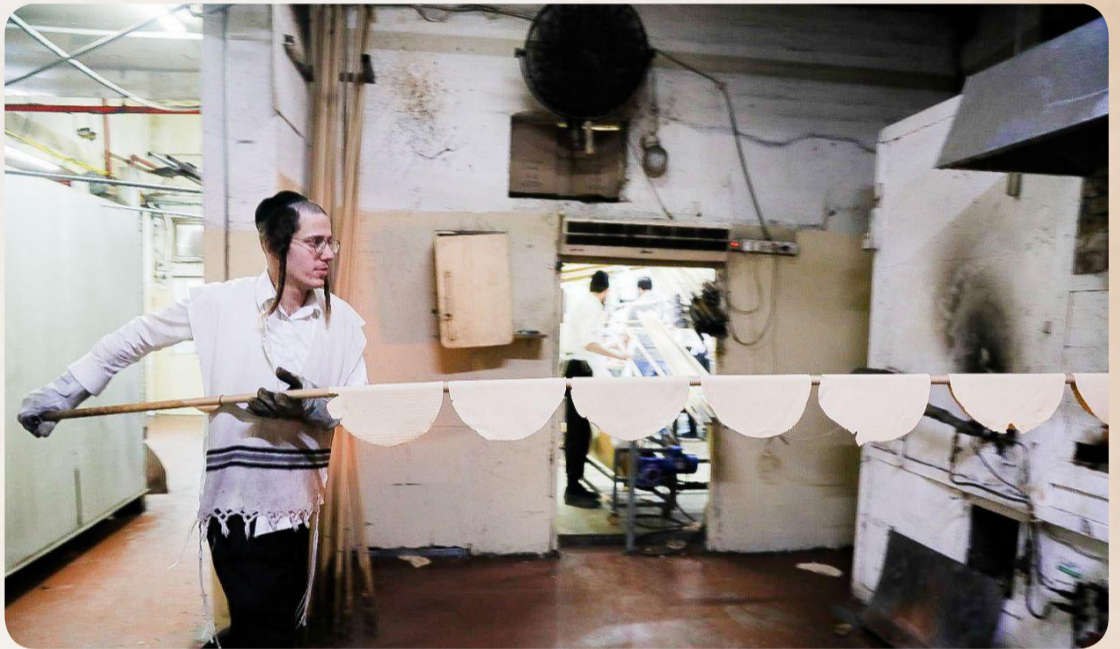
כאשר הגיעה שעתו של וואלף סטאלער להפטר מן העולם, כינס סביביו את שלושת בניו וקרא באזניהם את צוואתו. הזהיר אותם ללכת בדרך אבות, ובראש מעיניו עמד חג הפסח. "כל ימי - אמר להם ברגש - השתדלתי לכבד את החג, לקבלו כראוי, כל ימי אף השתדלתי לפי כוחותי ולמעלה מכוחותי לתת את חלקי לקמחא דפסחא. כלום נאה כי אדם יאכל וישתה עם בני ביתו ולא ידאג לעניים החסרים? ובכן בני יקירי, אנא ממכם, בכל ימי חלדכם אל נא תשכחו את מצוות קמחא דפסחא!"

את צוואת אביהם שמרו הבנים. אם כי איש מהם לא דמה לאב, לא במלאכתו ולא בתהלוכותיו. בניו של וואלף שלחו ידיהם במסחר, ושמש ההצלחה זרחה אליהם. ברבות הימים היגרו שניים מהם לארצות אחרות. העיירה הקטנה צרה הייתה לשאיפותיהם ולמסחריהם. האחד נסע לאמריקה, ואחיו ללונדון, בירת אנגליה. שם הסתעפו עסקיהם והיו לעשירים מופלגים. ומפני שסיפורנו אינו מתמקד בהם, נעזוב אותם לנפשם ואך נציין כי שמרו מכל משמר את צוואת אביהם.

בעיירה נשאר צעיר הבנים, אברהם משה. גם אברהם משה לא נמנה עם קטלי קניא. סוחר ממולח היה, ובכל אשר פנה הצליח. תושבי העיירה הביטו בהשתאות על בניו של פסח סטאלער. "מגביה שפלים" כך התלחשו והתייחסו אליהם ביראת הכבוד, כהתייחסות אל נגידים. ר' אברהם משה שנשאר הצאצא היחיד של אביו בעיירה, השתדל בכל יכלתו לקיים את בקשתו. כל השנה כולה התנהג ר' אברהם משה כנגיד נדיב לב. בעסקיו המסועפים העסיק יהודים רבים מאחיו, משפחות רבות שכמעט רעבו ללחם ונאלצו להתקיים על מתנת בשר ודם, זכו לשולחן משל עצמם בזכותו של בן הנגר שהשתדל לשבץ במפעליו את מרבית הנצרכים בעיירה, איש איש לפי כישוריו. כמו כן תמך ביד נדיבה בעניים שלא מצא להם תעסוקה, עינו פקוחה הייתה על העיירה כולה, ושום נצרך לא נעדר מרשימותיו.

כל זאת בכל ימות השנה, בערבי פסחים גדלו מעשי חסדיו שבעתיים. בכניסה, בואכה השוקה, עמד ביתו רחב הידיים של ר' אברהם משה, ולפני הבית חצר מקורה רחבת מידות. מיד אחר הפורים התמלאה החצר הענקית בכל טוב - חביות יין, מצות, חבילות נרות, ארגזי ביצים, לוליי עופות, שמן ושאר מצרכים הנדרשים כדי לקיים את החג דרך חירות. מצרכים אלו נועדו לחלוקה - קמחא דפסחא. על החלוקה הופקדו אנשים נאמנים, ובראש ניצח בעל הבית עצמו, ר' אברהם משה, שבימים אלו זהרו פניו כפני אביו בשעתו. כל דכפין יתי ויאכול כל דצריך יתי ויפסח.

בן יחיד היה לר' אברהם משה, חיים אליעזר שנולד לו לאחר שנות ציפיה ארוכות. חיים אליעזר גדל בטוב

וואלף הענדלס לא נמנה עם האנשים המאושרים יודעי ספר, בעלי אוריון ובעלי תורה. יהודי פשוט היה, וכדי שלא לזלזל בכבודו, לא נציין כי אי אלו סחו כי וואלף הנו התגלמות של ה"תם" ו"שאינו יודע לשאול" יחדיו.

גם שפרה, זוגתו, לא נמנתה עם חכמניות האומה, אבל אישה כשרה היתה ועושה רצון בעלה בתמימות. על כן הייתה אף היא מצפה לחג הפסח וטורחת למענו יותר מכפי כוחותיה. ימים ארוכים טרם התקדש ליל החג טרחה, שפרה, בהכנות לחג, אם בנקיון הבית והכשרתו לפסח, אם בהכנת התבשילים לכבוד החג היקר. במרתף הבית שמורים היו מימות הצינה של החורף חביות וכלים שתכולתם הוקדשה לחג הפסח. יין משומר מחמץ, שופרא דשופרא, אותו יין אשר פסח הסטאלער שקד עליו בעצמו למען יהיה ראוי לארבע כוסות ולקידוש של יום טוב. חבית תפוחה מלאה סלקים שמנים טובלים ברוטב, הסלקים בעבעו בתוך הנוזלים ולכבוד החג התקבל 'בארשט' (חמיצה) נאה למראה וטעמו ערב לחיך. ועדיין לא הזכרנו את שומן האווזים. אווז שמן היתה שפרה מגדלת מדי שנה בשנה. ובעיצומן של ימי החנוכה, לאחר שנתפסם דיו, הביאו וואלף אל השוחט ובשעת מעשה זורח מהנאה - לכבוד חג הפסח □

לאחר שחישת האווז מרטה עקרת הבית נוצותיו, הכשירה את הבשר, צלתה את הכבד, טיגנה בכלים מיוחדים את השומן, והטמינה את ה"גריוענעס" - גלדי השומן, לחג הפסח.

כאשר הוכשר המטבח ימים אחדים לפני החג, העלה וואלף את המעדנים מן המרתף, והמטבח התמלא בניחוחות של מאכלים מיוחדים לחג.

בגמר הבישול הכינה שפרה צרורות מכל התבשילים, אותם העביר וואלף לתעודתם, למשפחות שאין לאל ידם להכין פסח כיד המלך. בבתי המשפחות הללו כבר חיכו בכליון עיניים לפסח סטאלער שיגיע עם הכבודה הארוזה. בחן ובדמעת תודה קיבלו פניו, והוא הניח את אשר הביא ויצא בחופזה מן הבית, בעוד ברכות ואיחולים מלווים אותו: יהי רצון שבשנה הבאה כבר נוכח להיות בירושלים הבנויה...

בעיירה ידעו כי שמו אינו פסח סטאלער, כי אם וואלף הענדלס, אבל ביכרו לקרוא לו בכינויו: פסח סטאלער. "סטאלער" על שם אומנותו - נגר; ופסח - מפני שחג הפסח שגור היה תמיד בפיו.

עומד היה וואלף בחדר הנגריה הצר, ריח דבק, טחב ונסורת-עץ באויר, והוא מדביק רגל סוררת שנקעה ממקומה בכיסא עתיק יומין, או מאחד שני גזרי עצים למדף, או עוסק בשאר מלאכות של נגר, כאשר פיו מפזם בשעת מעשה: "חסל סידור פסח" או ניגון אחר מתוך ההגדה. וכשהיה מאן דהו מזדמן לנגריה, היה וולף מברכו לשלום ומיד מתחיל לדבר בשבח החג הקדוש. אם אכן עמד חג הפסח על הסף, הרי פשיטא שמתוך שהזמן גרמא, הזכיר שוב ושוב את החג. אם זה לאחר פסח, הרי החג זה עתה חלף לו, ועדיין מרחשות שפתיו על הפסח החולף מתוך געגועים וכיסופים. ואם זה בסתם יום של חול שאינו קרוב לפסח לא מאחוריו ולא מלפניו, לא שלושים יום לפני החג ואפילו לא כמה חודשים אחריו, מצא בכל זאת עילה לספר ביציאת מצרים, ולהטות את השיחה לעניני חג הפסח; החג של גאולתינו ופדות נפשנו, החג שגם לעתיד לבוא, במהרה בימינו, יעשו לנו ניסים כמו ביציאת מצרים, ואף יותר. יש לך יהודי של שבת ויש לך יהודי של חול. ונפשו של וואלף סטאלער חוצבה מפסח, יהודי של פסח. לאור זאת לא יפלא כי שמו המקורי כמו נשתכח, ונותר כינויו בפי כל "פסח סטאלער".

אם בשאר ימות השנה נאלץ וואלף להסתפק בדיבורים בעלמא, ובספירת הפסח בפשיטות, הרי שבהגיע ימים של ערבי פסחים, לא היה בנמצא דומה לו. באותם ימים היתה קומתו השחה, מזדקפת, פניו השחורות מתבהרות, ועיניו שתמיד היה חוט של עצב ניבט מהן, בורקות באור יקריות.

ביום בהיר. אבל האסונות שניתכו עליו בזה אחר זה, בפרקי זמן קרובים, עשו שמות ברכושו. עדיין השתדל חיים אליעזר לספק קמחא דפסחא כפי שנצטווה. אבל שונה וצנומה הייתה קמחא דפסחא בשנה זו לעומת קמחא דפסחא של שנים קדמוניות. הנצרכים קיבלו את החבילות הצמוקות במנוד ראש של צער, ופנו לאגודות נוספות שפעלו בעיירה וקיימו "כל דצריך יתי ויפסח".

גלגל השועט במורד אינו עוצר כאשר אין עוצרים אותו. גם המחסור שפגע בחיים אליעזר לא נעצר. וביום בהיר אחד מצא עצמו נקי מכל נכסיו. ה' נתן וה' לקח יהי שמו מבורך.

לא נעצור כדי לעקוב אחר ימיו הקשים של היורד. אך נלך בעקבותיו כדי לראות במעשיו בערב פסח זה אחר אשר איבד כל רכושו.

בני העיירה יצאו מבית המדרש בחיפזון, בליל בדיקת חמץ. לקיים את מצוות הלילה. גם חיים אליעזר נשרך לביתו בווה בדרך לפניו, שומם ומשמים. הוא העביר במחשבתו ערבי פסחים מאז ומתמיד, ועיניו כמו קפאו, כמו אבנים יבשות שאין לחלוחית שולטת בהן. גשם דקיק צלף בפניו כמחטים דוקרניות, ומעשנות הבתים פלטו סילוני עשן משחיר. "האם מצב זה שנקלעתי אליו הוא עונש? הרהר בתהיה, או איתות לפשפש במעשים?" חיוך מריר פילח את שפתיו. "כך או כך, השיבו מחשבותיו אלו לאלו, היינו הך הוא, היינו הך, צריך לשוב בתשובה, לטהר את הלב, ואין לך שעה מתאימה כמו ליל בדיקת חמץ..."

הוא נכנס הביתה ופניו שטופות. הוא בדק את החמץ בביתו, ועיניו שנתאבנו מקודם הופשרו עתה. לאחר בדיקת חמץ פשפש בצקלון נסתר, שלף מטבע זעירה, ופנה לצאת מן הבית. "הולך אני לקיים מצוות קמחא דפסחא" - אמר לזוגתו.

הוא מיהר אל בית גבאי-הצדקה הממונה על קמחא דפסחא, הושיט לו את המטבע ואחר כך עמד בתור הממתנים הנצרכים, לקבל "קמחא דפסחא" כמו כולם.

ר' אברהם משה נפטר לא עלינו בגיל צעיר יחסית, את רכושו הרב ירש בנו יחידו חיים אליעזר. גם הוא שמר את צוואת אבותיו בנוגע לקמחא דפסחא אבל באופן "מודרני". לא עוד "יריד" בחצר, והמולה של שוק, כי אם כרטיסים ממוספרים מוחתמים, מיועדים לפי שמות ומשפחות. פקידים ישבו בחדר מרווח וקיבלו קהל, חילקו כרטיסים לפי סדר ואירגון. באולם אחר נכנסו הנצרכים לפי תור וקיבלו שקיות ארוזות עם הטובין, מנה ראויה להתכבד אבל בדרך רשמית. הנצרכים שעמדו שעות על גבי שעות בתור כדי לקבל את מתנת קמחא דפסחא איחלו זה לזה חג כשר ושמח, הנידו ראשיהם והוסיפו: העולם משתנה, הזמנים משתנים ואף אנו עצמנו משתנים...

קשה היה לחיים אליעזר להתמודד עם המסחרים המסובכים. כל עוד חי אביו, סיע אמנם לעסקים, הוא נלוו לאביו בכל אשר הלך אבל כצל נלוו, ולא כבעל בית. כל עוד חי עלי אדמות השתדל ר' אברהם משה להקנות ליורשו, בנו יחידו, את רזי העסקים אבל חיים אליעזר לא היה כאביו. הוא לא היה חכם הרואה את הנולד. הוא לא למד מוסר מדרכי הטבע, לא הביט אחר מי הנהר השוצפים קוצפים בזרמתם, היום כאן ומחר שם, מתנפצים באופק הרחוק ומותירים אחריהם אדוות בלתי נראות. עכשיו שעמד יחידי מול הירושה, הרגיש את חדלונו. מות אביו לא היתה המכה היחידה שניתכה עליו. פועלים ומועסקים רבים עזבו את עבודתם, לא הסתגלו לידו הקשה של הבן שהייתה שונה כל כך מידו הרכה של האב. ואם לא די בזאת ניתכו על חיים אליעזר כמה אסונות טבע, כמו הצפת שדות מעובדים במי נהר גואים, שריפות ענק שכיילו משטחי יער עצומים, וגזרות שונות ומשונות מטעם השלטונות.

כל אלו פגעו ברכושו העצום של חיים אליעזר. הדלות והעניות לא נפלו עליו בפתע פתאום כרעם

ובתפנוקים, ואמו הדואגת סכה ראשו בשמן אפרסמון והלבישתו מחלצות. חיים אליעזר כבר היה דור שלישי לסבו, ואת העניות לא הכיר מקרוב. אביו השתדל להקנות לו תורה ודעת, אבל חיים אליעזר לא נמנה עם יושבי אהל. בהגיעו לפרקו השיאוהו לנערה בת טובים ומהר מאד השתלב בעסקי אביו.

חיים אליעזר קורץ לכאורה מזן אחר. כאשר הגיעו ימים של ערבי פסחים, וחצר בית המשפחה הפך לאוצר זוטא של מצרכים לקמחא דפסחא, התהלך לצד אביו ופנקס פתוח בידי. אי שביעות ניכרה מפניו. ובעוד פני אביו לווהות בלהט מצוות הפסח צפה הוא בקרירות בנעשה.

"אבא - פנה חיים אליעזר אל אביו בהפוגה קלה של מנוחה - דרך זו של חלוקת קמחא דפסחא אינה מוצאת חן בעיני."

"מאי טעמא?" - הביט בו ר' אברהם משה בתמיהה. "לכאורה - השיב הבן - הכל טוב ויפה, אבל חסר כאן סדר, הכל נעשה במהומה ובחוסר ארגון, כמו שאמרת, סדר חסר כאן..."

ר' אברהם משה הצטחק ולא משוב לבב. "סדר, אתה אומר, חיים אליעזר, ניכר כי לא זכית להכיר את סבך ז"ל. 'סדר' היה אצלו מושג של ליל הסדר, של חג הפסח... לנצרכים חילק מעל ומעבר לסדריו וליכולתו..."

חיים אליעזר חייך חיוך נבוך. "אסביר את עצמי, אבא, הנה למשל, לדוגמה, הינדא, זוגתו של שמעיה'לה הצולע, הייתה כבר אתמול וקיבלה, גם היום הגיעה וקיבלה, ובודאי תוסיף להגיע ולקבל עד הערב ליל החג... מה היא חושבת קבצנית זו? שתוכל לקבץ כאן טובין עבור השנה כולה?..."

מצחו של ר' אברהם משה נחרש קמטים. "חיים אליעזר, איני יודע מדוע צרות עיניך במתנות העניים, האם רק בהקפה ראשונה מזמרים 'עוזר דלים'? גם בשאר ההקפות ואפילו בהקפה שביעית עדיין זועקים אנו עוזר דלים הושיעה נא... ומה לך להלין על ההקפות של הינדא?..."

עם למעלה מ-290 מוצרי תנובה הכשרים לפסח למהדרין יש מה לאכול בפסח

גל אורן לרובס

תנובה מאחלת חג של חירות ואחדות
ומזמינה אתכם ליהנות עם כל המשפחה ממגוון מוצריה האהובים
למהדרין בפסח יש תנובה